

VARI NAMONA MATAIO NA ETOREATO

Mataio vaġa-foforina guruġari

Mataio arana ta tu Levi. Ġia tovotovonai tu takesi gogo tarimana, senaġi Iesu na ekeaiato, benamo ġena mero ai eiaġoto.

Ġia tu Iuda tarimana, ma mai Vari Namona tu Iuda tarimari ġeri etoreato.

Ġia na Iuda tarimari ekirarito, Iesu tu moġoni Barau na ekiraġi-toreato Kerisona o vevaġa-maġuri verena. Ginitaġo Guinena o Old Testament ai Keriso beiaġomani guruġana ġetoreato tu varau bema moġoni. Barau ġena guruġa tauri mabarari tu beġe vetoreni veġata (Mataio 5:17). Mataio na ġena Vari Namona nuġanai Keriso varina Old Testament ai ġekiraġi-toreato guruġari ġutuma ma ema torerito anina tu moġea.

Mataio na mai buka tu laġani 58 ema 70 fakari ai etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mataio ġena toretore tu maiġesina eboioġaiato:

1. Iesu aiġesina eiaġomato besena ema ġena maġuri varina - karoa 1-2
2. Ġena vetuġunaġi ġauveina bene sinaia ġana tauġena everovinato varina - karoa 3-4:11
3. Ġena ġauvei esinaiato, evevaġa-ribato, eġobatato, e keve evaġa-namorito variri - karoa 4:12-25:46
4. Ġena midigumidigu varina - karoa 26-27
5. Mase na evariġisi-ġenoġoito ema ġena mero etuġurito variri - karoa 28

Iesu eiaġomato besena

¹ Iesu Keriso emaġurito, tubuna ġatana ġerina eiaġomato varina tu maġa: Iesu tu Davida garakana, Davida tu Aberahamo garakana.

² Aberahamo tu Isako tamana; Isako tu Iakobo tamana; Iakobo tu Iuda ma kakana ema tarina merori ġesi tamari;

³ Iuda tu Perese e Sera tamari, sinari tu Tamar; Perese tu Hesron tamana; Hesron tu Ram tamana;

⁴ Ram tu Aminadab tamana; Aminadab tu Nasona tamana; Nasona tu Salmon tamana;

⁵ Salmon tu Boas tamana, Boas sinana tu Rahaba; Boas tu Obed tamana, Obed sinana tu Ruta; Obed tu Iese tamana;

⁶ Iese tu Kini Davida tamana.

Davida tu Solomona tamana. Solomona tu Uria ġaraġona ġenana emaġurito, (Uria ġaraġona etava-verariato murinai);

⁷ Solomona tu Rehoboam tamana; Rehoboam tu Abia tamana; Abia tu Asa tamana;

⁸ Asa tu Iehosafat tamana; Iehosafat tu Ioram tamana; Ioram tu Usia tamana;

⁹ Usia tu Iotam tamana; Iotam tu Ahasa tamana; Ahasa tu Hesekia tamana;

¹⁰ Hesekia tu Manase tamana; Manase tu Amon tamana; Amon tu Iosia tamana;

¹¹ Iosia tu Iekonia ma tarina merori ġesi tamari. Mo ġaro ai Babulona tarimari na Isaraela tarimari ġeġabi-iaġorito Babulona ġana.

¹² Babulona ġana ġeġabi-iaġorito murinai, Iesu eiaġomato besena ema ġemaġurito varina tu maġa: Iekonia tu Sealtiele tamana; Sealtiele tu Serubabele tamana;

¹³ Serubabele tu Abiud tamana; Abiud tu Eliakim tamana; Eliakim tu Asoro tamana;

¹⁴ Asoro tu Sadok tamana; Sadok tu Akim tamana; Akim tu Eliud tamana;

¹⁵ Eliud tu Eleasara tamana; Eleasara tu Matan tamana; Matan tu Iakobo tamana;

¹⁶ Iakobo tu Iosefa tamana, Iosefa ġaraġona tu Maria. Maria ġenana Iesu emaġurito; Iesu arana ġekiraġiani Keriso ġetoni. (Keriso anina tu Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).

¹⁷ Ġuru mabarari Aberahamo ġenana eiaġomato mo Kini Davida tu ġuru gabanana vasivasi (14), e Davida ġenana eiaġomato mo Babulona ġana ġeġabi-iaġorito tu ġuru gabanana vasivasi (14), ema Babulona ġana ġeġabi-iaġorito negana na eiaġomato mo Keriso tu ġuru gabanana vasivasi (14).

Iesu eġorato

Luka 2:1-7

¹⁸ Iesu Keriso tu maiġesi eġorato: Ġia sinana Maria tu Iosefa kirakauna, senaġi ġia tauri ru-arua tu roġosi roġo beġene veġaraġo nuġanai, Iauka Veaġa na mero evaġa-ġoraiato Maria diana nuġanai.

¹⁹ Iosefa, Maria ġaraġona, tu vei iobukaiobuka tarimana, ema asi eurato, tarimarima ġoirari ai Maria bene vaġa-maiakaia. Moġesina naima ġena ura tu, vekure-toġai vau Maria bene dobi-kwanea etato.

²⁰ Ġia moġesi etuġamaġito-ġoi nuġanai, Vereġauka ġena aneru ta nuvi ai efoforito, benamo ekiraiato, ekirato, “Iosefa, Davida natuna, kirakaumu Maria ġabiraġena garina

asi bono vei, korana ġia tu Iauka Veaġa na mero bevaġa-ġoraia ġia diana nuġanai.

²¹ Ġia na mero ta beġabiani, arana bono vatoa Iesu, (Iesu anina tu vevaġa-maġuri tauna); korana ġia na ġena tarimarima ġeri rakava ġerina bevaġa-maġuririni.”

²² Maiġeri dagara mabarari ġeġorato tu, Vereġauka na peroveta tarimana muruna na ekiraġirito guruġari bene vaġa-moġoniri ġana, ekirato,

²³ “Ġoġitaia, ġuiato ta bekuġani, mero ta beġabiani, mo mero keina arana beġe vatoani Emanuela.”

Emanuela anina tu ‘Barau tu ġita sevisevirai.’

²⁴ Iosefa gena na etataġato nai tu, Vereġauka ġena aneru na ekiraiato veiġari eveirito. Maria eġabi-raġeato, benamo eġaraġoato.

²⁵ Senaġi ġia ġesi asi ġegenasebonato mo, natuna eġabiato. Benamo mero arana evatoato, Iesu.

2

Iaunega tarimari ġaro-raġeraġena rekena na ġeiaġomato

¹ Iesu tu Iudea tanonai vanuġa ta arana Betelehemema ai emaġurito. Mo tu Kini Heroda na Iudea tanona eġitaġauato-ġoi neganai. Iesu emaġurito murinai, iaunega tarimari tu ġaro eraġeni rekena na ġeiaġomato, Ierusalemāi ġema-raġasito.

² Benamo ġevedanaġito, ġekirato, “Iuda tarimari ġeri kini ta bemaġuri ġetoni tu ainai? Ġia

ġena visiġu baġa ġitaia ġaro eraġeni rekenai. Ġai tu ġia toma-rakariġo vinina baġa iaġoma.”

³ Kini Heroda na mo guruġa eseġaġiato nai, nuġana eketo-bokoto, ema Ierusalemata tarimari mabarari maki.

⁴ Benamo ġia na Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari mabarari evaġa-vegogorito, benamo edanaġirito, ekirato, “Peroveta tarimari tu kara ġetato, Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), tu ainai bemaġurini?”

⁵ Ġia na ġevaġa-veseato, ġekirato, “Betelehema vanuġana, mo tu Iudea tanonai, korana peroveta tarimana Mika na maiġesi etoreato,

⁶ ‘Betelehema o, Iudea tanonai otanuni vanuġana, Iuda vanuġari vekaravari ai ġoi tu dia vanuġa misina, asi arana vanuġana ta, korana tu veġorikau tauna ta ġoi ġemuna beiaġomani, ġia na au ġegu Israela tarimari beguine-iaġirini.’ ”

⁷ Benamo Heroda na iaunega tarimari vekure-toġai ekearito, benamo edanaġi-ginikau ginikau-rito, ekirato, kamara ġaro korikori ai visiġu eforito.

⁸ Benamo etuġurito Betelehema ġana, ekirato, “Ġoiaġo, mero misina boġonoa vetau-ginikaua, boġo doġariani neganai, boġonoma vaġa-ribagu, be au maki bana iaġo, bana toma-rakariġo vinia.”

⁹ Heroda ġena guruġa ġeseġaġiato murinai, ma ġerakato dabara na. Dabara na ġeiaġoto-ġoi nuġanai, mo visiġu, ġaro eraġeni rekenai ġeġitaiato visiġuna, na eguine-iaġirito mo, mero misina ġena gena gabuna iatanai eruġa-tarito.

10 Ĝia na mo visiĝu ĝeĝitaiato nai, ĝeiau-
rakavato.

11 Mo numai ĝeraka-toĝato nai, mero misina
ma sinana Maria ĝesi ĝeĝitarito, benamo ĝevetui-
tarito, ĝetoma-rakariĝoato. Moĝa murinai ĝeri
farefare ĝeĝurarito dagarari ĝekeorito, bena
ĝevarevare-viniato. Ĝevarevare-viniato dagarari
tu golo, e muramura arana frenkinsens, mai tu
goĝuna ma bonana namona muramurana, ema
vedau muramurana arana muro.

12 Benamo Barau na nuvi ai evaĝa-ribarito,
ekirato, “Heroda ĝenai asi boĝono ĝenoĝoi.” Moĝa
lorinai dabara boruna na ĝeri tanobara e vanuĝa
ĝana ĝeĝenoĝoito.

Iesu Aigupito ĝana ĝeĝwa-iaĝoato

13 Ĝia ĝerakato murinai, Vereĝauka ĝena aneru
nuvi ai Iosefa ĝenai eforito, ekirato, “No-
vaisiraĝe, mero misina ma sinana ĝesi Aigupito
ĝana noraga-ĝori iaĝori. Monai boĝono tanu mo,
au na ma bavaĝa-guruĝamuni, korana Heroda na
mero misina evetauani, bene vaĝi-masea etoni.”

14 Benamo Iosefa evariĝisito, mero misina ma
sinana ĝesi eĝabirito, boĝi nuĝanai Aigupito ĝana
ĝeiaĝoto.

15 Monai ĝetanuto mo, Heroda emaseto.
Moĝesina Vereĝauka na peroveta tarimana
muruna na ekiraĝiato guruĝana ema moĝonito,
ekirato, “Aigupito na natugu akea-rosiato.”

*Heroda ĝena guruĝa lorinai mero misiri
ĝutuma ĝevaĝi-maserito*

16 Heroda eriba-maoroto, mo iaunega tarimari na ġia tu ġeġofaiato nai, ebaru-rakava rakavato. Benamo vetari tarimari o soldia etuġurito, Betelehema e rikina tanori ai mero misiri ġeri maġuri laġaniri ruarua e gabivau ma ġemaġurito mabarari ġevaġi-maserito. Mo mero misiri ġeri maġuri laġanina ruarua ma murinai ġevaġi-maserito anina tu, iaunega tarimari na visiġu ġeġitaiato ġarona na, eiaġoto mo, Heroda eribato ġarona tu laġani ruarua kavana.

17 Mo ġaro ai Barau na peroveta tarimana Ieremia muruna na kara ekiraġiato guruġana tu ema moġonito, ekirato,

18 “Ġaro ta Rama vanuġanai ġeseġaġiato, taġi-koġokoġo e taġi-vanorovanoro tu barego, Rahela natuna taġiri eveini, e asi eurani beġene vaġa-magoa, korana natuna tu beġe mase.”

Nasareta ġana ġeġenoġoito

19 Heroda emaseto murinai, Vereġauka ġena aneru Iosefa ġenai nuvi ai ma efoforito Aigupito ai.

20 Benamo mo aneru Iosefa ekiraiato, ekirato, “Novaisiraġe, mero misina ma sinana ġesi noġabiri, Isaraela tanona ġana ġoiaġo. Korana tu mero misina beġene vaġi-masea ġetato-ġoi tarimari tu varau beġe mase.”

21 Iosefa evariġisito, benamo mero misina ma sinana ġesi eġoririto, Isaraela tanona ġana ġeiaġoto.

²² Senaġi Iosefa eseġaġito, Akelao na Iudea eġitaġauato-ġoi tamana Heroda gabunai, benamo mo ġana iaġo tu egarito. A Barau na nuvi ai evaġa-ribaiato ilailanai eraka-vanaġito, eiaġoto Galilea tanona rekena ġana.

²³ Galilea tanonai vanuġa ta arana Nasaretai etanuto. Monana Barau na peroveta tarimari ġerina Iesu ekiraġiato guruġana emoġonito, ekirato, “Ġia tu Nasareta tarimanai beġe kiraġiani.”

3

Ioane Babatiso eġobatato

Ioane 1:19-28

¹ Moġeri ġarori ai Ioane Babatiso eiaġomato, tano fakanai Iudea nuġanai eġobatato-ġoi, ekirato,

² “Ġemi rakava ġerina ġovetuġamaġi-kure, ema ġoraka-kure Barau ġenai, korana Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ġena veġitaġau seġukana evaġaruġaiiani maiġa).”

³ Mai Ioane maiġa tu Isaia peroveta tarimana na ekiraġiato-ġoi, maiġesi ekirato,

“Tarima ta tano fakanai ekeani, ekirani, ‘Vereġauka ġena dabara ġoiarevaia, ġena iaġoma dabarana ġovaġa-maoromaoroa.’”

⁴ Ioane ġena dabuġa tu kamela ġuiri na ġeveiato, ġena gabaġau tu nanigosi kefina. Ġana ġaniġani dagarari tu madudu e gode nanuri moġo.

⁵ Tarimarima Ierusalemna na e Iudea mabarana na ema Ioridana douka vanuġari mabarari na maki ġeiaġoto-ġoi Ioane ġenai.

6 Ĝeri rakava ĝekiraĝi-foforirito-ĝoi vau, ebatisorito-ĝoi Ioridana ĝarukanai.

7 Farisea e Sadukea tarimari ĝutuma maki ĝia ĝenai ĝeiaĝoto bene babatisori ĝana. Ioane na eĝitarito nai, ekirarito, ekirato, “Ĝomi mota naturi, dei na bekirami, Barau ĝena Kota baregona ĝarona ĝenana boĝo raga-maĝurini?”

8 Ĝemi rakava ĝerina boĝono vetuĝamaĝi-kure, benamo ĝemi maĝuri ai ĝwaĝwa namori boĝono vaĝa-ĝwari.

9 Ema nuĝami ai asi boĝono kira, ‘Aberahamo tu ĝai tamama, (be Barau na beĝabi-raĝemani).’ Korana akiramini, Barau tu ma seĝukana, Aberahamo natuna tu mai fore ĝerina bevaĝa-ĝorarini!”

10 Toma koko tu ĝau korari ai varau beĝe toreri; moĝa lorinai ĝwaĝwa namori asi ĝevaĝa-ĝorarini ĝauri mabarari tu beĝe basirini, karavai beĝe fiuraĝerini.

11 Deikara ĝena rakava ĝerina evetuĝamaĝi-kureni tarimana, au na tu nanu na ababatisoani. Senaĝi au murigu na beiaĝomani tarimana ĝena seĝuka tu lelevaĝi, au ĝegu seĝuka maki evanaĝiani, ema ĝia ĝena tamaka maki au na asi baĝwa-rakaorakaoani riba. Ĝia na tu Iauka Veaĝa e karava na bebabatisomini.

12 Ĝia ĝimanai tu iareva-iareva dagarana, widi momona tu widi tauri ĝenana bene iareva-ĝitakauri ĝana. Benamo widi tu ĝena vaĝa-vegogo numanai bevaĝa-vegogorini, senaĝi widi momona begabuani asi ebuseni karavanai.”

*Ioane na Iesu ebatisoato
Mareko 1:9-11; Luka 3:21-22*

¹³ Moĝa neganai Iesu tu Galilea vanuĝana na Ioridana ĝarukana ĝana eiaĝoto, Ioane na bene babatisoa ĝana.

¹⁴ Senaĝi Ioane na ekiraĝoiato, ekirato, “Bere namo ĝoi na au boro babatisogu. Karase nai au ĝegu ai boiaĝoma?”

¹⁵ A Iesu na evaĝa-veŝeato, ekirato, “Veigana noveia, korana veigā iobukaiobuka o Barau ĝena ura veigari mabarari bitana korana-iaĝiri tu namo.” Benamo Ioane na Iesu ĝena ura veigana eveiato.

¹⁶ Iesu ebabatisoato, nanu na eraka-raĝasito nuĝanai, guba evekeo-fakato, benamo ĝia na Barau Iaukana eĝitaiato, pune kavana emariĝoto ĝia iatanai.

¹⁷ Ema garo ta guba na ekea-riĝoto, ekirato, “Mai tu au Natugu, aura-viniani; ema ĝia ĝenai aiaku-rakavani maki.”

4

Diabolo o Satani na Iesu eriba-ĝaniato

¹ Moĝa murinai Iauka Veaĝa na Iesu tano fakana ĝana eĝori-iaĝoato, Diabolo na bene riba-ĝania ĝana.

² Ĝaro e boĝi gabana vasivasi (40) nuĝari ai asi eĝaniĝanito, eĝani-veaĝato; moĝa lorinai vito na eĝabi-rakavaiato.

³ Benamo Veribaĝani Tarimana Diabolo ĝia ĝenai eiaĝoto, ekiraiato, ekirato, “Bema ĝoi Barau Natuna nai, mai fore nokirari, be ĝaniĝani ai ĝeiaĝo.”

4 A Iesu na evaḡa-veſeato, ekirato, “Buka Veaḡa nuḡanai maiḡesi ekirani, ‘Tarimarima tu dia ḡaniḡani na moḡo bemaḡurini. Senaḡi Barau ḡena guruḡa beḡabi-raḡerini e bekorana-iaḡirini tarimana tu maḡuri beḡabiani.’ ”

5 Benamo Diabolo na Ierusalema, siti veaḡana, ḡana eḡori-iaḡoato, Rubu Veaḡa tuḡuna vanigere-nai evaḡa-ruḡakauato.

6 Benamo ekirato, “Bema ḡoi Barau Natuna, mainana noburi-firiḡo, korana Buka Veaḡa nuḡanai maiḡesi ekirani,

‘Barau na ḡena aneru bevaḡa-naḡirini, benamo ḡimari na beḡe ḡobemuni, beḡe ḡabi-vaisimuni, kwakumu fore ai asi borarai.’ ”

7 Iesu na ma evaḡa-veſeato, ekirato, “Buka Veaḡa nuḡanai maki ekirani, ‘Vereḡauka ḡoi ḡemu Barau asi bono riba-ḡania.’ ”

8 Benamo Diabolo na Iesu eḡori-raḡeato ḡoro baregona e maukana ta tuḡunai, tanobara basileiari mabarari ma marevari namori e ma seḡukari ḡesi evaḡa-ḡitaiato,

9 ekirato, “Bema ḡoiragu ai bovetui-tarini e au botoma-rakarioḡo viniguni nai tu, maiḡeri mabarari au na bavanimuni.”

10 Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Satanai, au ḡeguna noraka-veḡita. Korana Buka Veaḡa nuḡanai ekirani, ‘Vereḡauka ḡoi ḡemu Barau bono toma-rakariḡo vinya, ḡia moḡo ḡereḡana vetuḡunaḡina bono iaḡo-vini!’ ”

11 Benamo Diabolo na eraga-kwaneato. Aneru kotari Iesu ḡenai ḡeiaḡoto, ḡenariato.

Iesu ġena ġauvei esinaiato Galileai

Mareko 1:14-15; Luka 4:14-15

¹² Iesu eseġaġito, Ioane ġe-diburaiato, benamo Galilea tanona ġana ma eġenoġoi-iaġoto.

¹³ Senaġi Nasareta vanuġana ma eragakwaneato, asi etanuto, eiaġoto, Kaperanaumai ea tanuto. Kaperanaumai tu Genesareta kouna sevina vanuġana ta, Sebulun e Naftali tanori nuġanai.

¹⁴ Moġa ġenana Isaia, peroveta tarimana, ġena guruġa emoġonito, ekirato,

¹⁵ “Sebulun e Naftali tanori ai ġotanuni tarimami o, Galilea kouna rikinai ema Ioridana ġarukana mo rekenai, irau bese tarimami, Barau asi ribami tarimami, ġemi Galilea tu moġa, ġoseġaġi.

¹⁶ Mukunai ġetanuto-ġoi tarimari tu mama barana varau ġeġitaiani. E mo dei mukuna furufuru tanonai ġetanuto-ġoi tarimari iatari ai mama varau bema fofori.”

¹⁷ Mo negai vau Iesu na ġena vari eġobata-iaġi-foforiato, ekirato, “Ġemi rakava ġerina ġovetuġamaġi-kure, ema ġoraka-kure Barau ġenai, korana Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ġena veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani maiġa).”

Iesu na tarima vasivasi (4) ekearito, ġia murinai beġene raka

Mareko 1:16-20; Luka 5:1-11

¹⁸ Iesu Galilea kouna kone rikina na erakiaġoto-ġoi nuġanai, tarikaka ruarua, Simona, arana ta tu Petero, ma tarina Anduru ġesi eġitarito, ġeri reke kou ai ġefiuato, korana ġia tauri ruarua tu maina tarimari.

19 Benamo Iesu na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Ḡoiāḡoma, murigu ai ḡoma raka, be au na tu tarimarima maina viniri bana vaḡa-ribami.”

20 Benamo maoromaoro ḡeri reke ḡeraga-kwanerito, Iesu murinai ḡerakato.

21 Monana ḡeraka-iaḡoto-ḡoi nai, Iesu na tarikaka ruarua ma eḡitarito, Iakobo (o Iames) Sebedaio ma tarina Ioane ḡesi; ḡeri ḡasi ai tamari Sebedaio ḡesi ḡeri reke ḡwadareri ḡeturirito. Iesu na ekearito,

22 benamo maoromaoro ḡeri ḡasi e tamari ḡeraga-kwanerito, Iesu murinai ḡerakato.

Iesu evevaḡa-ribato ema keve tarimari evaḡa-namorito

Luka 6:17-19

23 Iesu Galilea tanona mabarana erakaoto-ḡoi, Iuda tarimari ḡeri rubu nuḡari ai evevaḡa-ribato-ḡoi, e Barau ḡena Basileia, (ḡena veḡitaḡau seḡukana evaḡa-ruḡaiani), varina namona eḡobata-iaḡiato-ḡoi. Ema tarimarima ḡeri keve e midigu irauirau mabarari evaḡa-namorito.

24 Ḡia varina ḡefuato, Siria tanona mabarana eḡabiato, benamo tarimarima na ḡeri keve tarimari mabarari ḡia ḡenai ḡeḡwa-iaḡorito e ḡeḡori-iaḡorito: Midigu irauirau, iauka rakavari na ḡeboroḡirito tarimari, ḡue na evaḡiani kevena, tauḡani ḡeḡoḡoḡoḡoni, e tauḡaniri tavi tari ḡemaseto tarimari, Iesu na mabarari evaḡa-namorito.

25 Tarimarima ḡutuma-bara ḡia murinai ḡerakato, Galilea na, Vanuḡa Gabanana (10) na, Ierusalem na, Iudea na, ema Ioridana ḡarukana mo rekena na maki ḡia ḡekavaiato.

5

Iesu ġoro tuġunai eġobatato

¹ Iesu na tarima ġutuma-bara eġitarito, benamo ġoro tai eraġeto, iatanai etanu-tarito. Ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto.

² Benamo ġia na evaġa-riba matamarito, maiġesina ekirato:

*Iaku e verere korikorina**Luka 6:20-23*

³ “Manau tarimari, Barau ġenai moġo ġevetabekauni tarimari, tu beġene iaku, korana Barau ġena Basileia tu ġia ġeri.

⁴ Deidei toma ġenuġa-midigu midiguni tarimari tu beġene iaku, korana Barau na ġeri nuġa-midigumidigu bevaġa-magorini.

⁵ Manau tarimari tu beġene iaku, korana Barau na tanobara mabarana ġia bevinirini.

⁶ Veiġa iobukaiobuka vitona ġevito-iaġiani e nanumasena ġen anumase-iaġiani tarimari tu beġene iaku, korana vau beġe ġani-maseni.

⁷ Vevetuġaġwa tarimari tu beġene iaku, korana Barau na ġia maki bevetuġa-ġwarini.

⁸ Deidei nuġari namo vedaurea tarimari tu beġene iaku, korana ġia na Barau beġe ġitaiani.

⁹ Deidei na toma vevaġa-maino veiġari ġeveirini tarimari tu beġene iaku, korana Barau na ġia natunai bekiraġirini.

¹⁰ Deidei na toma veiġa iobukaiobukari ġeveirini ġaramanai ġevaġa-midigu midigurini e

ġevaġa-rakavarini tarimari tu beġene iaku,
korana Guba Basileia tu ġia ġeri.

¹¹ Bema au murigu ai ġorakani ġaramanai
ġomi beġe mugumugu-iaġimini, beġe vaġa-midigu
midigumini, e veġa rakavari irauirau ġemi ai
beġe kiraġirini beġe ġofaġofa-iaġimini nai, boġono
iaku.

¹² Boġono iaku, boġono verere, korana Barau
na voimi baregona bevinimini gubai. Maiġesina
veġa ilailana, ġomi murimi tarimari, peroveta
tarimari guineri, na maki moġesi ġevaġa-
rakavarito.”

Damena e mama

Mareko 9:50; Luka 14:34-35

¹³ “Ġomi tu tanobara damenana. Bema damena
mamina korikorina bekorini nai, kamara dabarai
mamina ma beġenoġoini? Mai tu varau be-
rakava, asi ġena namo ta. Moġa lorinai beġe
fitoġaiiani, benamo tarimarima kwakuri na ma
beġe fanafana-tariani.

¹⁴ Ġomi tu tanobara mamana. Ġoro tuġunai
ġevaġa-ruġaiato vanuġana tu asi bevekuretoġani
riba.

¹⁵ Lamefa beġe gabuani maki, ġuro gaburenai
asi beġe toreani, senaġina lamefa toretorena fa-
tana korikorinai beġe tore-kauani. Benamo ġia
mamana na numa tarimari mabarari bevinirini.

¹⁶ Ilailana, ġomi ġemi mama tarimarima ġoirari
ai moġesi boġono vaġa-foforiri, be ġemi veġa
namori beġene ġitari, benamo Tamami gubai
etanuni tu beġene vaġa-raġea.”

Iesu ema taravatu

17 “Maiġesina asi boġono tuġa-maġi, au aiaġomato tu, Mose ġena taravatu e peroveta tarimari ġeri guruġa asi aniri ai bana vaġa-iaġori ġana. Asiġina. Au tu asi aiaġomato moġeri guruġa asi tauri ai bana vaġa-iaġori ġana, senaġi bana vaġa-moġoniri e bana vaġa-kori ginikauri uranai aiaġomato.

18 Moġoni akira-mini, guba e tanobara roġo ġetanuni nuġanai, taravatu ġena leta misina korokorona ta o ġena koma ta asiġina ġinavaġi berekwa-rekwani, beiaġoni mo, taravatu mabarari tauri korikori beġea ġorani.

19 Moġa lorinai, tarima ta na taravatu misina korokorona ta bekira-sirivaġi viniani, ema ġena ura veġanai tarima kotari mai veġa ilailana ma bea vaġa-ribarini, ġia tu Guba Basileiai gabi tarimanai beġe kiraġiani. Senaġina tarima ta na taravatu bekorana-iaġirini ema tarima kotari ma bea vaġa-riba iaġirini, ġia tu guine tarimanai beġe kiraġiani Guba Basileia nuġanai.

20 Akira-korikorimini, bema ġomi ġemi vei-iobukaiobuka na Farisea e taravatu ġevevaġa-riba iaġiani tarimari ġeri vei-iobukaiobuka asi bevanaġiani nai, ġomi tu Guba Basileia nuġanai asi boġo raka-toġani, asiġina ġinavaġi.”

Vaġivaġi

Luka 12:57-59

21 “Ġomi ma ribami, tarima guineri na taravatu guruġari ġeġabirito, ġekirato, ‘Asi bono vaġivaġi! A deikara na tarima ta bevaġiani nai, ġia tu Kota gabuna ġana beiaġoni.’

22 Senaġi toma au na akiramini: Tarima ta tarikakana bebaru-viniani nai, ġia tu Kota gabunai beġe danaġiani. E dei na tarikakana beguruġa-rakava viniani nai, ġia tu Kota baranai beġe vaġa-ruġaiani. Ema dei na tarikakana beki-raiani, ‘Ġoi tu babo korikori’ betoni nai, ġia tu asi ebuseni karavana ġana beiaġoni.

23 Moġa lorinai, bema ġemu varevare dagarana fata veaġana iatanai bono torekaua, Barau bono vinia otoni nuġanai, ġoi tarikamu otuġamaġiani, ġia ma ġena meto ġoi ġemu ai,

24 benamo ġemu varevare dagarana fata veaġana ġoiranai noraga-kwanea, noiaġo, tarikakamu ġesi maino boġono ġabia roġo, gabivau bono ġenoġoi-iaġo, ġemu varevare dagarana fata veaġanai bono torea Barau ġena.

25 Ġoi ebaru-vinimuni tarimana ġesi maino boġono raga-ġabia, Kota gabuna ġana roġo mani ġoraka-vegogoni nuġanai. Korana ebaru-vinimuni tarimana na Kota eseġaġini tarimana ġimanai bea tore-kaumuni ġesi, ema Kota eseġaġini tarimana na dibura numana ġitaġauna tarimana ġimanai betoremuni, benamo ġia na dibura numana nuġanai bebiri-ġaumuni garina.

26 Au na akira-korikorimuni: Monana asi roġo boraka-rosini, beiaġoni mo, ġemu meto voina bodava-ġosiani.”

Veġura-vanaġi

27 “Ġomi ma ribami, tarima guineri na taravatu guruġari ġeġabirito, ġekirato, ‘Asi bono veġura-vanaġi!’

²⁸ Senaġi au na akiramini: Deikara na tarima ta ġaraġona beġita-karakaraiani ma eurani bene ġabia ġia ġena, ġia tu nuġana tuġamaġina ġenana varau beveġura-vanaġi mo vavine ġenai.

²⁹ Bema ġoi matamu aroribana na evaġa-rakavamuni nai, bono ġibo-vaġia, bono fitoġaia! Korana tauġanimu rakavana rekena berekwa-rekwani tu namo, a asi namo tauġanimu mabarana karava asi ebuseni gabunai beġe fiu-kauani.

³⁰ Ma bema ġoi ġimamu aroribana na evaġa-rakavamuni nai, bono basi-ġutua, bono fitoġaia. Veġa namona tu, tauġanimu rakavana rekena bono fitoġa-guinea, be tauġanimu mabarana karava eġara-vanaġi vanaġini gabuna ġana asi bene iaġo.”

Vavine tuġuraka

Mataio 19:9; Mareko 10:11-12; Luka 16:18

³¹ “Tarima guineri na taravatu guruġari ġeġabirito, ġekirato, ‘Tau ta ġaraġona betuġu-rakaiani nai, ġia na veġaraġo ruġaruġana fefana bene tore-vinia.’

³² Senaġina au na akiramini: Bema tarima ta ġaraġona betuġu-dobiani, senaġi vavine tu veġura-vanaġi veġari asi eveini, mo tau na ġaraġona tu veġuravanaġi vavinenai evaġa-iaġoani. Ema deikara na etuġu-rakaiato vavinenana beġaraġoani tarimana tu, beveġura-vanaġini.”

Guruġatore

33 “Ĝita senera ĝevaĝa-ribarito guruĝari ĝomi tu ma ribami: ‘Ĝemi guruĝatore asi boĝono vaĝa-rakavaia, senaĝi Vereĝauka ĝoiranai ĝokiraĝi-toreto dagarari boĝono veiri.’

34 Senaĝi au na akiramini: Asi boĝono guruĝatore veĝata! Ĝemi guruĝa vaĝa-gwaĝiĝiri ĝana guba asi boĝono kiraĝia, guba aranai asi boĝono guruĝatore, korana ĝia tu Barau ĝena terona;

35 o tanobara aranai maki asiĝina, korana ĝia tu Barau kwakuna ĝena fanakau dagarana; o Ieruselema aranai, korana ĝia tu Kini baregona ĝena siti.

36 Ĝoi debamu, ĝemu maĝuri, maki asi bono kiraĝia ĝemu guruĝatore vaĝa-gwaĝiĝina ĝana, korana ĝoi na ĝuimu sebona ta asi bovaĝa-kurokuroani e asi bovaĝa-dubadubaiani riba.

37 Namona tu maĝa: Ĝemu guruĝa bono kiraĝia, ‘Oi’ bene oi e ‘Asiĝina’ bene asiĝina. Moĝa moĝo, a guruĝa tari ma okiraĝirini tu Tarima Rakavana, Satani, ĝenana eiaĝomani.”

Evaĝa-rakavamuni tarimana voina asi bono veia

Luka 6:29-30

38 “Tarima guineri ĝevaĝa-ribarito guruĝari ĝomi tu ma ribami, maĝesi ĝekirato: ‘Mata voina mata e doĝa voina doĝa.’

39 Senaĝina au na akiramini, veĝa rakavana evei-vinimuni tarimana asi bono veĝa rakavavinia. Bema tarima ta na taĝomu aroribana beforoani nai, taĝomu kaurina ma bono vinia maki.

⁴⁰ E bema tarima ta na Kotai betoremuni ġemu sedi bene ġabia ġana nai, ġemu koudi maki bono vinia.

⁴¹ Ema tarima ta na belau-naġimuni, kilomita sebonai bono kavaia betoni nai, kilomita ruarua ai ma bono raka ġia ġesi.

⁴² Ema enoġinoġini tarimana bono vinia, e ġemu ai bene ġabitore etoni tarimana maki asi bono kira-sirivaġi vinia.”

*Ġevaġa-rakavamuni tarimari bono ura-viniri
Luka 6:27-28; 6:32-36*

⁴³ “Tarima guineri ġevaġa-ribarito taravaturi ma ribami, ġekirato: ‘Ġoi sevimu tarimana bono ura-vinia, a evaġa-rakavamuni tarimana bono vaġa-rakavaia.’

⁴⁴ Senaġina au na akiramini: Ġebaru-vinimini tarimari boġono ura-viniri, e dei na ġevaġa-rakavamini tarimari maki iatari ai boġono ġauġau.

⁴⁵ Maiġa ġenana boġo vaġa-foforiani, ġomi tu Tamami gubai etanuni na natunai evaġa-iaġomito. Korana ġia na ġaro tu veiġa rakava tarimari e veiġa namo tarimari iatari ai evaġa-raġekauani, ema ġura maki veiġa iobukaiobuka e veiġa ġeġeva-ġeġeva tarimari ġeri etuġu-riġoani.

⁴⁶ Bema ġoura-vinirini tarimari tu ġomi ġeura-vinimini tarimari moġo nai, kamara varevare namona boġo ġabiani? Takesi ġegogoni tarimari o ġofaġofa tarimari na maiġesina maki ġeveiani.

⁴⁷ Ema tarikakami moġo boġo vaġa-namorini, ġemi namo tu kara? Barau asi ribari tarimari na maki mai veiġa ġeveiani.

48 Moġa lorinai ġomi tu asi vetoukaumi boġono tanu, ġomi Tamami gubai etanuni asi vetoukauna kavana.”

6

Vini korikorina rabu tarimari ġeri ai

1 “Rorimi boġono vetore, ġemi veiġa namori tarimarima ġoirari ai asi boġono vaġa-foforiri, ġia na beġene vaġa-raġemi ġana. Maiġeri boġo veirini nai, Tamami gubai etanuni ġenana voimi asi boġo ġabini.

2 Moġesi nai, ġemu varevare rabu tarimari bovinirini nai, asi bono ġobata-iaġia ma kibimu ġesi, ġofaġofa tarimari rubu ai e vanuġa ġatamanai ġeveini kavana, tarimarima na beġene vevato-iaġiri ġana. Akira-korikorimini, ġia tu tarimarima na ġevaġa-raġerini, be voiri tu varau ġeġabirito.

3 Sena-ġina ġoi ġemu varevare asi ġena-ġana tarimana novinia botoni nai, ġimamu kaurina asi bene riba, ġoi ġimamu aroribana na kara eveiani.

4 Be ġemu varevare vekuretoġai bono vini. Ema Tamamu na, kara eġorani vekure-toġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.”

Vereġauka ġena ġauġau

Luka 11:2-4

5 “Bema boġo ġauġauni nai, ġofaġofa tarimari kavana asi boġono iaġo! Ġia ruġaruġari ai ma iakuri ġesi ġeġuriġurini, rubu nuġari ai e vanuġa ġatamanai ema dabarai maki, tarimarima na beġene ġitari ġana. Au na akira-korikorimini, ġia voiri varau ġeġabito.

6 A ġoi ourani bono ġauġau otoni nai, ġemu numa daiġutuna nuġanai bono rakatoġa, ġatama-boka bono biri-ġaua, monai vau Tamamu bono noġi-vinia, ġia tu vekuretoġai etanuni. Ema Tamamu na, kara eġorani vekuretoġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.

7 Ġomi boġo ġauġauni nai, asi boġono kiraġi ġenoġoi-ġenoġoi guruġa asi aniri ġeri ai, Barau asi ribari tarimari ġeveini kavana. Ġia ġetuġamaġini, ġeri guruġa vovoka ġekiraġirini naima, Barau na beseġaġirini.

8 Ġia kavari asi boġono iaġo. Korana ġomi na kara ġoura-vinirini, Tamami na eriba-guineani, gabivau ġomi na ġonoġi-viniani.

9 Maiġesina boġono ġuriġuri:

‘Ġai Tamama o, gubai otanuni; ġoi aramu baġana vaġa-veaġaia;

10 ġemu Basileia bene iaġoma; ġemu ura tanobarai baġana veia, gubai ġeveiani kavana.

11 Ġema-ġama toma bono vinima.

12 Ġema rakava notuġamaġi-fitoġari, ġai ġevaġa-rakavamani tarimari ġeri rakava ġatuġamaġi-fitoġarini vaġa-ilailana.

13 Veribaġani ai asi bono ġori-kauma, a Rakava Tarimana, Satani, ġimana na bono vaġa-maġurima. [Korana Basileia tu ġoi ġemu, seġuka ġoi ġemu, mareva baregona ġoi ġemu, toma bene iaġo mo vanaġivanagi, Amen.]’

14 Bema ġomi na ġevaġa-rakavamini tarimari ġeri rakava boġo tuġamaġi-fitoġarini nai, Tamami

gubai etanuni na ġemi rakava maki betuġamaġi-fitoġarini.

¹⁵ Senaġina, bema ġomi na ġevaġa-rakavamini tarimari ġeri rakava asi boġo tuġamaġi-fitoġarini nai, Tamami na ġemi rakava maki asi betuġamaġi-fitoġarini.”

Ġaniveaġa

¹⁶ “Boġo ġani-veaġani nai, asi boġono boġe-vetuġa, ġofaġofa tarimari ġeveini kavari. Ġoirari ai ġevevaġa-fofori ġofakauni, tarimarima na matoru beġene kira, ‘Ġeġani-veaġani kika’ beġene si. Akira-korikorimini, ġia voiri tu varau ġeġabirito.

¹⁷ A ġoi, bema bono ġani-veaġa botoni nai, debamu ai deoro bono tore e ġoiramu bono ġuriġia,

¹⁸ be tarimarima na asi beġene ribamu, ġoi tu oġani-veaġani, senaġina Tamamu veġuni ai moġo bene riba. Ema Tamamu na, kara eġorani vekure-toġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.”

Ġemi farefare gubai boġono vaġa-vegogo

Luka 12:33-34

¹⁹ “Ġemi farefare tu mai tanobarai asi boġono vaġa-vegogo! Korana faro ema lalalala o rasta na beġe vaġa-rakavarini ġesi, ema lema tarimari na numa beġe dareani ema beġe lemarini.

²⁰ Ġemi farefare gubai boġono vaġa-vegogo, faro e lalalala na asi beġe vaġa-rakavarini, ema lema tarimari na maki numa asi beġe dareani ema asi beġe lemarini riba.

²¹ Ġoi ġemu farefare ainai etanuni, ġoi nuġamu maki monai etanuni.”

Mata tu tauḡani ḡena mama

Luka 11:34-36

²² “Mata tu tauḡani ḡena lamefa kavana. Bema ḡoi matamu namo nai, tauḡanimu mabarana maki bemamani.

²³ Senaḡina bema ḡoi matamu tu rakava nai, tauḡanimu mabarana maki bemukunani. A bema mama ḡoi nuḡamu ai tu mukuna nai, mai mukuna tu bebarego-vedaureani!”

*Tarima ta vere ruarua vetuḡuri asi beiaḡo-
vinini riba*

Luka 16:13

²⁴ “Tarima ta na vere ruarua vetuḡunaḡiri asi beiaḡo-vinirini riba. Korana ḡia na ta tu asi beura-viniani, a ta tu beura-viniani; ta bevaḡa-moḡoniani, a ta tu beḡofaḡofa-iaḡiani. Barau ema moni nega sebonai vetuḡunaḡiri asi boḡo iaḡo-vinirini riba.”

Asi boḡono nuḡa-vekwaraḡi

Luka 12:22-31

²⁵ “Moḡesi naima akiramini, ḡemi maḡuri asi boḡono tuḡamaḡiri, kara boḡo ḡanini o boḡo niuni; o tauḡanimi kara na boḡo dabuḡarini. Aiḡa tu dagara barana, maḡuri ba ḡaniḡani? E aiḡa tu dagara barana, tauḡani ba dabuḡa?”

²⁶ Gubai ḡerovoni manuri ḡoḡitari! Ḗia tu asi ḡevarovaroni e asi ḡekwakwani, ema vamoka numari ai maki ḡaniḡani asi ḡevaḡa-vegogoni. Senaḡi Tamami gubai etanuni na eḡuburini. Ḗomi tu dagara baregomi, a manu tu kei!

²⁷ Ḗomi deikara onuḡa-vekwaraḡini nai, ḡemu maḡuri kota ma bovaḡa-maukaiani riba ba?

28 Karase dabuġa urari ai ġove-tuġamaġi-vekwaraġini? Boġa veraverari ġoġitari, aiġesi ġegarani. Asi ġeġauveini e dabuġa asi ġeturini.

29 Senaġina akiramini, Kini Solomona ġena ved-abuġa marevana maki ġevanaġiani.

30 Mai tu Barau na tano ġauġari evaġa-dabuġarini, ġia tu toma ġegarani, a boinani tu kar-avai beġe fiu-raġerini, Barau tu moġesina evaġa-dabuġarini. Ġia na ġomi asi veġatana bevaġa-dabuġamini, ei? Ġomi veġabidadama misimisi tarimami!

31 Moġesi nai, asi boġono nuġa-vekwaraġi, asi boġono kira, ‘Kara toma taġanini?’ O ‘Kara toma taniuni?’ O ‘Kara toma tariġoni?’

32 Barau asi ribari tarimari na maiġeri dagara mabarari ġeraga-vetaurini, a Tamami gubai etanuni tu ribana, ġomi na maiġeri ġoura-vinirini.

33 Senaġina giniguine ġia ġena Basileia ema ġena vei-iobukaiobuka boġono vetau-guineri, benamo maiġeri dagara mabarari ġomi bevini-mini.

34 Moġesina naima boinani ġaro tuġamaġi-vekwaraġina asi boġono vei; boinani ġaro ġena vekwaraġi tu Barau ġimanai. Toma ġaro ġena vekwaraġi iatanai meto ma boġo torekauani nai, kamasi boġo ġwaiani?”

7

Tarimarima asi boġono vetau-viniri

1 “Tarimarima asi boġono vetau-viniri, be Barau na maki asi bene vetau vinimi.

2 Korana tu ġomi ġemi vetauvini ilailanai, ġomi maki moġesina moġo Barau na bevetau-vinimini;

ema aiġesi ġovevaġa-vetovo vinirini, Barau na maki moġesi bevevaġa-vetovo vinimini.

³ Karase nai tarikakamu matanai libika oġitaiani, senaġi ġau tubina ġoi matamu nuġanai maniġa tu asi otuġamaġiani?

⁴ Kamara dabarai ġoi tarikakamu okiraiani, ‘Ġata, au na roġo matamu ai libika nakokia,’ senaġina ġoi tauġemu matamu ai ġau tubina ta etanuni?

⁵ Ġoi ġofaġofa taumu, guine tu ġoi matamu ai ġau tubina nokoki-vaġia roġo, benamo boboġeboġe-ginikauni vau, tarikakamu matanai libika bono ġabi-vaġia.

⁶ Dagara veaġari kwaiva (o kira-sirivaġi tari-mari) asi boġono viniri, ema ġemi aġeva maki asi boġono fiu-rosiri bai ġoirari ai! Kwakuri na beġe fana-taririni, benamo beġe doġe-kureni, ma beġe dare-misi misimini garina.”

Noġinoġi, vetauvetau, sekeseke o fidifidi

Luka 11:9-13

⁷ “Noġinoġi ai Barau na bevini-mini, vetauvetau ai boġo doġarini, sekeseke ai ġemi ġatama boka bekeoani.

⁸ Korana benoġi-noġini tarimana tu beġabini, bevetauni tarimana bedoġarini, ema beseke-sekeni tarimana Barau na ġena ġatama-boka bekeoani.

⁹ Ġomi dei bema natumu merona ġaniġani benoġini nai, ġoi na fore boviniani?

¹⁰ O maġani-kone benoġini nai, mota boviniani?

¹¹ Boġono tuġamaġi, ġomi tu rakava tarimami, senaġi dagara namori natumi viniviniri ma rib-ami, moġa lorinai ġomi Tamami gubai etanuni,

ġia na dagara namori ġenoġi-viniani tarimari bevinirini veġatana!

¹² Ġomi kara ġourani tarimarima na ġemi ai beġene veiri veġari, ġia ġeri ai maki moġeri veġa boġono veiri. Mose ġena taravatu e peroveta ġeri vevaġa-riba guruġari tauna korikorina tu moġa.”

Barau ġena Basileia rakatoġana

Luka 13:24

¹³ “Ġatama-boka kibobonai boġono rakatoġa. A mase gabuna ġana eiaġoni dabarana tu baġaka, e ġena ġatama-boka tu barego rakava, ema ġutuma maki monai ġeraka-toġani.

¹⁴ Senaġi maġuri vanaġivanāġi ġana eiaġoni ġatama bokana tu kibobo e dabara maki kei rakava, ema tarimarima viravira na moġo ġedoġariani.”

Peroveta tarimari ġofaġofari

Luka 6:43-44

¹⁵ “Rorimi boġono vetore peroveta tarimari ġofaġofari ġerina. Ġia ġomi ġemi ai ġeiaġomani tu ma mamoe dabuġari ġesi, senaġina nuġari ai ġeri tuġamaġi tu boġa kwaivari rakavari kavari.

¹⁶ Ġia ġwaġwari ai vau boġo ribarini. Vine ġwari (o grapes) tu ġau ma ġiniri ġerina asi ġebokoni, ema figi ġwari maki ġauġa ġiniġiniri ġeri ai asi ġeġabini.

¹⁷ Ġau namona ġenana ġwaġwana namona bevaġa-ġoraiani, a ġau rakavana ġenana maki ġwaġwana rakavana bevaġa-ġoraiani.

¹⁸ Ġau namona na ġwaġwa rakavana asi beġwani riba, ilailana ġau rakavana na ġwaġwa namona asi beġwani riba.

19 Ġwaġwa namori asi ġeġwani ġauri tu beġe basirini, ma karavai beġe fiu-raġerini.

20 Moġesina ilailanai peroveta tarimari ġofaġofari tu ġwaġwari ai boġo ribarini.

21 Dia ‘Vereġauka, Vereġauka,’ ġetoguni tarimari mabarari tu Guba Basileiai beġe rakatoġani. Asiġina. Deikara Tamagu gubai etanuni ekorana-iaġiani e ġena ura veiġari eveirini tarimana ġereġana moġo.

22 Kota baregona ġarona beraġasini nai, tarima ġutuma na beġe kiraguni, beġe kirani, ‘Vereġauka, Vereġauka, ġoi aramu ai ġaperovetato, e ġoi aramu ai iauka rakavari ġalai-vaġirito, ma ġoi aramu ai nuġa-farevaġi veiġa boruri ġutuma maki ġaveirito.’

23 Benamo au na bakirarini, bakirani, ‘Au asi ribagu ġomi. Geguna ġoraka-veġita, ġomi veiġa rakava tarimami!’ ”

Numa ruarua ragaragari tauri

Luka 6:47-49

24 “Moġa lorinai, tarima ta na ġegu guruġa maiġeri eseġaġirini, ma veiġari eveirini tu, tarima iaunegana na ġena numa fore iatari ai evaġa-ruġaiato kavana.

25 Ġura baregona eraguto, ġaruka mabarari ġeġabatarito, iavara asikeikeina eragato nai, mo numa edoriato; senaġina asi eġwa-lauato, korana ġia tu fore iatanai evaġa-ruaġaiato nai.

26 A deikara na ġegu guruġa maiġeri eseġaġirini, senaġi veiġari tu asi eveirini, ġia tu tarima babona noġa, numa eragato nai, miri iatanai moġo evaġa-ruġaiato.

27 Ĝura baregona eraguto, ĝaruka mabarari ĝeĝabatarito, iavara asikei eraĝasito, mo numa edoriatu nai, eĝwa-lauato, benamo eĝwarovorovoto.”

28 Iesu na ĝena ĝobata guruĝari maiĝeri ekiraĝi-ĝosirito nai, mai vegogo tarimari ĝutuma-bara na ĝena vevaĝa-riba guruĝari ĝeĝaba-iaĝirito.

29 Korana ĝena guruĝa ma seĝukana, dia ĝeri taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari ĝeri guruĝa kavana.

8

Iesu na lepera tarimana evaĝa-namoato
Mareko 1:40-44; Luka 5:12-14

1 Iesu ĝoro tuĝuna na ma emariĝoto nai, tarima ĝutuma-bara ĝia murina na ĝerakato.

2 Benamo tarima ta ma leperana Iesu ĝenai eiaĝoto, ĝoiranai evetui-tarito, ekirato, “Vereĝauka, bema ĝoi ourani nai, moĝoni boiarevaguni, bovaĝa-namoguni riba!”

3 Iesu na ĝimana eduĝi-roroĝotoato, keve tarimana eĝabi-karaiato, ekirato, “Aurani, be non-amo!” Benamo vaĝa-sebo lepera na enamoto.

4 Iesu na evaĝa-guruĝaiato, ekirato, “Tarima ta asi bono kira-varaia. Noiaĝo, Rubu Veaĝa verena na bene ĝitamu, ema veiareva varevare dagarari Mose na ekiraĝiato ilailanai bono vinia; be tarimarima beĝene riba, ĝoi tu bonamo.”

Roma vetari verena ĝena vetuĝunaĝi merona
Luka 7:1-10

5 Iesu Kaperanauma ai eraĝasito nai, Roma vetari verena ta ĝia ĝenai eiaĝoto, Iesu enoĝiato,

⁶ ekirato, “Vereḡauka, ḡegu vetuḡunaḡi merona tauḡanina asi eḡarevani, be numai egena-taḡoni, ema midigu maki barego eḡanini.”

⁷ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Au aiaḡosini, be asi-vaḡa-namoani.”

⁸ Vetari verena na evaḡa-veseato, ekirato, “Vereḡauka, au tu asi ilaila ḡoi ḡegu numai bo-raḡe-kauni; senaḡi ḡoi noguruḡa moḡo, benamo au ḡegu vetuḡunaḡi merona benamoni.

⁹ Au maki tarima kota ḡeri veḡitaḡau gabureri ai, ema vetari tarimari o soldia tu au gaburegu ai. Au na ta bakiraiani, ‘Noraka!’, benamo berakani, ma ta bakiraiani, ‘Noiaḡoma!’, benamo beiaḡomani. Ema au ḡegu vetuḡunaḡi merona bakiraiani, ‘Maiḡa noveia!’, benamo beveiani.”

¹⁰ Iesu na ḡena guruḡa eseḡaḡiato nai, eḡabarakavato. Benamo ḡia murinai ḡerakato tarimari evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Au na akira-korikorimini, Isaraela nuḡanai mai-ḡesina veḡabidadama ta roḡosi bana doḡaria.

¹¹ Au na akiramini maki, tarimarima ḡutuma ḡaro-raḡe e ḡaro-riḡo rekeri na beḡe iaḡomani, Aberahamo, Isako, e Iakobo ḡesi vereko baregonai beḡe ḡani-vegogoni Guba Basileiana nuḡanai.

¹² Senaḡina tovotovonai Barau na eḡabiviriḡirito tarimari, Basileia nuḡanai beḡene tanu etato tarimari tu, Barau na befiu-rosirini murikai, mukuna furufuru nuḡanai. Monai beḡe taḡini, e gadikari maki beḡe veḡara-tarini.”

¹³ Benamo Iesu na vetari verena ekiraiato, ekirato, “Noiaḡo, ḡemu numa ḡana! Boveḡabidadama lorinai, veiḡana beḡorani.”

Ĝena vetuĝunaĝi merona mo horai varau enamoto.

*Iesu na Simona ĝena taĝama evaĝa-namoato
Mareko 1:29-31; Luka 4:38-39*

¹⁴ Iesu Petero ĝena numai eraka-toĝato. Monai Petero ĝena taĝama vavinena ekeveto, tauĝanina eseĝukato, be egena-taĝoto-ĝoi, Iesu na eĝitaiato;

¹⁵ ĝimanai eĝabito, benamo ĝena keve ekorito, evaisi-raĝeto, benamo ĝia eĝubuato.

*Iesu na tarimarima ĝutuma evaĝa-namorito
Mareko 1:32-34; Luka 4:40-41*

¹⁶ Lavilavi ai iauka rakavari na ĝeboroĝirito tarimari ĝutuma Iesu ĝenai ĝeĝori-iaĝorito. Iesu na moĝeri iauka rakavari ĝena guruĝa seĝukana ĝenana moĝo elai-vaĝirito, e keve tarimari mabarari maki evaĝa-namorito.

¹⁷ Maĝeri veiĝa vaĝa-moĝoniri tu Isaia, peroveta tarimana, na ekiraĝiato kavana, ekirato, “Ĝia na ĝera midigumidigu eĝabi-veĝitarito, ema ĝera keve irauirau eĝwarito, evaĝa-namorito.”

*Iesu murinai beĝene raka ĝetato tarimari
Luka 9:57-60*

¹⁸ Iesu na tarimarima ĝutuma na ĝevegogo-ĝeĝeraĝiato eĝitarito, benamo ĝena mero ekirarito, ekirato, “Siveĝasi-vanaĝi, kou mo rekena ĝana.”

¹⁹ Nuĝanai taravatu evevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimana ta Iesu ĝenai eiaĝoto, ekirato, “Vevaĝa-riba tarimamu, ĝoi aiĝana boiaĝoni nai, au ĝoi murimu ai moĝo bana raka atoni.”

²⁰ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Boġa kwaivari ma ġeri kouġa, ema manu ma ġeri nuġi, senaġi Tarimarima Natuna tu asi ġena gena gabuna.”

²¹ Iesu ġena mero ta na maki evaġa-guruġaiato, ekirato, “Vereġauka, mani ġemu veiġa, naġenoġoi, be tamagu roġo naguria.”

²² Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Murigu ai noma raka, mani tu noiaġuiri; mase tarimari (o Barau asi ġekorana-iaġiani tarimari) na ġeri mase tauġeri na beġene guriri.”

*Iesu na iavara e geta o ureure ekira-ġoirito
Mareko 4:36-41; Luka 8:22-25*

²³ Iesu ġasi ai eraġeto nai, ġena mero maki ġia ġesi ġeraġe-sebonato.

²⁴ Geiaġoto-ġoi nai, asikauna iavara asikei kou ai eraġasito, benamo ureure tu ġasi nuġanai ġevebubu-ġurato. A Iesu tu egenato-ġoi.

²⁵ Benamo ġena mero ġeiaġoto ma ġevaġoato, ġekirato, “Vereġauka, novaġa-maġurima, ġita tu mai taburuni, dori tamaseni.

²⁶ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Karase nai ġogarini? Veġabidadama kei rakava tarimami!” Benamo Iesu evarigisito, iavara ma ureurena ġesi ekira-ġoirito, benamo ġedokoto, ġemeġomeġo-tarito.

²⁷ Tarimarima mabarari ġeġaba-rakavato, ġekirato, “Mai tu kamara tarima se? Iavara e ureure na maki garona ġeseġaġiani!”

*Iesu na tarima ruarua iauka rakavari na
ġeboroġirito evaġa-namorito
Mareko 5:1-17; Luka 8:26-37*

28 Galilea kouna tavina rekenai, Gadara (o Gerasa) tarimari ġeri tano ai, Iesu eraġasito, benamo iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari ruarua gara kouġari na ġeiaġomato-ġoi Iesu ġenai. Mai tarima ruarua tu ma gariri, moġa lorinai tarima ta mo dabara na asi eraka-vanaġito-ġoi.

29 Benamo tauri ruarua Iesu ġeġaba-viniato, ġekirato, “Barau Natuna o, kara ġai ġemai noveia otoni? Goi boiaġoma maiġa tu, noma vaġa-midiguma ġana, ġaro korikorina roġosi roġo bene raġasi nuġanai, ei?”

30 Monai, asi manaġa lelevaġi, bai serina ġedokadokato-ġoi.

31 Moġesina nai iauka rakavari na Iesu ġenoġiato, ġekirato, “Bema ġoi na ġai bolai-vaġimani nai, notuġuma bai ġeri ai, ġia nuġari ai ġaraka-toġa.”

32 Iesu na ekirarito, ekirato, “Be ġoiaġo!” Benamo iauka rakavari mo tarima ruarua ġerina ġeraka-vaġito, ġeiaġoto, bai ġeri ai ġeraka-toġato. Benamo bai serina mabarana eġwabubu-lausiato, lalaġa na ġekokosi-firiġoto, kou ai ġeveġuġutu-maseto.

33 Bai ġitaġauri tarimari ġeraga-kwareġato, vanuġa ġana ġeiaġoto, vari mabarana ġekiraġiato, ema iauka rakavari na ġeboroġirito tarimari ġeri ai kara ġeġorato mabarari maki ġevaġa-foforirito.

34 Benamo vanuġa tarimari mabarari ġeġoto-iaġoto, Iesu beġene ġitaia ġana. Iesu ġenai ġeraġasito nai, ġenoġiato, ġeri tano na bene raka-veġita.

9

Iesu na rakava etuḡamaḡi-fitoḡarito

¹ Iesu ḡasi tai eraḡekauto, ma eḡenoḡoito, kou na evanaḡito, ḡena vanuḡa korikori ḡana eiaḡoto.

² Monai tarima kotari na tauḡanina tavi ta emaseto tarimana ta gedai genagenanai Iesu ḡenai ḡeḡwa-iaḡoato. Iesu na ḡeri veḡabidadama vetoḡana aiḡa barana eḡitaiato, benamo keve rakava tarimana ekiraiato, ekirato, “Natugu, bono kokore, ḡemu rakava batuḡamaḡi-fitoḡari.”

³ Benamo taravatu ḡevevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimari tauḡeri maiḡesina ḡekirato, “Mai tarima na Barau ekira-fitoḡaiani.”

⁴ Iesu ma ribana ḡia kara ḡetuḡa-maḡirito-ḡoi nai evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Karase nai manḡesina tuḡamaḡi rakavari ḡoḡabini?”

⁵ Aiḡesina baguruḡani tu meraḡa, ‘Ḣemu rakava batuḡamaḡi-fitoḡari’ banasi, ba bara kira, ‘Noruḡa-vaisi, noraka’ barasi?

⁶ Au na navaḡa-ḡitami, Tarimarima Natuna tu ma ḡena maoro, rakava betuḡamaḡi-fitoḡarini tanobarai.” Benamo Iesu na keve rakava tarimana evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Novariḡisi, ḡemu geda noḡabia, be numa ḡana noiḡo!”

⁷ Benamo mo tarima evaisiraḡeto, ḡena numa ḡana eiaḡoto.

⁸ Tarimarima na mo veḡa ḡeḡitaiato nai, ḡegarito e Barau ḡevaḡa-raḡeato, korana seḡuka moḡesina tarimarima evinirito nai.

*Iesu na Mataio ekeaiato
Mareko 2:13-17; Luka 5:27-32*

9 Iesu monana eraka-vanaĝito nai, ĝia na tarima ta arana Mataio eĝitaiato, takesi moniri ĝeĝabito-ĝoi numanai etanu-taĝoto-ĝoi nai eĝitaiato. Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Murigu ai noma raka.” Benamo Mataio evaisiraĝeto, Iesu murina na eiaĝoto.

10 Iesu Mataio ĝena numai eĝaniĝanito-ĝoi nai, takesi gogo tarimari vovoka e vei-rakava tarimari ĝutuma maki ĝeiaĝomato, Iesu ma ĝena mero ĝesi ĝeĝaniĝani-vegogoto.

11 Farisea tarimari kotari na ĝeĝitaiato nai, Iesu ĝena mero ĝedanaĝirito, ĝekirato, “Karase nai ĝomi ĝemi vevaĝa-riba tarimana tu takesi gogo e vei-rakava tarimari ĝesi ĝeĝaniĝani-vegogoni?”

12 Iesu na mo guruĝa eseĝaĝiato, benamo evaĝa-veserito, ekirato, “Namo tarimari na doketa asi beĝe vetaurini, senaĝina keve tarimari na moĝo.

13 Ĝoiaĝo, tauĝemi na Buka Veaĝa na ekiraĝiani guruĝana ĝoa vetaua, maiĝesina ekirani, ‘Au na dia ĝomi ĝemi ginitaĝo o boubou varevareri auravirinini. Au aurani ĝomi na vevetuĝaĝwa e veiau-namo boĝono vaĝa-foforiri.’ Au tu vei-iobukaiobuka tarimari keakeari asi aiaĝomato, senaĝi vei-rakava tarimari moĝo.”

Ĝaniveaĝa

Mareko 2:18-22; Luka 5:33-39

14 Moĝa murinai Ioane Babatiso ĝena mero Iesu ĝenai ĝeiaĝoto, benamo ĝedanaĝiato, ĝekirato, “Karase nai ĝai e Farisea tarimari tu ĝaĝani-veaĝani, a ĝoi ĝemu mero tu asi ĝeĝani-veaĝani?”

15 Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ĝomi ḡotuḡamaḡini, veḡaraḡo varigu tarimana ḡatana seviri ai etanuni nuḡanai beḡe taḡini ba? Asiḡina! Ĝarona eiaḡomani, veḡaraḡo variḡu tarimana ḡatana ḡerina beḡe ḡabi-veḡitaiani, monai vau beḡe ḡani-veaḡani.

16 Tarima ta na dabuḡa variḡuna veseana dabuḡa guinena ḡesi asi bebani-vegogoani. Bema moḡesina beveini nai, dabuḡa variḡuna na guinena bedareani, ema vedarena maki bebaregoni.

17 Tarima ta na maki vine nanuna variḡuna nanigosi kefina guinenai asi besisiani. Bema moḡesina beveini nai, nanigosi kefina guinena bevedareni, vine nanuna bebebubuni, ema kefi maki berakavani. Senaḡina vine nanuna variḡuna nanigosi kefina variḡunai bebubuguriaiani tu namo. Benamo ruarua, vine nanuna e kefi, beḡe tanuni, asi beḡe rakavani.”

*Iesu na kekeni ta ema vavine ta evaḡa-namorito
Mareko 5:22-43; Luka 8:41-56*

18 Iesu na roḡo ḡena mero evaḡa-ribarito-ḡoi nuḡanai, vere ta eraḡasito, Iesu kwakuna koranai evetui-tarito, ekirato, “Au natugu kekenina ini-vau moḡo bemase. Si-iaḡo, ḡimamu iatanai bono tore-kaua, benamo natugu bemaḡurini.”

19 Iesu evaisi-raḡeto, ḡia ḡesi ḡeiaḡoto. Ĝena mero maki ḡia ḡesi ḡeiaḡo-sebonato.

20 Ĝeiaḡoto-ḡoi nuḡanai, vavine ta, ḡena keve tu rara kevena, laḡani gabanana ruarua (12) ekeve-iaḡiato, eiaḡomato Iesu murina rekena na, ma ḡena dabuḡa dudunai eveḡabikauto.

²¹ Korana tu ġia evetuġamaġito, “Ġena dabuġai moġo haveġabikauni nai, banamoni.”

²² Iesu eruġa-kureto, eġitaiato, ekirato, “Natugu, bono kokore! Ġemu veġabidadama na bevaġa-namomu.” Benamo vaġa-sebo ġena keve enamo-ġosito.

²³ Iesu tu mo vere ġena numai eraka-toġato. Ivirikou furufuru tarimari e taġitaġi tarimari ma gururi baregori ġesi eġitarito,

²⁴ benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġoraka-rosi. Kekeni tu asi bemase, ġia tu ege-nani moġo.” Senaġi tarimarima na ġerikiriki-iaġiato.

²⁵ Iesu na mo tarimarima ġutuma etuġu-rosirito murinai, ġia eraka-toġato numa nuġanai, kekeni ġimanai eġabito; benamo mo kekeni evaisi-raġeto.

²⁶ Mai veġa varina tu mo tano mabaranai ġevarifiu-iaġiato.

Iesu na mata-bubu tarimari ruarua evaġa-namorito

²⁷ Iesu na mo gabu ma eraga-kwaneato. Erakato-ġoi nai, mata-bubu tarimari ruarua murina na ġeiaġoto, ġekea-viniato, ġekirato, “Davida Natuna o, ġai novetuġama!”

²⁸ Iesu numai eraka-toġato nai, mo mata-bubu tauri ruarua maki ġeraġe-kauto. Benamo Iesu na edanaġirito, ekirato, “Ġomi na ġovaġa-moġoniguni, au na bavaġa-namomini riba?” Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Vereġauka, oi, ġavaġa-moġonimuni.”

29 Benamo Iesu na matari eḡabi-kararito, ekirato, “Ĝemi veḡabidadama lorinai, veigana tu bana veia ġemi.”

30 Benamo matari ġefafato. Iesu na ma nuḡana mabarana ġesi evaḡa-guruḡa gwaḡiḡi-rito, ekirato, “Mai veigā beḡora maiḡa varina tarima ta asi boḡono kira-varaia!”

31 Senaḡina tauri ruarua ġeraka-rosito, ġeiaḡoto, Iesu varina mo tano mabaranai ġea varifiu-rovorovoato.

Iesu na muru-bubu tarimana ta evaḡa-namoato

32 Tauri ruarua numa na ġeraka-rosito-ḡoi nuḡanai, tarima ta, iauka rakavana na eborogiato nai asi eguruḡato-ḡoi, Iesu ġenai ġeḡabi-iaḡoato.

33 Iesu na iauka rakavana elai-vaḡiato murinai, mo muru-bubu tarimana varau eguruḡato. Tarimarima mabarari na mai eḡorato veigana ġeḡaba-iaḡiato, ġekirato, “Maiḡesina veigana ta Isaraela nuḡanai roḡosi bene ḡora!”

34 A Farisea tarimari ġekirato, “Mai tu iauka rakavari ġeri vere ġena seḡukana na iauka rakavari ġia na elai-vaḡirini.”

Iesu na ġena mero Isaraela tarimari ġeri ai etuḡurito

35 Iesu na vanuḡa baregori ema keiri mabarari eiaḡo-vinirito: Ĝeri rubu ai evevaḡa-ribato-ḡoi, Barau ġena Basileia varina namona eḡobata-iaḡiato-ḡoi, ema keve e midigu-midigu tarimari mabarari evaḡa-namorito.

36 Iesu na mo tarimarima ġutuma-bara eḡitarito nai evetuḡarito, korana ġenuḡa-vekwaraḡito e asi

ġeri veduru ġabi tarimari, vaġa-ilailana mamoe asi ġitaġauri tarimana ta kavana.

³⁷ Benamo Iesu na ġena mero ekirarito, ekirato, “Makora ġitaġitana tu barego, senaġina ġauvei-iaġina tarimari tu asi ġutuma.

³⁸ Vamoka ġaniġanina vinivinina Vereġaukana boġono noġia, be ġauvei tarimari bene tuġuri, ġena ġaniġani gogo vamokari ġana.”

10

Iesu na ġena apostolo merori gabanana ruarua (12) ekearito

¹ Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) ekearito, benamo seġuka evinirito, iauka rakavari beġene lai-vaġiri, e keve ema midigu-midigu mabarari beġene vaġa-namori ġana.

² Mai apostolo tarimari gabanana ruarua (12) arari tu maiġeri: Giniguinena tu Simona, arana ta tu Petero, e ġia tarina Anduru; Iakobo (o Iames), Sebedaio natuna, ma tarina Ioane ġesi;

³ Filipo e Batolomeo; Tomasi e takesi gogo tarimana Mataio; Iakobo (o Iames), Alfeo natuna, e Tadeo;

⁴ Simona, Selote tarimana, ema Iudas Isakari-ota, Iesu berevaiani tarimana.

Iesu na apostolo tarimari ġeri ġauvei evinirito Mareko 6:7-13; Luka 9:1-5

⁵ Mai tarima gabanana ruarua (12) Iesu na etuġu-rosirito ema velaunaġi sisibari maiġesina evinirito, ekirato, “Irau bese tarimari ġeri ai asi boġono iaġo, e Samaria vanuġari tai maki asi boġono raka-toġa;

⁶ senaġina Isaraela besena ġeri ai boġono iaġo, ġia tu ġerekwa-rekwato mamoori kavana.

⁷ Goiāgo, ma maiġesi boġono ġobata, boġono kira, 'Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ġena veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani maiġa)!'

⁸ Keve tarimari boġono vaġa-namori, mase tarimari boġono vaġa-maġuriri, lepera tarimari boġono iarevari boġono vaġa-namori, e iauka rakavari boġono lai-vaġiri! Ġomi na ġoġabiato asi voina, boġono vini maki asi voina.

⁹ Ġemi iaġoiaġo ai moni asi boġono ġabikau, golo o silva moniri o kopa moniri maki asi boġono ġwakau.

¹⁰ Dura asi boġono ġabikau, sedi ruarua, tamaka, ema togoi maki asi boġono ġabi. Korana ġauvei tarimana ġena-ġana tu beġene vinia veġata.

¹¹ Vanuġa baregona tai o vanuġa keina tai boġo raka-toġani nai, deikara eurani ġena numai bene ġabi-raġemi etoni tarimana boġono vetaua. Mo numai moġo boġono tanu, bene iaġo mo, vanuġa ma boġono raga-kwanea.

¹² Numai ġoraka-toġani nai, numa tarimari boġono vaġa-namori, boġono kira, 'Maino ġomi ġemi ai bene tanu!'

¹³ Bema mo numa tarimari na beġe ġabi-raġemini nai, Barau ġena maino ġeri ai betanuni. Senaġina bema ġia na asi beġe ġabi-raġemini nai, Barau ġena maino ġeri ai asi betanuni, ġemi ai ma beġenoġoini.

¹⁴ Kamara numai o vanuġai tarimarima na asi beġe ġabi-raġemini e ġemi guruġa asi beġe

seḡaḡirini nai, mo numa o vanuḡa boḡono iaḡuia, kwakumi kauri boḡono kwari-ketoketori, (ḡia ḡeri kira-sirivaḡi vaḡa-moḡoniri ḡana).

¹⁵ Au na akira-korikorimini, Barau ḡena Kota ḡaronai mo numa o vanuḡa ḡeri rakava voina metona tu barego lelevaḡi beḡabiani, Sodoma e Gomora ḡeri rakava voina maki bevanaḡiani.”

Vanevane e midigumidigu ḡoirai
Mareko 13:9-13; Luka 21:12-17

¹⁶ “Ḡoseḡaḡi, au na mai atuḡumini mamoe kavana boḡa kwaivari rakavari vefakari ai. Moḡa lorinai, mota kavana boḡono iaunega ema boḡono manau pune kavana.

¹⁷ Lorimi boḡono vetore tarimarima ḡeri ai! Korana ḡia na beḡe ḡabimini ma beḡe tuḡu-iaḡomini Iuda ḡeri kanisoro tarimari ḡeri ai, ema ḡeri rubu nuḡari ai beḡe kwarimini.

¹⁸ Au ḡoḡabi-raḡeguni dainai, gavana e vere barari o kini ḡeri ai roḡo beḡe ḡabi-iaḡomini, ḡia ḡoirari ai au vaḡa-moḡonigu ai boḡono iaḡo, korana irau bese tarimari maki Vari Namona beḡene ribaia.

¹⁹ Bema Kota tarimari ḡoirari ḡana beḡe ḡabi-iaḡomini nai, kara toma boḡoa kiraḡirini o kamasi boḡo kiraḡirini guruḡari asi boḡono nuḡa-vekwaravaḡi-iaḡiri. Korana mo ḡaro ai kara boḡo kiraḡirini guruḡari tu, Barau na vau bevinimini.

²⁰ Dia ḡomi boḡo guruḡani, senaḡina Barau Iaukana ḡomi ḡemina beguruḡani.

²¹ Kakana na tarina berevaiani bene mase ḡana, tamana na natuna maki moḡesina beveiani.

Naturi na tamarī sinari beḡe seḡafore-vinirini ema mase ai maki beḡe torerini.

²² Tarimarima mabarari na beḡe iau-rakavamini, korana au ḡoḡabi-raḡeguni nai. Senaḡina deikara bevevaḡa-gwaḡiḡini mo dokona tu bemaḡurini.

²³ Vanuḡa tai beḡe vaḡa-rakavamini e beḡe lai-mini nai, vanuḡa ta ḡana ma boḡono raga-iaḡo. Boḡono riba-maoro, ḡegu ḡauvei asi roḡo boḡo vaḡa-koriani Isaraela vanuḡari mabarari nuḡari ai, beiaḡoni mo, Tarimarima Natuna bema-raḡasini.

²⁴ Riba evetauani merona na ḡena vevaḡa-riba tarimana asi bevanaḡiani; vetuḡunaḡi tarimana na guine-iaḡina tarimana maki asi bevanaḡiani riba.

²⁵ Riba evetauani merona bevevaḡa-iaḡoni ḡena vevaḡa-riba tarimana ḡesi beḡe ilailani, ema vetuḡunaḡi tarimana guine-iaḡina tarimana ḡesi maki beḡe ilailani tu namo. Boḡono tuḡamaḡia, tarimarima kotari na au tu doḡoro debana, Belsebul o Satani ḡetoni, be ḡomi, ḡegu doḡoro tari-mami, maki moḡesi beḡe kiramini, ema beḡe vaḡa-metomini maki.”

Barau boḡono gari-vinia

Luka 12:2-7

²⁶ “Moḡa lorinai, tarimarima gariri asi boḡono vei. Vekouḡau dagarari mabarari beḡea foforini, vekuretoḡa guruḡari mabarari beḡea ribani.

²⁷ Au na kara dagara akira-varamini mukunai tu, ma boḡono kiraḡi-ḡenoḡoiri laḡani matabarai, kara dagara ḡereḡami na boḡo seḡaḡia tu, numa

tuḡuri na ma boḡono kiraḡi-foforia, (tarimarima mabarari na beḡene seḡaḡia ḡana).

²⁸ Tauḡanina beḡe vaḡiani tarimari asi boḡono gari-viniri, korana ḡia na iauka asi beḡe vaḡiani. A Barau garina neḡi boḡono gari, korana ḡia na ruarua bevaḡirini riba, tauḡanina e iauka, karava asi ebuseni gabunai.

²⁹ Bisini ruarua maki fene sebona na moḡo ḡevoirini, ene? Senaḡina moḡeri ta maki asi beketo-riḡo kavani tano ai, bema Tamami asi beurani nai.

³⁰ A ḡomi tu debami ḡuiri maki mabarari Barau na eiavi-ginikaurito.

³¹ Be asi boḡono gari; ḡomi voimi tu varaḡe lelevaḡi, bisini ḡutuma voiri maki ḡovanaḡirito.”

Iesu asi boḡono kira-ḡuniḡaua

Luka 12:8-9

³² “Deikara na au tarimarima ḡoirari ai beki-raḡi-foforiguni, ḡia maki au na bakiraḡi-foforiani Tamagu gubai etanuni ḡoiranai.

³³ Senaḡina au deikara na tarimarima ḡoirari ai beruḡaḡuni e bekira-ḡuniḡauguni, ḡia maki au na baruḡaḡiani e bakira-ḡuniḡauani Tamagu gubai etanuni ḡoiranai.”

Dia maino, senaḡi vetari

Luka 12:51-53; 14:26-27

³⁴ “Asi boḡono tuḡamaḡi, au tu maino tano-bara ḡana aḡwa-iaḡomaiato. Asigina, au tu dia maino aḡwa-iaḡomaiato, senaḡi vetari urana na aiaḡomato.

³⁵ Au aiaḡomato tu, maiḡeri nama vaḡa-ruḡari ḡana: Natu tauri na tamari beḡe vevaḡi-vinirini,

natu vavineri na sinari beḡe vevaḡi-vinirini, taḡama vavine keiri na ḡeri taḡama vavine barari beḡe vevaḡi-vinirini.

³⁶ Numa biaguna tu tauḡena ḡena numa tari-mari na moḡo beḡe iau-rakava viniani.

³⁷ Deikara tamana o sinana beuravini-baregoani, a au tu betuḡamaḡi-keiguni nai, ḡia tu asi ilaila au ḡegu tarimai beḡe kiraḡiani. Ema deikara na natuna merona o kekenina beuravini-baregoani, a au beuravini-keiguni nai, ḡia tu asi ilaila au ḡegu tarimai beḡe kiraḡiani.

³⁸ E deikara tauḡena ḡena satauro asi beḡwaiani, ema murigu na asi berakani, ḡia tu asi ilaila au ḡegu tarimai beḡe kiraḡiani.

³⁹ Deikara ḡena maḡuri moḡo lorina etoreani tarimana, ḡena maḡuri befitoḡaiani. A deikara au daigu ai ḡena maḡuri befitoḡaiani tarimana, ḡena maḡuri asi bevei-rekwarekwaiani.”

Iesu ḡena mero beḡe ḡabi-raḡerini tarimari na voiri namori beḡe ḡabirini

Mareko 9:41; Luka 10:16

⁴⁰ “Dei na ḡomi eḡabi-raḡemini, au maki eḡabi-raḡeguni, ema au eḡabi-raḡeguni tarimana na au etuḡuguto Barauna maki eḡabi-raḡeani.

⁴¹ Dei na peroveta tarimana ta eḡabi-raḡeani, korana ḡia tu Barau ḡena guruḡa vaḡa-foforina tauna ta, ḡia na peroveta tauna davana tu beḡabiani. Ema dei na veiḡa iobukaiobuka tarimana eḡabi-raḡeani, korana ḡia tu Barau ḡena ura ekorana-iaḡiani tauna, ḡia na vei-iobukaiobuka tarimana davana beḡabiani.

⁴² E tarima ta na mai ġegu mero ta nanu faraka kapusi sebona ta beviniani, korana ġia tu au ġegu vetuġunaġi tarimana, akira-korikori-mini, ġia voina tu beġabiani veġata.”

11

Ioane na ġena mero Iesu ġenai etuġu-iaġorito

¹ Iesu na moġeri sisiba guruġari ġena mero gabanana ruarua (12) ġeri ekiraġi-ġosirito murinai, ġia monana Galilea vanuġari ġana eiaġoto, monai Barau ġena guruġa bene vevaġa-riba iaġia e bene ġobata-iaġia ġana.

² Ioane Babatiso dibura numanai etanuto-ġoi nai, Keriso ġena ġauvei veġari varina eseġaġiato, benamo ġia na ġena mero Iesu ġenai etuġu-iaġorito.

³ Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Barau na ekiraġi-toreato beiaġomani tarimana tu ġoi, ba tarima boruna ta baġana vaġa-nogaia?”

⁴ Benamo Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġoġenoġoi, ġomi na boġo seġaġiri e boġo ġitari veġari Ioane boġono kira-varaia:

⁵ Mata-bubu tarimari ġeboġeboġeni, kwaku rakava tarimari ġerakani, lepera tarimari ġenamoni, seġa-bubu tarimari ġeseġaġini, mase tarimari ġevarigisi-ġenoġoini, ema Vari Namona gara veġubu e asi ġeri-ġari tarimari ġeri eġobata-iaġiani.

⁶ Au ġegu ai asi ġena daradara tarimana tu eiakuni.”

⁷ Ioane ġena mero ġerakato vau, Iesu na ġevegogoto tarimari evaġa-guruġarito, Ioane

varina ġeri ekiraġi-ato, ekirato, “Ioane ġenai ġoiaġoto nai, mo tano fakanai tu kara boġono ġitaia ġana? Gobu iavara na ekwari-ġareva ġarevaiani ġitaġitana ġoiaġoto?

⁸ Bema asiġina nai, kara boġono ġitaia ġana ġoiaġoto? Dabuġa namona eveiani tarimana ġitaġitana ġoiaġoto? Asiġina. Dabuġa namori ġeveirini tarimari tu kini ġeri numai ġetanuni.

⁹ Be, kara boġono ġitaia ġana ġoiaġoto? Peroveta tarimana dainai? Aba! Akiramini, ġoġitaiato tarimana tu peroveta tarimari mabarari evanaġirini.

¹⁰ Ioane varina Buka Veaġai maiġesi etoreato, Barau ekirato,
‘Au na ġegu vetuġunaġi
tarimana tu batuġu-guineani,
ġemu dabara ġoiramu ai vaġa-maġatana.’

¹¹ Moġoni akiramini, mai tanobarai beġe maġuri tarimari mabarari fakari ai Ioane Babatiso tu barego vedaurea, ta na asi bevanaġiani. Senaġina Guba Basileiana nuġanai gabi tarimana na Ioane tu evanaġiani.

¹² Ioane Babatiso ġena ġobata evari-fiurito-ġoi ġenana beiaġoma mo initoma, Barau na ġena Basileia o veġitaġau seġukana evaġa-ruġaiani, senaġina tarima tari na ġevevaġi-viniani, ġeri ura tu tauġeri beġene veġitaġau, a deikara Barau ġena Basileiai neraka-toġa etoni tarimana, ġia na ġekouani. (Mataio23:13).

¹³ Peroveta tarimari mabarari e Mose ġena taravatu maki na Barau ġena Basileia o veġitaġau ġeġobata-iaġiato-ġoi, eiaġomato mo, Ioane ġena negai.

14 Ema ġomi na ġeri guruġa boġo ġabi-raġeani ba asiġina, senaġina Ioane tu moġoni peroveta tarimana Elia, ġena iaġoma tu ġekiraġiato-ġoi.

15 Ma seġana tarimana bene seġaġi.

16 Toma ġuru tarimari tu deikara ġesi bavaġa-ilailarini? Ġia tu noġa mero keiri kavana, vanuġa ġatamanai ġetanu-taġoni, ġeġereni, tavi ta merori na tavi tai ġekea-vinirini, ġekirani,

17 ‘Ġai tu veġaraġo vererenai gita ġalauto-ġoi ġomi ġemi, senaġi ġomi tu asi ġobarato-ġoi! Ġai tu mase mariri ġaġabito-ġoi, senaġi ġomi tu asi ġotaġito-ġoi!’

18 Ioane eiaġomato, eġani-veaġato ema vine nanuna asi eniuato. Benamo ġekirani, ‘Ġia tu iauka rakavana na eboroġiato,’ ġetoni.

19 A Tarimarima Natuna eiaġomato, ġia tu ġaniġani ta asi eruġaiani. Benamo ġekirani, ‘Ġia tu boġeka tarimana ema vine nanuna eniuġutumani tarimana, takesi gogo tarimari e vei-rakava tarimari ġatari!’ ġetoni. Senaġi Barau ġena iaunega vaġa-foforina e vaġa-moġonina tu ġena vetoġa namori ġerina.”

Asi veġabidadama vanuġari

Luka 10:13-15

20 Iesu na ġena seġuka ġauveiri vanuġa baregori tari nuġari ai eveirito, senaġi ġeri rakava ġerina asi ġevetuġamaġi-kureto-ġoi, naima Iesu na moġeri vanuġa tarimari evanerito.

21 Ekirato, “Korasini o, ġoi ema Betesaida, vetuġami kika! Korana nuġa-farevaġi veiġa boruri ġemi ai ġefoforito-ġoi tu, Taia e Sidono nuġari ai beġere fofori, benamo ġia tu irau laġani ai

ġere vetuġamaġi-kure, fuse rakavari ai e tauġaniri ma gurumari ai ġeri vetuġamaġi-kure ġere vaġa-foforia.

²² Senaġina akiramini, Barau na tarimarima bekota-vinirini ġaronai, ġomi na boġo doġariani metona tu Taia e Sidono ġeri meto bevanaġiani.

²³ Ġoi maki, Kapera-nauma o, ġoi ourani guba ġana bono varaġe otoni? Asiġina, ġoi tu mase gabuna ġana boiaġoni! Bema nuġa-farevaġi veġa boruri ġemi ai ġefoforito-ġoi tu Sodoma nuġanai beġere fofori nai, ġia tu roġo bere tanu mo init-oma.

²⁴ Senaġina akira-mini, Barau na tarimarima bekota-vinirini ġaronai, ġomi na boġo doġariani metona tu Sodoma ġeri meto bevanaġiani.”

Au ġegu ai ġoiāġoma, be ġoiāġaraġi

Luka 10:21-22

²⁵ Mo negai Iesu ekirato, “Tamagu o, guba ema tanobara Verena, avaġa-namomuni, korana ġoi na ma iaunegari e riba tarimari ġeri ai okure-toġarini dagarari tu, asi ġeri riba tarimari ġeri ai ovaġa-foforirini.

²⁶ Aba, Tamagu, ġemu ura tu maiġesina bene vetore veġata.

²⁷ Dagara mabarari Tamagu na eviniguto. Natuna tarima ta asi ribana, senaġina Tamana ġereġana moġo ribana, ema Tamana tarima ta asi ribana, senaġi Natuna ġereġana moġo ribana, ema Natuna na bene vaġa-fofori vinia etoni tarimana.

²⁸ Au ġegu ai ġoiāġoma, ġomi deikara maruna metori ġoġwani e boġo gau tarimami mabarami, au na iaġaraġi banama vinimi.

²⁹ Au ġegu maruna, mai tu ġegu veġitaġau namona, ġoma ġabi-raġea, ma au ġegu ai riba maki ġoma ġabia! Korana au na asi badori-naġinaġimini e asi baġita-fitoġamini. Au ġegu ai iaġaraġi korikorina boġo doġariani.

³⁰ Auna maruna tu meraġa e ġegu ġwaġwa iatami ai batore-kauani maki asi metona.”

12

Iesu tu Sabadi Verena

¹ Mo negai Iesu tu Sabadi ai widi vamokari na eraka-vanaġito. Ġena mero ġevitorito nai, widi ġwaġwari ġebukito-ġoi e ġeġanirito-ġoi.

² Farisea tarimari na ġeġitarito, benamo Iesu ġekiraiato, ġekirato, “Noġitaia, ġemu mero na ġita ġera taravatu asi ġekorana-iaġiani, Sabadi ai widi ġebukini.”

³ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Davida na veġa ta eveiato, ġia ma karona ġesi ġevitorito nai, ġomi na mai veġa eġorato tu roġosi roġo boġono iavia?

⁴ Barau ġena numai eraka-toġato, Barau ġoiranai ġetorerito-ġoi beredi ġia ma karona ġesi ġeġanito. Mo beredi tu veaġa, Rubu Veaġa vereri moġo ġari, taravatu.

⁵ Ema ġomi na Mose ġena taravatu nuġanai mai guruġa maki roġosi roġo boġono iavia, ekirani, Sabadi ai Rubu Veaġa vereri tu Rubu Veaġai ġeġauveini. Moġesina nai Sabadi taravatuna ġevaġa-rakavaiani, senaġi ġia tu asi ġeri kerere?

⁶ Au na akiramini, mainai tarima ta, ġia na Rubu Veaġa evanaġiani.

⁷ Buka Veāga ekirani, ‘Vevetuḡaḡwa neḡi au-rani, a varevare dagarana tu asiḡi.’ Bema mai gu-ruḡa anina ḡoro riba nai, asi ḡeri kerere tarimari ḡomi na asi ḡoro vaḡa-bade-iaḡiri.

⁸ Korana Tarimarima Natuna tu Sabadi Ver-ena.”

*Iesu na ḡima boso tarimana evaḡa-namoato
Mareko 3:1-6; Luka 6:6-11*

⁹ Iesu na mo gabu eiaḡuiato, ma eiaḡoto, Iuda tarimari ḡeri rubu ai eraka-toḡato,

¹⁰ ḡimana ebosoto tarimana ta maki monai. Benamo Farisea tarimari na Iesu beḡene ḡofaḡofa-iaḡia ḡana ḡedanāḡiato, ḡekirato, “Sabadi ai keve bita vaḡa-namorini tu ma taravatuna ba?”

¹¹ Benamo Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ḡomi ta ḡena mamoe sebona kwariḡutu moḡo, Sabadi ai guri tai beketo-riḡoni nai, vaḡa-maḡurina ḡana ḡomi na asi boḡo inu-raḡeani?”

¹² Boḡono tuḡamaḡi: Tarimarima tuḡamaḡi-iaḡina tu barego vedaurea, a mamoe ḡenai tu kei! Moḡa lorinai Sabadi ai veḡa namona veiveina tu maoro vedaurea.”

¹³ Benamo Iesu na mo ḡima boso tarimana eki-raiato, ekirato, “Ḡimamu noduḡi-roroḡotoa.” Ḡia ḡimana eduḡi-roroḡotoato, benamo mabarana enamo-ḡosito, ḡimana reke ta kavana.

¹⁴ Senaḡi Farisea tarimari ḡeraka-rosito, benamo ḡea boioḡa-vegogoto, kamasi Iesu beḡene vaḡi-masea dabarana ḡea vetauato.

Iesu tu Barau na eviriḡiato tarimana

¹⁵ Farisea ḡeri boioḡa Iesu na varau eriba-guineato nai, ḡia mo gabu na eraka-veḡitato.

Tarimarima ġutuma ġia murina na ma ġeiaġoto, ema keve tarimari mabarari evaġa-namorito.

16 Senaġi eguruġa gwaġiġi-vinirito, ġia varina tarima ta maki asi beġene vaġa-ribaia.

17 Maiġesi eguruġato, korana Isaia peroveta tarimana muruna na eraka-rosito guruġana bene moġoni ġana, ekirato,

18 “Mai tu au ġegu vetuġunaġi tarimana, aviriġiato. Au na ġia aura-viniani, e ġia ġenai maki aiakuni; Au Iaukagu ġia ġenai batoreani, e ġia na au ġegu guruġa e veiġa iobuka-iobukari beġobata-iaġirini bese mabarari ġeri ai.

19 Ġia asi bevanenaneni, ma asi befararani; ema ġatamai garona maki ta na asi beseġaġiani.

20 Ġia na gobulefa moirana asi betau-koruani, ema irau mo emoreni lamefana maki asi bevei-buseani, beiaġoni mo, ġia na guruġa e veiġa iobukaiobukari bea vaġa-ruġarini, benamo beġe kokoreni.

21 Ġia ġenai tarimarima mabarari ġeri vetuġamaġikau beġe toreani.”

Iesu e Belsebul

Mareko 3:20-30; Luka 11:14-23; 12:10

22 Benamo kotari na iauka rakavana na eboroġiato tarimana Iesu ġenai ġeġabi-iaġoato. Mo tarima tu matana bubu e muruna bubu. Iesu na evaġa-namoato, benamo ma eguruġato e eboġeboġeto.

23 Tarimarima mabarari na mai veiġa eġorato ġeġaba-iaġiato, ġekirato, “Mai tu betaġu Davida Natuna banaġu, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna)?”

²⁴ Senaġi Farisea tarimari na maiġa ġeseġaġiato nai, ġekirato, “Mai tu Belsebul, iauka rakavari ġeri vere, na seġuka eviniani nai, mai tarima na iauka rakavari elai-vaġirini.”

²⁵ Iesu na ġeri tuġamaġi varau eribarito nai, ekirarito, ekirato, “Gavamani bevetavini, tauġena bevevaġi-vinini nai, ġia tu berakavani; e vanuġa ta o doġoro ta bevetavini, tauġena bevevaġi-vinini nai, asi beruġani riba.

²⁶ E diabolo ta na diabolo ta belai-vaġiani nai, Satani tu tauġena bevevaġini, moġa anina tu, doġoro tatai varau bevetavi nai, asi beruġani riba?

²⁷ Ġomi ġokirani, au tu Belsebul ġena seġuka na iauka rakavari alai-vaġirini, a ġomi murimi ai ġerakani tarimari na iauka rakavari aiġesi ġelai-vaġirini? Ġia na ġevaġa-moġoniani, ġomi ġemi guruġa tu kerere.

²⁸ Asiġina, dia Belsebul, senaġina Barau Iaukana ġena seġukai alai-vaġirini, naima boġono riba, Barau ġena Basileia tu ġomi ġemi ai varau beraġasi.

²⁹ Tarima ta gwada tarimana ġena numa asi bedareani riba, ma ġena farefare beġwa-rakarini, senaġi ġia na gwada tarimana varo na be-barubaruani, monai vau ġia na ġena numa farefareri beġabi-rakarini.

³⁰ Deikara na au asi evaġa-kavaguni, ġia na tu au eruġaguni, e deikara au ġesi asi etorevegogoni, tarimana tu eveiari-lausilausini.

³¹ Moġa lorinai akiramini, tarimarima rakava beġe veini ema Barau beġe kira-rakava vini-ani tarimari, ġeri rakava mabarari Barau na

betuḡamaḡi-fitoḡarini riba, senaḡi tarima ta na Iauka Veaḡa bekira-rakava viniani tarimana, ḡena rakava asi betuḡamaḡi-fitoḡaiani.

³² Tarima ta na Tarimarima Natuna bekira-rakava viniani nai, ḡena rakava tu betuḡamaḡi-fitoḡaiani, senaḡi tarima ta na Iauka Veaḡa bekira-rakava viniani tarimana, ḡena rakava asi betuḡamaḡi-fitoḡaiani, toma mai maḡuri ai ema maḡuri gabinai maki asi betuḡamaḡi-fitoḡaiani.”

Ḡau e ḡia ḡwaḡwana

Luka 6:43-45

³³ “Bema ḡau namo nai tu, ḡwaḡwana maki namo, a bema ḡau rakava nai, ḡwaḡwana maki rakava. Ḡau tu ḡwaḡwana ḡenana boribaiani.

³⁴ Ḡomi mota naturi, ma rakavami ḡesi ḡotanuni, be guruḡa namona ta tu kamasi boḡo kiraḡiani? Korana tarima tu nuḡana na kara eiaḡomani, murunai ekiraḡirini.

³⁵ Tarima namona na dagara namori nuḡanai evaḡa-vegogorini dagarari bevaḡa-raka-rosirini. Tarima rakavana na dagara asi namori nuḡanai evaḡa-vegogorini dagarari bevaḡa-raka-rosirini.

³⁶ Senaḡi au na akiramini, guruḡa taḡuitaḡui mabarari, tarimarima na beḡe kiraḡirini tu, Barau ḡena Kota baregona ḡaronai voiri beḡe ḡabirini.

³⁷ Ḡemu guruḡa ḡenana Barau na vei-iobukaiobuka tarimamu bekiraḡi-muni, o vei-rakava tarimamu bekiraḡimuni.”

Farisea tarimari na vetoḡa ḡevetauani Iesu ḡenai

Mareko 8:11-12; Luka 11:29-32

³⁸ Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari e Farisea tarimari kotari na Iesu ḡevaḡa-guruḡaiato, ḡekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, ḡai ḡaurani vetoḡa boruna ta ḡoi ḡemuna baḡana ḡitaia.”

³⁹ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Toma ḡuru rakavana ma veḡura-vanaḡina ḡesi, (Barau ḡenana ḡeveḡitato ḡuruna), seḡuka vetoḡana ta ḡeḡita-vetauani, senaḡi vetoḡa ta asi beḡe doḡariani, Iona, peroveta tarimana, vetoḡana moḡo.

⁴⁰ Iona tu ḡaro toitoi ema boḡi toitoi maḡani-kone barana, rakana donodono diana nuḡanai etanuto, moḡesina kavana Tarimarima Natuna maki ḡaro toitoi ema boḡi toitoi tano nuḡanai betanuni.

⁴¹ Kota baregona ḡaronai Nineva tarimari beḡe ruḡa-vaisini, toma ḡuru tarimari beḡe samanirini, korana Iona ḡena ḡobata ḡeseḡaḡiato neganai, ḡia ḡeri rakava ḡerina ḡevetuḡamaḡi-kureto, ema ḡeraka-kureto Barau ḡenai. Senaḡi ḡoḡitaia, tarima ta na Iona evanaḡiani tu maḡa.

⁴² Kota baregona ḡaronai maki, Seba vavine baregona o Kwin beruḡa-vaisini, mai ḡuru tarimari besamanirini, korana ḡia tu ḡena tanobara manaḡana na eiaḡomato, Solomona ḡena iaunega guruḡari bene seḡaḡiri ḡana. Senaḡi ḡoḡitaia, tarima ta na Solomona evanaḡiani tu maḡa.”

Iauka rakavana ma eḡenoḡoito

Luka 11:24-26

⁴³ “Iauka rakavana ta tarima ta ḡenana eraka-vaḡito, benamo gabu kaukauri na eraka-

vanaġito, iaġana bene ġania etato, senaġi iaġaraġi gabuna ta asi edoġariato.

⁴⁴ Benamo ġia tauġena ekirato, ‘Naġenoġoi, araga-kwaneato numana ġana.’ Eġenoġoi-iaġoto, numa edoġariato. Numana tu korina, veiareva ema ġitaġitana namo vedaurea.

⁴⁵ Benamo ġia na iauka rakava kwaikwairi imaima ruarua (7) ma eġori-iaġorito, mabarari ġeraka-toġato, monai ġetanuto. Moġa lorinai mo tarima tu guinenai ġena rakava tu kota misina, senaġi dokonai ġena rakava tu barego vedaurea. Maġesina toma ġuru rakavana ġenai beġorani.”

*Iesu sinana e tarina doġoro
Mareko 3:31-35; Luka 8:19-21*

⁴⁶ Iesu tu tarimarima roġo evaġa-guruġarito-ġoi nai, ġia sinana e tarina doġoro ġeraġasito. Numa murikanai ġeruġa-tarito, ġeri ura tu Iesu beġene vaġa-guruġaia.

⁴⁷ Benamo tarima ta na ekiraiato, ekirato, “Ġoi sinamu e tarimu merori tu numa murikanai ġeruġa-taġoni, ġevaġa-guruġamu ġetoni.”

⁴⁸ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au sinagu tu dei, e au tarigu merori tu deikarari?”

⁴⁹ Benamo ġia ġimana na ġena mero eduġi-vinirito, ekirato, “Au sinagu e au tarigu merori tu maġeri!

⁵⁰ Deikara na au Tamagu gubai etanuni ġena ura veiġari eveirini tarimana tu, au tarigu tauna, e au tarigu vavinena, ema au sinagu.”

13

Barabore - Iaraġa tarimana na widi ġueri efiurito

¹ Mo ġaro sebonai moġo Iesu na numa eragakwaneato, eiaġoto, Galilea kouna rikinai etanutarito.

² Tarimarima ġutuma-bara na ġevegogoġeġeraġiato nai, ġia tu ġasi tai eraġekauto, benamo etanu-tarito, a tarima mabarari tu fenu ai ġeruġato.

³ Iesu na dagara ġutuma barabore ai evaġaribarito.

Ekirato, “Iaraġa tauna ta ġena widi ġueri varovarori eiaġoto.

⁴ Ġia na widi ġueri efiu-lausilausirito-ġoi nai, gabu irauirau ai ġeketoto. Kotari dabarai ġeketoto, benamo manu ġeiaġomato, ġeġaniġosirito.

⁵ Kotari forefore gaburi ai ġeketokauto tano maġigiri ai. Asikauna ġegarato, korana tano iatanai moġo.

⁶ Senaġi ġaro eraġekauto nai, etunurito, ema lamuri asi ġevariġo-ginikauto nai, asikauna ġemaraito.

⁷ Kotari tu ġauġa ġiniġiniri vefakari ai ġeketoto. Mai ġauġa ġiniġiniri ġetubu-baregoto nai, varovaro dagarari ġetubu-ġaurito.

⁸ A kotari tu tano namonai ġeketoto, ġwaġwari ġetaunato nai, kotari sinau ta (100), ma kotari gabana imaima ma gabanana (60), ema kotari tu gabana toitoi (30).”

⁹ Iesu ġena guruġa dokonai ekirato, “Ma seġana tarimana bene seġaġi!”

*Kara dainai Iesu na barabore ekiraġirito
Mareko 4:10-12; Luka 8:9-10*

¹⁰ Iesu ġena mero ġia ġenai ġe-iaġoto, benamo ġedanaġiato, ġekirato, “Kara dainai barabore ai tarimarima ovaġa-guruġarini?”

¹¹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Guba Basilea ġena riba vekuretoġari ġomi ġemi ai tu fofori, senaġi ġia ġeri ai tu asiġina.

¹² Ma ġena seġaġi tarimana Barau na tuġamaġi-faka beviniani, barego vedaurea bene doġari ġana. Asi ġena seġaġi tarimana, ġena tuġamaġi-faka misina maki beġabi-vaġiani.

¹³ Moġesi naima au na barabore ai avaġa-guruġarini. Korana matari na ġeboġe-boġeni, senaġi asi ġeġita-maġatani, seġari na ġeseġaġini, senaġi asi ġetuġamaġi-maoroni.

¹⁴ Ġia ġeri ai Isaia ġena peroveta guruġana bema moġoni, maiġesi ekirato,
‘Ġomi tu boġo seġaġini,
ma boġo seġaġini,
senaġi asi boġo riba-maoroni.
Ġomi tu boġo ġitani,
ma boġo ġitani,
senaġi debami asi beġe vekeoni.

¹⁵ Korana mai bese tarimari nuġari tu gwaġiġi
foroforo,
seġari maki bubu,
matari maki ġevekouto.
Matari na beġe ġitani garina,
seġari na beġe seġaġini,
e nuġari na beġe riba-maoroni garina,
ma au ġegu ai beġe vetuġamaġi-kureni ġeri Barau,

benamo bavaġa-maġuririni garina.’

¹⁶ A ġomi tu boġono iaku, korana matami tu ġeġitani e seġami tu ġeseġaġini.

¹⁷ Au na akira-korikorimini: Peroveta tarimari vovoka ma Barau ġena vei-iobukaiobuka tarimari ġutuma kaiveġata na ġeri ura baregona tu, ġomi na initoma kara ġoġitaiani beġene ġitaia, senaġi asi ġeġitaiato, e ġomi na kara ini ġoseġaġiani beġene seġaġia, senaġi asi ġeseġaġiato.”

Widi ġueri baraborena anina

Mareko 4:13-20; Luka 8:11-15

¹⁸ “Ġoseġaġi, widi fiu-rovorovona tarimana baraborena anina tu maiġa:

¹⁹ Tarima kotari na Barau ġena Basileia varina ġeseġaġiani, senaġi asi ġetuġamaġi-fakaiani. Benamo Satani eiaġomani, ma mo kara ġia nuġari ai beġe varo dagarari tu, ġia na eġabi-vaġirini. Moġeri tarima tu widi ġuturi dabarai ġeketoni kavana.

²⁰ Widi ġueri kotari forefore ai ġeketoto, mai tu tarima kotari na Barau ġena Vari Namona ma iakuri ġesi ġeseġaġiani e ġeġabi-raġeani.

²¹ Senaġina ġia nuġari ai asi erakatoġa-ginikauni nai, asi etanu-maukani. Barau ġena guruġa dainai nega rakavari ġeġoitaġoni e ġevaġa-midigu midigurini ġarori ai, ġia ġenana ġeraka-veġitani.

²² Widi ġueri kotari tu ġauġa ġiniginiri vekaravari ai ġeketoto, mainana ekiraġiani tu, tarima kotari na Barau ġena guruġa ġeseġaġiani, senaġi tauġeri ġeri maġuri e farefare ġutumari

ġetuġamaġi-baregorini ġerina, Barau ġena guruġa ġevekouni, e ġwaġwana maki asi evetoreni.

23 A widi ġueri kotari tu tano namonai ġeketoto, mainana ekirarani tu, tarima kotari na Barau ġena guruġa ġeseġaġiani, ma ġeġabi-raġeani nuġari mabarari ġesi, ġia ġwaġwari ġevetoreni maki, kotari sinau ta (100), ma tari gabana imaima ma gabanana (60), ma kotari gabana toitoi (30).”

Barabore - Widi e ġauġa

24 Iesu na barabore ta ġeri ma ekiraġiato, ekirato: Guba Basileia tu tarima ta kavana, ġue ġuturi namori ġena vamokai evarorito.

25 Benamo boġi tai, tarimarima mabarari roġo ġegenato-ġoi nai, ebaru-viniato-ġoi tarimana eiaġomato, ġauġa ġuturi widi vekaravari ai efiurito, benamo erakato.

26 Widi ġetubu-foforito, ġegara-baregoto e ġwaġwari ġeburito nai, ġauġa rakavari maki ġia vefakari na ġefoforito.

27 Benamo vamoka biaguna ġena vetuġunaġi merori ġia ġenai ġeiaġomato, ġekirato, ‘Vereġauka, ġoi ġemu vamokai ġue ġuturi namori ovarorito, nene? Senaġi mai ġauġa rakavari tu ainana beġe iaġoma?’

28 Ġia na evaġa-veserito, ekirato, ‘Ebaru-vinirani tarimana na mai veiġa bema veia.’ Vetuġunaġi merori na ġedanaġiato, ġekirato, ‘Bema ourani nai, ġaiġo, be baġana lauri ba?’

29 Ġia evaġa-veseto, ekirato, ‘Asiġina, korana ġomi na ġauġa boġo laurini nai, widi maki lamuri ġesi boġo lau-sebonarini garina.

30 Ĝia ruarua beĝene gara-sebona, ma beĝene tanu mo, widi ĝwaĝwana basibasina ĝarona bene raĝasi. Mo ĝaro ai au na basi-basina tari-mari maĝesina bakirarini, bakirani: Ginigu-ine tu, ĝauĝa mabarari ĝovaĝa-vegogori, ĝobaru-sebonari, be karava na bene ĝarari, a widi ma boĝono vaĝa-vegogoa, be ĝegu ĝaniĝani vaĝa-vegogo gabunai boĝono toreri.”

*Barabore - Mastadi ĝauna ĝutuna
Mareko 4:30-32; Luka 13:18-19*

31 Iesu na barabore ta ma ekira-vararito, ekirato, “Guba Basileia tu mastadi ĝauna ĝutuna kavana, tarima ta na eĝabiato, ĝena vamokai evaroato.

32 Tanobarai varovaro dagarari ĝueri mabarari fakari ai ĝia ĝereĝana misina korokoro, senaĝi etubuni nai, varovaro dagarari mabarari fakari ai ĝia moĝo barego vedaurea. Ĝia tu ĝau ai eiaĝoni naima, rovo manuri ĝeiaĝomani, ma ĝeri nuĝi ĝeveini ĝia leganaĭ.”

*Barabore - Farao vaĝa-tubuna muramurana
Luka 13:20-21*

33 Iesu na barabore ta ĝeri ma ekiraĝiato, ekirato, “Guba Basileia tu farao vaĝa-tubuna muramurana kavana, vavine ta na kotuna ta moĝo eĝabiato, benamo farao fuseri toitoi ĝesi egiroato, eiaĝoto mo, muramura na mabarana evaĝa-tubu baregoato.”

*Barabore aniri
Mareko 4:33-34*

34 Iesu na mai dagara mabarari barabore ai tarimarima evaḡa-riba iaḡirito-ḡoi. Ĝena ḡobatai barabore asi eraga-kwanerito-ḡoi.

35 Mai veiḡa eveiato ḡenana, peroveta tarimana ḡena guruḡa ema vaḡa-moḡoniato, ekirato,
 “Au na barabore ḡerina
 ḡia bavaḡa-guruḡarini;
 tanobara evesinato ḡarona na
 beiaḡoma mo initoma
 veḡuni ḡetanuni dagarari,
 au na ḡia ḡeri bakiraḡi-foforirini.”

Iesu na widi e ḡauḡa baraborena anina ekiraḡi-foforiato

36 Iesu na mo tarimarima ḡutuma eraga-kwanerito, benamo numai eraka-toḡato. Ĝena mero ḡia ḡenai ḡeiaḡomato, bena ḡekiraiato, ḡekirato, “Ĝauḡa rakavari vamoka nuḡanai baraborena ḡai ḡemai nokiraḡi-maḡataia.”

37 Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Widi ḡueri namori evarorini tarimana tu Tarimarima Natuna.

38 Vamoka tu tanobara, ḡue ḡuturi namori tu Barau ḡena Basileia o veḡitaḡau seḡukana gaburenai ḡetanuni tarimari; ḡauḡa rakavari tu Satani ḡena tarimarima doḡoro.

39 E ḡauḡa varovarona tarimana tu Diabolo, ḡita ebaru-vinirani tarimana; kwakwa tu tanobara magona beraḡasini kavana. Ĝwaḡwana kwakwana e basibasina tu aneru na beḡe korana-iaḡiani.

⁴⁰ Vaḡa-ilailana ḡauḡa ḡevaḡa-vegogorini, ma karavai ḡegaburini, ḡeḡara-ḡosirini, tanobara bea korini nai, moḡesina kavana bevetoreni:

⁴¹ Tarimarima Natuna na ḡena aneru tu be-tuḡurini, benamo tarimarima ḡeḡori-kerererini tarimari, ema veḡa rakavari ḡeveirini tarimari mabarari, Barau ḡena Basileia ḡenana beḡe ḡabi-veḡitarini,

⁴² e karava seḡukana ma moremorena nuḡanai beḡe fiu-toḡarini, ema monai roḡo beḡe taḡini, gadikari maki beḡe veḡara-tarini.

⁴³ Moḡa ḡaronai maki Barau ḡena vei-iobukaiobuka tarimari tu, ḡaro kavana ma mamari ḡesi Tamari ḡena Basileia nuḡanai beḡe tanuni. Deikara ma seḡana tarimana, bene seḡaḡi.”

Barabore - Tarima ta na farefare namona ta ekure-toḡaiato

⁴⁴ “Guba Basileia tu farefare vekuretoḡana tanobarai kavana. Tarima ta na edoḡariato, benamo ma eguriguri-ḡauato. E ma iakuna ḡesi eiaḡoto, ḡena dagara mabarari ea voivoi-iaḡirito, benamo mo tano evoiato.”

Barabore - Galasi forena davana barego forena

⁴⁵ “Guba Basileia tu bisinesi tarimana kavana, galasi foreri davari barego dagarari evetaurini.

⁴⁶ Ḡia na voina barego lelevaḡina forena ta edoḡariato, benamo ḡena farefare mabarari evoivoi-iaḡi fitoḡarito roḡo, monai vau mo davana forena evoiato.”

Barabore - Reke

47 “Guba Basileia tu reke kavana, davarai ġefiu-riġoani nai, maġani-kone irauirau nuġanai ġetoġani.

48 Reke evonuni nai, ġeinu-raġeani tanobara ġana, benamo reke tarimari ġetanu-tarini vau, maġani-kone reke nuġanai moġeri mabarari ġeviriġirini, namori mabarari tu baketi ai ġeġurarini, a rakavari tu ġefitoġarini.

49 Moġesi vetoġa bevetoreni, tanobara magona beraġasini nai. Aneru beġe iaġomani nai, veiġa rakava tarimari tu beġe tore-veġitarini veiġa iobukaiobuka tarimari ġerina;

50 e karava more-morena nuġanai beġe fiu-toġarini. Monai beġe taġini, gadikari maki beġe veġara-tarini.”

Guruġa moġoniri variġuri e guineri

51 Iesu na ġena mero edanaġirito, ekirato, “Mai guruġa mabarari nuġami ai boġo riba-ġitakauri ba?” Ġia na ġekiraiato, “Oi, Vereġauka.”

52 Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Moġesina nai, bema taravatu vaġa-ribana tarimana ta Guba Basileia ġena vevaġa-riba tarimanai beiġoni neganai, ġia tu numa biaguna ta kavana, ġena farefare variġuri ema guineri eġabi-rosirini ġena farefare vaġa-vegogo numana na.”

*Nasareta tarimari na Iesu asi ġeġabi-raġeato
Mareko 6:1-6; Luka 4:16-30*

53 Iesu na maiġeri barabore ekiraġi-ġosirito vau, mo gabu eraga-kwaneato.

54 Monana vau ebaregoto vanuġanai eraġasito. Iuda tarimari ġeri rubu ai evevaġa-ribato-ġoi nai,

ġia ġeseġaġiato-ġoi tarimari na ġena ġobata gurugari ġeġaba-iaġirito, ema maiġesi ġevedanaġito, ġekirato, “Mai tarima ġena riba tu ainana eġabito, e mai nuġa-farevaġi veġari maki kamasi eveirini?”

⁵⁵ Ġia tu kamuda tarimana natuna, ene? Ġia sinana arana Maria ġetoni, ene? E ġia tarina merori arari tu Iakobo (o Iames) e Iosefa, Simona e Iudas, ene?

⁵⁶ Ema ġia tarina vavineri mabarari maki ġita ġesi maiġeri. Senaġi mai riba ema seġuka mabarari ne ainana eġabito?”

⁵⁷ Moġesi ġetuġamaġi-ġutuma viniato nai, ġia na asi ġeġabi-raġeato. Iesu na maiġesi ekirarito, ekirato, “Peroveta tarimana tu gabu mabarari ai beġe gubakauani, senaġi ġena vanuġa korikori ema ġena numa tarimari na moġo asi beġe gubakauani.”

⁵⁸ Monai nuġa-farevaġi veġa boruri viravira moġo eveirito, korana asi ġeri veġabidadama nai.

14

Ioane Babatiso ġena mase

¹ Mo negai Heroda, Galilea verena, Iesu varina eseġaġiato.

² Benamo ġia na ġena vetuġunaġi tarimari evaġa-gurugarito, ekirato, “Mai tu Ioane Babatiso mase na bevaisiraġe-ġenoġoi nai, seġuka veġari boruri eveirini.”

³ Heroda na Ioane eġabi-tariato ma ebarubaruato, dibura numai ekou-ġauato. Ġia na maiġesina evei-viniato, korana ġia kakana Filippo ġaraġona, Herodia, ġaramanai.

4 Ioane Babatiso na Heroda evaḡa-guruḡaiato-ḡoi, ekirato, “Ḡoi na Herodia boḡaraḡo-veraria tu asi maoro.”

5 Heroda eura-rakavato, Ioane bene vaḡia, senaḡi tarimarima gariri eveito, korana ḡia na Ioane ḡetuḡamaḡiato-ḡoi tu peroveta tarimana ta.

6 Senaḡi Heroda ḡena ḡora ḡaronai o betdei, Herodia natuna ḡuiatona tu varivari tarimari ḡoirari ai ebarato. Heroda maki mai bara na evaḡa-iakuato.

7 Moḡesina nai ḡia ma nuḡana mabarana ḡesi guruḡa gwaḡiḡinai maiḡesina bara-ḡuiatona eki-raḡitore-viniato, ekirato, “Ḡoi kara oura-viniani dagarana nokiraḡia, benamo bavininuni.”

8 Ḡuiato tu sinana na varau evaḡa-guruḡa guineato ema elaunaḡiato nai, ḡia maiḡesina ekirato, “Ioane Babatiso debana diḡu ai mainai noma vinigu.”

9 Heroda nuḡana emetoto, senaḡi ḡena guruḡatore ḡuiato ḡenai varau eveiato e ḡena varivari tarimari dairi ai ekirato, beḡene vinia.

10 Benamo tarima debari ebasi-ḡuturito-ḡoi tarimana ta etuḡuato dibura numai, Ioane debana ebasi-ḡutuato.

11 Ioane debana tu diḡu ai ḡeḡuraiato vau, ḡuiato ḡeviniato, benamo sinana ḡenai eḡwa-iaḡoato.

12 Benamo Ioane ḡena mero ḡeiaḡomato, tauḡanina ḡeḡabiato, ḡeguriato. Moḡa murinai ḡeiaḡoto Iesu ḡekira-varaiato.

Iesu na tarimarima daḡara imaima (5,000)

*eḡuburito**Mareko 6:31-44; Luka 9:10-17; Ioane 6:1-13*

¹³ Iesu na Ioane ḡena mase varina eseḡaḡiato nai, ḡia monana eraka-ḡerevaḡito ḡasi na, asi tarimarima gabuna ḡana eiaḡoto. Senaḡi tarimarima na ḡeseḡaḡiato nai, ḡeri vanuḡa ḡeiaḡuirito, tano na kwakuri na ḡerakato, Iesu murina na ḡeiaḡoto.

¹⁴ Iesu fenu ai edarokauto nai, ḡia na tarimarima ḡutuma-bara eḡitarito, benamo eve-tuḡa-rakavarito, ema ḡeri keve tarimari evaḡa-namorito.

¹⁵ Lavilavi rekenai Iesu ḡena mero ḡia ḡenai ḡeiaḡoto, bena ḡekirato, “Mai tu gabu fakana, asi tarima-rimana, ḡaro varau bevariḡo naima, mai tarimarima ḡutuma-bara notuḡuri, be vanuḡai ḡari ḡaniḡani beḡenea voi.”

¹⁶ A Iesu ekirato, “Ḣia asi beḡene raka-veḡita, ḡomi na ḡari boḡono viniri, be beḡene ḡaniri.”

¹⁷ Ḣia na ḡekiraiato, ḡekirato, “Ḣai ḡemai tu beredi imaima (5) e maḡani-kone ruarua (2) moḡo maḡeri.”

¹⁸ Iesu na ekirarito, ekirato, “Maiḡana ḡoḡabi-iaḡomari au ḡegu ai.”

¹⁹ Benamo ḡia na mai ḡutuma-bara elau-naḡirito, ḡauḡa iatari ai beḡene tanutanu-tari etato, monai vau ḡia na beredi imaima e maḡani-kone ruarua eḡabirito, gubai eboḡe-raḡeto, Barau evaḡa-namoato vau, etavi-kirakirarito, ḡena mero evinirito, benamo ḡia na vau mai tarimarima ḡutuma-bara ḡevinirito.

²⁰ Mabarari ḡeḡani-maseto; ḡaniḡani kwari ḡevaḡa-vegogorito, boseḡa gabanana ruarua (12) ḡevaḡa-vonurito.

21 Ĝeĝaniĝanito, tau moĝo, mabarari tu 5,000 kavana, senaĝi vavine ma naturi keikeiri ĝesi tu asi ĝeiavirito.

*Iesu nanu iatanai erakato
Mareko 6:45-52; Ioane 6:16-21*

22 Moĝa murinai Iesu na ĝena mero evaĝa-guruĝarito, ĝasi ai beĝene raĝekau, beĝene guine, kou reke ta ĝana beĝene iaĝo etato. A ĝia tu mo tarimarima ĝutuma-bara roĝo etuĝu-rovorovorito.

23 Mai tarimarima vovoka etuĝu-rakarito vau, ĝia ĝereĝana ĝoro ĝana evaraĝeto, bene ĝauĝau ĝana.

Varau eboĝito nai, ĝia tu roĝo moĝa, ĝereĝana.

24 Ĝasi tu kotuna ma fakana tanobara ĝenana kou nuĝanai, e ureure na edori-ĝareva ĝarevaiato, korana iavara na ĝasi ĝena raga ĝoirana rekena na etoĝato-ĝoi nai.

25 Horaĝauna 3 ema 6 koloko vekaravari ai boĝiboĝi rekenai, Iesu ĝia ĝeri ai eiāĝoto.

26 Senaĝi ĝena mero na nanu iatana na erakato-ĝoi ĝeĝitaiato, benamo nuĝari maki ĝefare-vaĝito, ema ĝegari-rakavato, ĝekirato, “Mo tu murava ta!” Ĝegarito nai ĝeĝabato maki.

27 Iesu na asikauna evaĝa-guruĝarito, ekirato, “Ĝonuĝa-gwaĝiĝi, mai tu au; asi ĝogari.”

28 Petero na evaĝa-veseato, ekirato, “Vereĝauka, bema moĝoni ĝoi neganai, bono launaĝigu, be nanu iatanai bana raka, ĝemu ai bana iaĝosi.”

²⁹ Iesu ekirato, “Noiaĝoma!” Benamo Petero ĝasi na eraka-riĝoto, nanu iatanai erakato, Iesu ĝenai eiaĝoto.

³⁰ Senaĝi Petero na iavara (e ureure) eĝitaiato, benamo egarito, erei-riĝoto nai eĝaba-fouto, ekirato, “Vereĝauka o, noma vaĝa-maĝurigu.”

³¹ Iesu asikauna ĝimana etuĝu-iaĝoato, ĝenai eveĝabikauto, ekirato, “Veĝabidadama kei tari-mana, karase nai odaradarani?”

³² Tauri ruarua ĝasi ai ĝeraĝekauto vau iavara edokoto.

³³ Ĝasi tarimari tu ĝia ĝoiranai vau ĝetoma-rakariĝoto, ĝekirato, “Moĝoni veĝata, ĝoi tu Barau Natuna.”

Iesu na keve tarimari Genesareta ai evaĝa-namorito

Mareko 6:53-56

³⁴ Ĝia ĝasi na ĝevanaĝito, Genesareta tanonai ĝeraĝasito.

³⁵ Mo gabu tarimari na Iesu ĝea ĝita-doĝariato, benamo ĝia varina mo gabu vanuĝari mabarari ĝevaĝa-ribarito. Benamo keve tarimari ĝia ĝenai ĝeĝwa-iaĝorito,

³⁶ e ĝenoĝiato, ĝena dabuĝa dudunai moĝo maki beĝene veĝabikau. Gabivau, ĝeveĝabi-kauto tarimari mabarari varau ĝenamoto.

15

Namo e rakava

¹ Farisea tarimari e taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari kotari Ieruselema na Iesu ĝenai ĝeiaĝoto, ĝekirato,

2 “Karase nai ġoi ġemu mero na ġita senera vereri ġeri vevaġa-riba asi ġeseġaġirini? Ġia ġimari maki dabara korikoriri ai asi ġeġurigiirini vau ġeġaniġanini!”

3 Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Be karase senemi vereri ġeri vevaġa-naġi boġono korana-iaġiri urari ai, Barau ġena taravatu guruġari ġoruġarini?”

4 Barau ekirato, ‘Tamamu e sinamu bono gubakauri,’ ema ‘Deikara ta na tamana o sinana beguruġa-rakava viniani tarimana tu boġono vaġi-mase!’

5 Senaġi ġomi ġokirani, tarima ta na tamana o sinana bevaġa-guruġaiani, bekirani, ‘Au na ġomi asi bavaġa-kavamini, korana bara vinimi dagarana tu Barau ġena dagara, naima ġia aviniani.’

6 Moġesi veġgai ġomi na tarima ġokouani, tamana e sinana asi bene vaġa-kavari e asi bene gubakauri ġana. Ġemi sene maġuriri maiġesiri ġerina Barau ġena taravatu guruġari asi aniri ai ġovaġa-iaġorini.

7 Gofaġofa tarimami, Isaia na eperoveta-iaġimito tu moġoni, ekirato,

8 ‘Mai besena tu mururi koriri ai moġo au ġegubakauguni ġeri Barau, senaġina ġia nuġari tu manaġa rakava au ġegu ai.

9 Ġetoma-rakariġo vini-kavaguni, ġeri vevaġa-riba tu tarimarima ġeri vevaġa-naġi taravaturi, a dia au ġegu!’ ”

*Dagara kotari na tarima ġevaġa-rakavarini
Mareko 7:14-23*

¹⁰ Iesu na tarimarima ġutuma ġia ġenai eke-iaġomarito, benamo ekirarito, ekirato, “Ġoseġaġi, ema boġono riba-maoro:

¹¹ Murika na eraka-toġani tarima murunai dargarana na ġia asi evaġa-rakavaiani, senaġina kara ġia nuġana o loruna ġutuna na ma muruna na eraka-rosini dargarana na ġia evaġa-rakavaiani.”

¹² Ġena mero ġia ġenai ġeiaġomato, benamo ġekiraiato, ġekirato, “Ġoi ribamu, Farisea tarimari tu ġoi ġemu guruġa beġe seġaġia nai, nuġari beġe midigu?”

¹³ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Tamagu gubai etanuni na ġau asi evarorito mabarari tu beġe raġa-vaġirini.

¹⁴ Ġotuġamaġi-fitoġari! Ġia matari bubu, senaġi ġeurani mata-bubu tarimari beġene ġori-kauri. Bema mata-bubu tarimana na mata-bubu tarimana ta beġori-kauani nai, tauri ruarua koufai beġe keto-riġoni.”

¹⁵ Petero na ekiraiato, ekirato, “Mai guruġa veabanaġina tauna korikori novaġa-ribama.”

¹⁶ Iesu na ekirarito, ekirato, “Ġomi maki asi ġotuġamaġi-fakani tarima kotari kavana?

¹⁷ Asi ġoribani maki? Dagara ta tarima muruna na eraka-toġani, eiaġoni sinaġenai, monana eiaġoni tauġanina ġenana ea raka-rosini.

¹⁸ Senaġina muruna na ġeraka-rosini dagarari tu nuġana o loruna na ġeiaġomani naima, maiġeri dagara na tarima ġevaġa-rakavaiani.

19 Tarima nuḡana o loruna ḡenana tuḡamaḡi rakavari ḡeraḡeni nai, evaḡivaḡini, eveḡura-vanaḡini, emata-boraḡani, elemani, Kota gabunai ḡofaḡofa guruḡari ekiraḡirini, ema tarima namori arari ḡofaḡofa veḡari ai evari-fiurini.

20 Maiḡeri dagara na tarima evaḡa-rakavaiani; senaḡina ḡimamu asi oḡuriḡiani vau oḡaniḡanini, monana tarima asi evaḡa-rakavaiani.”

*Irau bese vavinena ta ḡena veḡabidadama
Mareko 7:24-30*

21 Iesu na mo gabu eraga-kwaneato, eraka-iaḡoto Taia e Sidono rekeri tanori ai eraḡasito.

22 Benamo monai etanuto-ḡoi vau, Kanana vavinena ta Iesu ḡenai eiaḡomato, eḡaba-fouto, ekirato, “Vereḡauka, Davida Natuna o, au nove-tuḡagu! Au natugu ḡuiatona tu iauka rakavana na beboroḡia nai, ḡena midigu initoma tu barego rakava moḡo.”

23 Senaḡina Iesu na ḡia asi evaḡa-veseato. Benamo ḡena mero ḡia ḡenai ḡeiaḡomato, ḡenoḡiato, ḡekirato, “Notuḡu-rakaia! Ḡita murira na eiaḡomani ema guru baregona eveiani.”

24 Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Barau na au etuḡuguto tu, rekwarekwa mamokeri, Isaraela tarimari, ḡeri moḡo.”

25 Benamo mo vavine Iesu kwakuna koranai evetuitarito, ekirato, “Vereḡauka, novaḡa-kavagu!”

26 Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Mero misiri ḡari ḡaniḡani bita ḡabirini, ma kwaiva bita fiu-vinirini tu asi maoro.”

27 Vavine na evaḡa-veseato, ekirato, “Vereḡauka, mani tu moḡoni, senaḡina kwaiva na ḡaniḡani kwari ḡeketo-firiḡoni, biaguri ḡeri ḡaniḡani fatari na, maki ḡeḡanirini.”

28 Benamo Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Veḡabidadama barego vavinemu! Kara oura-viniiani veiḡana beḡorani.” Mo horai moḡo ḡia natuna ḡuiatona enamoto.

Iesu na keve tarimari vovoka evaḡa-namorito

29 Iesu na mo gabu eiaḡuiato, Galilea kouna sevina na eraka-vanaḡito. Benamo ḡoro tai eraḡeto, tuḡunai etanu-tarito.

30 Tarimarima ḡutuma-bara ḡia ḡenai ḡeiaḡomato, keve irauirau tarimari ḡeḡabi-iaḡomarito, kotari kwaku rakava, mata-bubu, kobari na ḡedarato-ḡoi tarimari, muru-bubu, ema keve irauirau ḡutuma maki. Iesu kwakuna koranai ḡema tore-taririto, benamo ḡia na evaḡa-namorito.

31 Tarimarima mabarari na mai vetoḡa ḡeḡitaiato nai, ḡeḡaba-rakavato, korana mururi bubu tarimari ḡeguruḡato, ḡedarato-ḡoi tarimari tauḡaniri vinuba gaburi ai ḡevetoreto, kwaku rakava tarimari ḡerakato, mata-bubu tarimari ḡeboḡe-boḡeto. Benamo ḡia na Isaraela ḡeri Barau ḡevaḡa-raḡeato.

Iesu na tarimarima daḡara vasivasi (4,000) eḡuburito

Mareko 8:1-10

32 Iesu ḡena mero ḡia ḡenai ekea-iaḡomarito, ekirato, “Au na mai tarimarima avetuḡarini, korana ḡaro toitoi veḡatana au ḡesi mainai beḡe

tanu, ma kara ta maki roḡosi roḡo beḡene ḡania. Ḡaniḡani ta roḡosi roḡo beḡene ḡani nuḡanai, au na asi batuḡu-rakarini, korana dabarai beḡea borimarini garina.”

³³ Ḡena mero na ḡedanāḡiato, ḡekirato, “Mai tano fakanai ḡaniḡani vovoka tu kamasi bita doḡarini vau, mai ḡutuma-bara bita ḡuburini?”

³⁴ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ḡomi ḡemi ai beredi tu vira maniḡa?” Ḡia ḡekirato, “Beredi imaima ruarua (7) ḡai ḡemai maiḡa, ema maḡani-kone misiri kotari maki.”

³⁵ Benamo Iesu na mai tarimarima asisebo ekirarito, tano ai ḡetanutanu-tari.

³⁶ Benamo beredi imaima ruarua (7) e maḡani-kone eḡabirito, Barau evaḡa-namoato, ebuki-ḡuturito, ḡena mero evinirito, ḡia na vegogo tari-mari ma ḡevinirito.

³⁷ Mabarari ḡeḡani-maseto murinai, Iesu ḡena mero na ḡaniḡani kwari ḡegogorito, boseḡa imaima ruarua (7) ḡevaḡa-vonurito.

³⁸ Mo ḡaniḡani ḡeḡaniato ḡenana tau moḡo mabarana tu 4,000, senaḡina vavine ma naturi ḡesi tu asi ḡeiavirito.

³⁹ Benamo Iesu na mai ḡutuma-bara etuḡu-rovo rovorito, a ḡia ḡasi ai eraḡeto, Magadan tanona ḡana eiaḡoto.

16

Farisea e Sadukea tarimari ḡeri ura vetoḡa ta guba na bene mariḡo

¹ Farisea e Sadukea tarimari kotari Iesu ḡenai ḡeiaḡoto, benamo ḡedanāḡi-ribaḡaniato. Ḡeri ura

vetoġa ta guba na bene mariġo, beġene ġitaia, ġia tu moġoni Barau na etuġuato tarimana.

² Senaġi Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Lav-ilavi ai ġaro evariġoni nai, ġokirani, ‘Guba bekakakaka, be ġura asi beraguni, ġitaġitana tu nega namo.’

³ A boġi-boġi rekenai ġokirani, “Toma tu ġura ma iavarana ġesi eiaġomani, korana guba bekakakaka, ema ġitaġitana maki ma garina.’ Guba ġoġitaiani nai, kara boġo kiraġiani, nega namo o nega rakava ġeri ai tu lorinai, senaġina maitoma ġaro vetoġari tu asi ribami!

⁴ Maitoma ġuru rakavana ma veġura-vanaġina ġesi, (Barau ġenana ġeveġitato ġuruna), vetoġa ma evetauani, senaġina vetoġa ta asi bavinimini, a Iona, peroveta tauna, ġenai eġorato vetoġana moġo.” Benamo Iesu na eraga-kwanerito, ġerina eraka-veġitato.

Iesu ġena mero ġedaradarato

Mareko 8:14-21

⁵ Kou na ġeġasi-vanaġito reke ta kefo ai vau, Iesu ġena mero ġeribato, ġaniġani asi ġeġabikauto.

⁶ Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Lorimi boġono vetore, boġono boġeboġe, korana Farisea tarimari e Sadukea tarimari ġeri farao vaġa-tubuna mura-murana lorina boġono torea.”

⁷ Ġia tauġeri ġeguruġa-guruġa iaġi-vegogo-ato, ġekirato, “Ġia maiġesi eguruġani, korana beredi asi bita ġabikau nai.”

⁸ Iesu ribana ġia na kara ġekiraġiato naima, edanaġirito, ekirato, “Karase nai ġereġami na

beredi asi boġo ġabikau ġoguruġa-guruġa iaġiani? Veġabidadama kei tarimami!

⁹ Ġomi roġosi roġo boġono riba-maoro? E asi ġotuġamaġiani beredi imaima (5) ġenana tarimarima 5,000 ġeġaniġanito, e beredi kwari ġogogorito tu boseġa vira ġovaġa-vonurito?

¹⁰ Ema ta maki, farao imaima ruarua (7) ġenana tarimarima 4,000 ġeġaniġanito, e beredi kwari ġogogorito tu boseġa vira ġovaġa-vonurito?

¹¹ Kamasi se nuġami asi ġevekeoni, ma asi ġoribani, au na tu dia beredi aguruġa-iaġiani? Ma nakira: Farisea tarimari e Sadukea tarimari ġeri farao vaġa-tubuna daġarana lorina boġono torea!”

¹² Benamo ġia nuġari ġevekeoto, ema ġeribato maki, Iesu na dia farao vaġa-tubuna muramurana eguruġa-iaġiato, senaġina Farisea e Sadukea tarimari ġeri vevaġa-riba guruġari ġofaġofari rek-eri ai eguruġato.

*Petero na Iesu ekiraġi-foforiato, Keriso
Mareko 8:27-30; Luka 9:18-21*

¹³ Iesu eiaġoto, Kaisarea Filipi vanuġana tanona rekenai eraġasito. Monai vau ġia na ġena mero edanaġirito, ekirato, “Tarimarima tu kara ġetoni, Tarimarima Natuna tu deikara?”

¹⁴ Ġia ġekirato, “Kotari ġekirani, ġoi tu Ioane Babatiso, kotari ġekirani, Elia, ma tari ġekirani tu, Ieremia o peroveta tarimana ta.”

¹⁵ Iesu na ġia edanaġirito, ekirato, “A ġomi tu kara ġotoni au tu deikara?”

¹⁶ Simona Petero na evaġa-veseato, ekirato, “Ġoi tu Keriso, maġuri Barauna Natuna.”

17 Iesu na evaḡa-veſe viniato, ekirato, “Si-mona, Ioane natuna, bono iaku ema vevaḡa-namo iatamu ai bene tanu, korana mai vevaḡa-veſe moḡonina bovinia, maiḡa tu dia tarima ta ḡenana beiaḡoma, senaḡina mai tu au Tamagu gubai etanuni na ḡoi bevinimu.

18 Moḡa lorinai akiramuni: Ḡoi tu Petero, (an-ina tu fore), ema mai fore iatanai au ḡegu ekalesia bavaḡa-ruḡaiani. Mase ḡena seḡuka na maki asi bevaḡa-darereani.

19 Au na Guba Basileia kiri maki ḡoi bavin-imuni; tanobarai bobarurini dagarari mabarari gubai maki Barau na bebarurini; e tanobarai boruḡarini dagarari mabarari gubai maki Barau na beruḡarini.”

20 Benamo Iesu na ḡena mero ekirarito, tarima ta asi beḡene vaḡa-ribaia ḡia tu Keriso, (Barau na ekiraḡi-toreato vevaḡa-maḡuri tauna).

Iesu na ḡena mase e variḡisi-ḡenoḡoi eguruḡa-iaḡirito

Mareko 8:31-9:1; Luka 9:22-27

21 Mo nega na veḡata Iesu na ḡena mero evaḡa-riba guinerito, ekirato, “Au tu Ieruselema ḡana aiḡoni, be Iuda vereri, e Rubu Veaḡa vereri baregori, ema taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari ḡerina roḡo amidigu-lelevaḡini; ema beḡe vaḡi-maseguni maki, senaḡina ḡaro vaḡa-toitoinei vau, mase na ma bavaisiraḡe-ḡenoḡoini.”

22 Petero na eḡori-veḡitaiato, benamo esisiba-viniato, ekirato, “Vereḡauka, dia maniḡesina; maniḡesina asi beḡe vei-vinimuni, ma asi beḡorani maki.”

²³ Benamo Iesu eboḡe-kureto, Petero ekiraiato, ekirato, “Ĝoi Satani, ḡeguna noraka-ḡerevaḡi! Au ḡegu iaḡoiāḡo ḡoi na odiau-ḡauani, korana mai ḡemu tuḡamaḡi guruḡana tu dia Barau ḡenana eiaḡomani, senaḡina tarimarima ḡerina.”

²⁴ Iesu na ḡena mero evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Bema tarima ta au murigu ai bene raka etoni nai, tauḡena bene veruḡa, ḡena satauro bene ḡwaia, ma murigu ai bene raka.”

²⁵ Moḡa lorinai deikara tauḡena moḡo ḡena maḡuri lorina etoreani tarimana, ḡena maḡuri befitoḡaiiani. A deikara au daigu ai ḡena maḡuri befitoḡaiiani tarimana, ḡena maḡuri asi bevei-rekwarekwaiani, senaḡi bedoḡariani.

²⁶ Tarima ta na tanobara mabarana uranai ḡena maḡuri befitoḡaiiani, ḡena namo tu kara ḡia ḡenai? Korana tarima ta ḡena maḡuri efitoḡaiato nai, kara na vau ma bevoi-ḡenoḡoiani?

²⁷ Korana Tarimarima Natuna tu Tamana mana marevana e seḡuka baregona e ma ḡena aneru mabarari ḡesi beḡe iaḡomani, benamo tarimarima tata ḡeri veiḡa ilailanai voiri tu bevinirini.

²⁸ Moḡoni akiramini, mai kotari ini ḡeruḡa-taḡoni maiḡeri tu asi roḡo beḡe maseni, beiaḡoni mo, Tarimarima Natuna ḡena Basileia nuḡanai beiaḡomani beḡe ḡitaiani.

17

Iesu vetoḡana eirauto

¹ Ĝaro imaima sebona (6) ḡekorito murinai, Iesu na Petero, e Iakobo (o Iames), ema tarina

Ioane eġabirito, ġoro baregona ta tuġuna ġana ġevaraġeto, monai ġia ġereġari moġo.

² Ġia ġeboġe-taġoto-ġoi nuġanai, Iesu ġitaġitana varau eirauto: Ġia ġoirana ekimore-kimoreato ġaro noġa, ma ġena dabuġa ekuro-ġaroġaroto.

³ Benamo mai mero toitoi na Mose e Elia ġeġitarito, Iesu ġesi ġeguruġa guruġato-ġoi.

⁴ Monai Petero eguruġa-fouto, Iesu ekiraiato, ekirato, “Vereġauka, namo vedaurea ġita mainai maiġera! Be, ourani nai, fouta toitoi naragari, ta ġoi ġemu, ta Mose ġena, ema ta Elia ġena.”

⁵ Ġia roġo eguruġato-ġoi, magube kuro-ġaroġarona na ema ġabi-ġaurito vau, garo ta mai magube nuġana na ekea-rosito, ekirato, “Mai tu au Natugu, auravini-baregoani; ġia ġenai aiaku-rakavani. Ġia boġono seġaġi-vinia!”

⁶ Iesu ġena mero toitoi na mai garo ġeseġaġiato nai, tano ai ġeketo-tarito ġoirari maki tano ai, korana ġegari-rakavato nai.

⁷ Benamo Iesu tu ġia ġeri ai eiaġoto, tauġaniri eġabi-kararito, ekirato, “Ġovaisivaisi-raġe, asi ġogari.”

⁸ Ġia ġeboġe-vaisito nai, ġia na tarima ta asi ġeġitaiato ġia ġesi, Iesu moġo ġereġana.

⁹ Mabarari ġoro na ġemariġoto-ġoi nai, Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Boġo ġita dagarari tarima ta asi boġono vaġa-ribaia, bene iaġo mo, Tarimarima Natuna mase na bene variġisi-ġenoġoi.”

¹⁰ Benamo Iesu ġena mero na ġedanaġiato, ġekirato, “Kara dainai taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġekirani, Elia tu beiaġoma-guineni?”

11 Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Moḡoni veḡata, Elia tu beiaḡoma-guineni, dagara mabarari be-vaḡa-variḡu ḡenoḡoirini.

12 A au na akiramini, Elia tu varau eiaḡomato, senaḡi tarimarima tu asi ribari ḡia tu deikara. Ġeri ura veiḡari ai moḡo ḡevei-viniato-ḡoi. Moḡa ilailanai Tarimarima Natuna maki beḡe vaḡa-midigu midiguani.”

13 Mai guruḡa ḡerina Iesu ḡena mero ḡeribato, ḡia na tu Ioane Babatiso ekiraḡi-kara-viniato.

Iesu na iauka rakavana na eboroḡiato merona evaḡa-namoato

Mareko 9:14-29; Luka 9:37-42

14 Ġia ma ḡeḡenoḡoito tarimarima ḡutuma ḡeri ai nai, tarima ta Iesu ḡenai eiaḡomato, ḡoiranai ema vetui-tarito,

15 ekirato, “Vereḡauka, au natugu merona nove-tuḡaia! Ġia tu ḡue na evaḡiani, ema tauḡanina evaḡa-ḡoḡo-ḡogo rakavaiani. Nega ḡutuma karavai eburi-raḡeni e nanu ai eburi-reini.

16 Ġemu mero ḡeri ai aḡabi-iaḡoato, senaḡina vaḡa-namona ḡia tu asi ilaila.”

17 Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Asi veḡabidadamami e kira-sirivaḡi ḡuruna! Ġaro vira au tu sevimi ai bana tanu? Ġaro vira bana vevaḡa-gwaḡiḡi vinimi? Mero ḡegu ai ḡoḡori-iaḡomaia!”

18 Iesu na mero tauḡanina ḡenai etanuto iauka rakavana ekira-ḡoiato, benamo iauka rakavana eraka-vaḡito, ma asikauna mero enamoto.

19 Gabivau Iesu ġena mero ġenai ġeiaġoto, vekuretoġai ġedanāġiato, ġekirato, “Karase nai ġai na iauka rakavana asi ilaila baġa lai-vaġia?”

20 Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Korana ġemi veġabidadama asi ilaila naima. Akira-korikorimini, bema ġemi veġabidadama mastadi ġutuna misina korokorona kavana nai, mai ġoro boġo kiraiani, boġo kirani, ‘Mainana noveġabivaisi, ma iomonai noa vetore!’, benamo beveġabivaisini ma beiaġoni. Veġa mabarari maki boġo veirini riba. [21 Iauka rakavari maiġesina lailairi tu dabara irauna tai asiġina, senaġina ġauġau e ġaniveaġai ġereġana moġo.]”

Iesu ġena mase ma ekiraġi-ġenoġoiato

Mareko 9:30-32; Luka 9:43-45

22 Ġaro ta, Iesu ma ġena mero ġesi Galileai ġetanuto-ġoi nai, Iesu na ekirarito, ekirato, “Tari-marima Natuna tu beġe revaiani vau tarimarima ġimari ai beġe toreani.

23 Benamo beġe vaġi-maseani, senaġi ġaro vaġa-toitoinai ma bevaisiraġe-ġenoġoini.” Ġena mero ġeseġaġiato nai, nuġari ġemeto-rakavato.

Rubu Veaġa takesi moniri vinina

24 Iesu ma ġena mero ġesi Kaperanauma vanuġanai ġeraġasito, benamo Rubu Veaġa monina ġegogoato-ġoi tarimari ġeiaġomato, Petero ġedanāġiato, ġekirato, “Ġomi ġemi vevaġa-riba tauna Rubu Veaġa ġena takesi moniri tu evinini ba asiġina?”

25 Petero na evaġa-veateo, ekirato, “Oi, evinini.” Petero numa ġana eġenoġoito nai,

Iesu na edanaġiato, ekirato, “Simona, ġoi ġemu tuġamaġi tu kamasi? Tanobara vereri o kini ġeri takesi moniri tu deikara na beġene viniri? Ġia naturi na ba tarima boruri na beġene viniri?”

²⁶ Petero evaġa-veseto, ekirato, “Tarima boruri na.” Iesu na ekiraiato, ekirato, “Moġa anina, ġia naturi tu asi beġe vinini.

²⁷ Senaġina asi bitana vaġa-baruri ġana, naima noiaġo kou ġana. Kimai bono fiu-riġoa, maġani-kone giniguinena boinu-raġeani nai, bokana bono keo-baġakaia, silva monina ta bodoġariani nuġanai. Bono ġabia, benamo bono viniri ġita taura ruarua ġera Rubu Veaġa takesi monina.”

18

Deikara tu barego vedaurea Guba Basileia nuġanai?

¹ Mo negai Iesu ġena mero ġenai ġeiaġoto, ġekirato, “Deikara tu barego vedaurea Guba Basileia nuġanai?”

² A Iesu na mero misina ta ekea-iaġomaiato, benamo vekaravari ai evaġa-ruġa-tariato,

³ ekirato, “Moġoni veġata, akiramini, ġomi asi boġo vetuġamaġi-kureni e mai mero misina kavana asi boġo iaġoni nai, ġomi tu Guba Basileia nuġanai asi boġo raka-toġani.

⁴ Tarima ta tauġena evevaġa-manauni mai mero misina kavana, ġia tu barego lelevaġi Guba Basileia nuġanai.

⁵ Ema deikara mero misina maiġesina kavana au aragu ai beġabi-raġeani tarimana na au maki eġabi-raġeguni.”

*Tarima ta na mero misina ġena veġabidadama
asi bene vaġa-rakavaia*

Mareko 9:42-48; Luka 17:1-2

⁶ Senaġina bema tarima ta na au eġabidadama-
viniguni mero misina ta ġena veġabidadama
evaġa-rakavaiani, ġia tu bere namo fore barana
ġaiġonai ġere baru-kaua, ma davara dodokunai
bere vebora-mase.

⁷ Tanobara vetuġana kekei, korana veribaġani
ġenana tarima ġeri veġabi-dadama evaġa-
rakavaiani. Dagara moġesina vanaġivanaġi
beġe ġorani veġata, senaġina veribaġani evaġa-
ġoraiiani tarimana neġi, vetuġana kekei.

⁸ Bema ġoi ġimamu o kwakumu na rakavai
etoremuni nai, bono basi-ġutua, bena bono fi-
toġaia! Ġimamu sebonai o kwakumu sebonai
maġuri vanaġivanaġi bono doġaria tu namo, a
asi namo ġimamu ruarua ma kwakumu ruarua
karava eġara-vanaġi vanaġini gabunai beġe fiu-
kaumuni.

⁹ Bema ġoi matamu na rakavai etoremuni nai,
bono ġibo-vaġia, bena bono fitoġa-kwareġia.
Matamu sebonai maġuri vanaġivanaġi bono
doġaria tu namo, a asi namo matamu ruarua
karava eġara-vanaġi vanaġini gabunai beġe fiu-
kaumuni.”

*Barabore - Rekwarekwa mamoenia
Luka 15:3-7*

¹⁰ “Lorimi boġono vetore, mai mero misiri
ta boġo ruġaiiani ġesi. Korana akiramini: Ġia
aneruri na au Tamagu gubai etanuni ġoirana
nega vanaġivanaġi ġeġitaiani. [¹¹ Tarimarima

Natuna tu rekwerekwa tarimari vaḡa-maḡuriri ḡana eiaḡomato.]

¹² Kamasi ḡotuḡamaḡiani? Bema tarima ta ma ḡena mamoe sinau ta (100), senaḡina sebona berekwa-rekwani nai, ḡia kara beveini? Ġia na tu 99 ḡoro gabakanai beraga-kwane-rini, benamo beiḡoni, rekwa-rekwa mamoea bea vetauani.

¹³ Bedoḡariani nai, moḡoni akiramini, beiaku-rakavani moḡo. A ḡena mamoe 99, asi ḡedobito dagarari, maki bevanaḡirini.

¹⁴ Moḡa ilailanai Tamami gubai etanuni asi ḡena ura, mai mero misiri ta bene rekwerekwa.”

Tarikakamu ta na bevei-rakava vinimuni

¹⁵ “Bema ḡoi tarikakamu ta na bevei-rakava vinimuni nai, bono iaḡo, ḡena veiḡa rakavana bono vaḡa-fofori vinia. Senaḡina, vekuretoḡai mai veiḡa bono veia, ḡia ma ḡoi ḡesi moḡo. Bema ḡia na ḡoi beseḡaḡimuni ema beḡabi-raḡemuni nai, tarikakamu ḡoi ḡemu ai beḡenoḡoi.

¹⁶ Senaḡina bema asi beḡabi-raḡemuni nai, tarima sebona o ruarua bono ḡabiri, ḡoi ḡesi boḡono iaḡo ḡenai, benamo ‘guruḡa mabarari beḡene vaḡa-moḡoniri, seḡaḡiseḡaḡi tarimari ru- arua o toitoi ḡerina,’ Buka Veḡa ekirani kavana.

¹⁷ Bema ḡia asi beseḡaḡirini nai, beḡe ḡora dagarari mabarari tu rubu o ekalesia vegogona bono kira-varaia. Bema ekalesia vegogona garona asi beseḡaḡiani, ḡoi na ḡia tu Barau asi ribana tarimanai ema takesi gogo o vei-rakava tarimanai bono vaḡa-iaḡoa.

18 Moĝoni akiramini: Tanobarai boĝo barurini dagarari mabarari gubai maki Barau na be-barurini; e tanobarai boĝo ruĝarini dagarari mabarari gubai maki Barau na beruĝarini.

19 Au na akira-ĝenoĝoimini: Tano-barai ĝomi tarima ruarua dagara tai nuĝami boĝo tore-sebonaiani ema boĝo ĝauĝau-iaĝiani tu, Tamagu gubai etanuni na bevinimini.

20 Korana au aragu ai tarima ruarua o toitoi beĝe tanu-vegogoni gaburi ai, au maki ĝia ĝesi monai.”

Barabore - Rakava asi etuĝamaĝi-fitoĝaiani tarimana

21 Benamo Petero tu Iesu ĝenai eiaĝoto, ekirato, “Vereĝauka, au tari-kakagu bevaĝa-rakava iaĝoguni nai, ĝena rakava tu nega vira kavana bana tuĝamaĝi-fitoĝaia? Imaima ruarua (7) ba?”

22 Iesu evaĝa-veseto, ekirato, “Asiĝina, dia 7 moĝo, senaĝina 70 ma vaĝa-baregona 7, o 70 taims 7, (moĝa anina tu vanaĝivanaĝi).

23 Ĝoseĝaĝi, Guba Basileia tu vere ta kavana, ĝia eurato, ĝena vetuĝu-naĝi tarimari ĝeri ĝabitore bene vetauri ema bene vaĝa-maorori.

24 Ĝia na ĝabitore dori evetaurito-ĝoi nuĝanai, vetuĝunaĝi tarimana ta ĝema-ĝabi-toĝaiato, ĝia ĝena ĝabitore ĝenai vira milion kina, moni barego vedaurea, eveiato.

25 Mai vetuĝunaĝi tauna ĝena moni asi ilaila ĝena ĝabitore voina vinivinina ĝenai. Moĝesina naima vere na ĝena vetuĝu-naĝi merori ekirarito, mai tarima beĝene voivoi-iaĝia, vere ta ĝena vetuĝunaĝi meronai bene iaĝo, ma ĝaraĝona e ma

natuna ema ġena farefare mabarari ġesi maki, mo ġena ġabitore bene davaia ġana.

²⁶ Vetuġu-naġi tauna vere kwakuna koranai evetui-tarito, enoġiato, ekirato, 'Au ġegu ai bono vevaġa-gwaġiġi. A au na ġemu dagara mabarari voiri bavanimuni.'

²⁷ Vere na evetuġaiato nai, vetuġunaġi tauna ġena ġabitore etuġamaġi-fitoġaiato, benamo etuġu-rakaiato.

²⁸ Mai vetuġunaġi tauna eraka-rosito, ġia ġatana vetuġunaġi tarimana ta edoġariato. Mai ġatana moni kotuna eġabi-toreato ġia ġenai. Eġabi-tariato, ma ġaiġona egigiato, ekirato, 'Au ġegu ai oġabi-toreato monina voina novinigu!'

²⁹ Ġatana vetuġunaġi tarimana ġia kwakuna koranai evetui-tarito, enoġiato, ekirato, 'Nega kota novinigu roġo, be voina mabarana bana vinimu!'

³⁰ Senaġina ġia asi eurato, benamo dibura numai edori-toġaiato. Monai bene tanu, bene iaġo mo, ġena ġabitore voina bene dava-iaġia etato.

³¹ Benamo ġia ġesi vetuġunaġi ġeiaġo-vini vegogoato-ġoi tarimari na mo veiġa ġeġitaiato nai, ġia nuġari ġemetoto, benamo ġeiaġoto vere ġenai, mo kara ġeġorato dagarari mabarari ġevaġa-ribaiato.

³² Moġesi nai ġia na vetuġunaġi tauna numai ekea-toġaiato, ekiraiato, ekirato, 'Ġoi vetuġunaġi tauna rakavana! Au na ġoi moni vira milion au ġegu ai oġabi-toreato dagarari mabarari atuġamaġi-fitoġarito, voina asi oviniguto, korana onoġiguto nai.

³³ Ilailana ġoi na maki karomu vetuġunaġi

tauna boro vetuḡa-ḡwaia, au na ḡoi avetuḡa-ḡwamuto kavana.’

³⁴ Mai vere ebaru-rakavato, benamo vetuḡunaḡi tauna dibura numai etoreato, monai metona bene ḡwaia mo, ḡena ḡabitore voina mabarana ma bene vini-ḡenoḡoia.

³⁵ Iesu ḡena guruḡa magona rekenai maiḡesina ekirato: Tamagu gubai etanuni na ḡomi mabarami mai veiḡa sebonai moḡo bevei-vinimini, bema ḡoi tarikakamu ḡena rakava nuḡamu mabarana ḡesi asi botuḡamaḡi-fitoḡaianni nai.”

19

Veḡaraḡo ruḡaruḡana

¹ Iesu na maiḡeri dagara mabarari eguruḡa-iaḡi ḡosirito murinai, Galilea eiaḡuiato, Iudea tanona ḡana eiaḡoto, Ioridana ḡarukana reke ta kefonai.

² Tarimarima ḡutuma-bara ḡia murinai ḡeiaḡomato, e monai ḡeri keve evaḡa-namorito.

³ Farisea tarimari kotari ḡia ḡenai ḡeiaḡoto, ḡevedanaḡi-veribaḡaniato, ḡekirato, “Tau ta ḡena ura ḡaraḡona bene fitoḡaia etoni nai, taravatu na beḡabiani?”

⁴ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Ḡomi na Buka Veḡa asi ḡoiaviani? Maiḡesi ekirani, “Tovotovona na veḡata, Barau na dagara mabarari eveirito nai, ḡia na tarimarima maki eveirito tau e vavine.’

⁵ Benamo Barau ekirato, ‘Moḡesina nai tau ta na tamana e sinana beraga-kwanerini, ḡaraḡona

ġesi beġe tanuni, benamo ġia tauri ruarua beġe sebonani.’

⁶ Moġa lorinai ġia tu dia ruarua, senaġi sebona moġo. Moġesi nai Barau na etore-sebonarito tarimari tu, tarima ta na asi ma bene tore-kirari.”

⁷ Farisea tarimari na ġekiraiato, ġekirato, “Karase nai Mose na taravatu eveiato nai, ekirani, tau na veġaraġo ruġaruġana fefana betoreani vau, ġaraġona betuġu-rakaiani?”

⁸ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mose na maoro evinimito, ġaraġomi boġono tuġu-rakari ġana, korana ġomi vaġa-ribami tu gwaġiġi rakava nai. Senaġina Barau na dagara mabarari eveirito nai, maġesina tu asiġina.

⁹ Akiramini: Deikara na ġaraġona, enabe asi eveġura-vanaġini, senaġi efitoġaiani moġo, vavine ta ma beġaraġoani, ġia tu beveġura-vanaġini.”

¹⁰ Iesu ġena mero na ġekiraiato, ġekirato, “Veġaraġo dabarana mo-ġesina nai, tarimarima asi beġene veġaraġo tu namo banaġu.”

¹¹ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mai vevaġariba maġa tarimarima mabarari na asi beġe tuġamaġi-fakaiani, senaġi Barau na deikara tuġamaġi-faka evinirito tarimari moġo.

¹² Tarimarima kotari asi ġeveġaraġoni, korana moġesi veġatana ġemaġurito sinari ġerina, be asi ilaila beġe veġaraġoni; ma kotari tu eunuko tauri kavari, (tarimarima na seuri ġefararini); ema kotari tu Guba Basileia o Barau vetuġunaġina beġene iaġo-vinia uranai asi ġeveġaraġoni.”

*Iesu na mero misiri evaġa-namorito
Mareko 10:13-16; Luka 18:15-17*

13 Tarima kotari na naturi Iesu ġenai ġeġwa-iaġorito, ġimana ġia iatari ai bene tore-kauri, ema bene ġauġau ġana. Senaġina ġena mero na ġekira-ġoirito.

14 Iesu na ekirarito, ekirato, “Mani mero misiri ġeiaġoma au ġegu ai, asi ġokira-ġoiri, korana Guba Basilea tu maniġesina kavana tarimari ġeri.”

15 Benamo Iesu ġimana iatari ai etore-kaurito, evaġa-namorito vau eiaġuirito.

*Tarima variġuna ma ġena farefare vovoka
Mareko 10:17-31; Luka 18:18-30*

16 Ġaro tai tau ta Iesu ġenai eiaġoto, ekirato, “Vevaġa-riba tauna, kara dagara namona baveiani vau, maġuri vanaġivanaġi baġabiani?”

17 Iesu na evaġa-veaseato, ekirato, “Karase nai au odanaġiguni, aiġa tu dagara namona? Sebona moġo namo, Barau. Bema ourani maġuri vanaġivanaġi bono ġabia nai, Barau ġena taravatu bono korana-iaġiri.”

18 Ġia na Iesu edanaġiato, ekirato, “Kamara taravatu okiraġirini?” Iesu ekirato, “Asi bono vaġivaġi, asi bono veġura-vanaġi, asi bono lema, asi bono vevaġa-bade ġofaġofa,

19 tamamu e sinamu bono gubakauri, e sevimu tarimana maki bono ura-vinia, ġoi tauġemu oveura-vinini kavana.”

20 Mai maraġa variġuna ekirato, “Au na mani taravatu mabarari akorana-iaġirini. Kamara dagara tu au na ma bana veia?”

21 Iesu na ġia evaġa-veaseato, ekirato, “Bema ġoi ourani bono iobukaiobuka nai, giniguine tu

noiaĝo, ĝemu farefare mabarari bono voivoi-iaĝiri, be moniri tu asi ĝeri-ĝari tarimari bono viniri, benamo gubai tu ma ĝemu farefare. Gabi-vau murigu ai bonoma raka.”

²² Maraĝa variĝuna na maiĝa eseĝaĝiato nai, nuĝana ma metona ĝesi eiaĝuiato, korana ĝia tu ma ĝena farefare ĝutuma tarimana.

²³ Iesu na ĝena mero ekirarito, ekirato, “Au na akira-korikorimini: Farefare vovoka tarimari ĝeri rakatoĝa Guba Basileia nuĝanai tu gwaĝiĝi rakava.

²⁴ Ma akiramini: Kamela tu nila kadarena na bevanaĝini kotuna gwaĝiĝi, senaĝi ĝena farefare vovoka tarimana Barau ĝena Basileiai ĝena rakatoĝa tu gwaĝiĝi rakava.”

²⁵ Ĝena mero mai guruĝa ĝeseĝaĝiato nai, ĝeĝaba-rakavato moĝo. Benamo ĝevedanaĝito, ĝekirato, “Be deikara na maĝuri vanaĝivanaĝi bedoĝariani?”

²⁶ A Iesu na eĝita-karakararito, benamo evaĝa-veserito, ekirato, “Tarimarima ĝeri ai tu asi ilaila, senaĝi Barau ĝenai dagara mabarari tu ilaila.”

²⁷ Benamo Petero eguruĝa-fouto, ekirato, “Ĝoi ribamu, ĝai ĝema dagara mabarari tu ĝaraga-kwanerito, benamo ĝoi murimu ai ĝarakani! Be ĝai kara baĝa ĝabini?”

²⁸ Iesu na ekirarito, ekirato, “Moĝoni akiramini, tanobara variĝuna befoforini nai, Tarimarima Natuna ĝena terona o vere seana kimorekimore-nai betanu-kauni, ma ĝomi gabanana ruarua (12) au murigu ai ĝorakani tarimami maki vere seari gabanana ruarua (12) ai boĝo tanukauni, Isaraela

ġena doġoro gabanana ruarua (12) boġo ġita-
ġaurini, ema boġo ġori-kaurini.

²⁹ Tarima ta na ġena numa, kakana, ta-
rina, tobana, tamana ma sinana e natuna, ema
ġena tano, au uragu ai beiaġuirini nai, ġia tu
sinau-sinau ai dagara bedoġarini, ema maġuri
vanagivanagi maki beġabiani.

³⁰ Senaġina tarimarima ġutuma toma ġeguineni
tu beġe gabini, ema ġutuma maki initoma
ġegabini tu beġe guineni.”

20

Barabore - Ġauvei tarimari vine tavoġanai

¹ “Guba Basileia tu maiġesi kavana: Vine
tavoġana tarimana ta boġiboġi iamoiamo ai numa
na eraka-rosito, ġena vine tavoġanai beġene
ġauvei tarimari evetaurito.

² Benamo ġauvei tarimari ġesi ġeguruġa-
vegogoto ma ġevaġa-moġoniato, mo ġauvei
tarimari ġaro sebona ta beġe ġauveini voiri silva
monina sebona bevinirini ġetato. Benamo ġena
vine tavoġana nuġanai etuġu-iaġorito.

³ Boġiboġi 9 koloko kavana ġia ma eraka-rosito,
maketi gabuna ġana eiaġoto, monai tarima kotari
ġeruġa-reko rekoto-ġoi eġita-rito.

⁴ Benamo ekirarito, ekirato, ‘Gomi maki ġegu
vine tavoġana ġana ġoiaġo, ġoa ġauvei, be voimi
maorona bana vinimi.’

⁵ Ġia maki ġeiaġoto. Ġaroġota 12 koloko ma
3 koloko kavana ġia numa na ma eraka-rosito,
kotari ma edoġaririto, etuġurito.

6 Lavilavi rekenai 5 koloko kavana ma erakarosi-ġenoġoito, kotari roġo mo ġeruġa-taġoto-ġoi nai edoġaririto. Benamo edanaġirito, ekirato, ‘Karase nai mainai ġoruġa-kava ruġa-kavani mo, ġaro mo evariġoni?’

7 Ġia na ġevaġa-vešeato, ġekirato, ‘Korana tarima ta na ġauvei asi evinimani nai.’ Benamo ekirarito, ‘Ġomi maki ġegu vine tavoġana ġana ġoiāġo, ġoa ġauvei.’

8 Ġaro eboraiato-ġoi nai, tavoġa biaguna na ġauvei tarimari eġita-ġaurito-ġoi tauna ekiraiato, ekirato, ‘Ġauvei tarimari nokeari, be voiri noviniri, vau beġe ġauvei tarimari bono vini-guine, bene iaġo mo, bakea-guineri tarimari bono vini-raġasi.

9 Benamo mo lavilavi 5 koloko etuġurito tarimari ġeiaġoma-guineto, benamo silva moniri sebori-sebori ġeġabito.

10 Ġeiaġo-guineto tarimari ġeiaġomato nai, ġia matoru ġekirato tu, voiri kotari ma betore-kaurini, senaġi ġia maki silva moniri sebori-sebori moġo ġeġabito.

11 Ġeri moni ġeġabito nai, ġemuġu-muġuto tavoġa biaguna ġenai,

12 ġekirato, ‘Mai tarimarima gabivau ġeiaġomato maiġeri tu, hora sebonai moġo beġe ġauvei ma voiri, a ġai tu ġaro vinubana ġavekwarāġini, ma ġaro ġena seġuka na etunu-rakavamani, nuġanai voima ġia ġeri ġesi bovini-sebonama.’

13 Tavoġa biaguna na ġia ta ekiraiato, ekirato, ‘Ġatagu, noseġaġi, au na ġoi asi baġofamu. Tagu-

ruḡa-vegogoto nai, ḡaro sebona voina tu silva monina sebona tatato, nene?

¹⁴ Mai moḡo voimu noḡabia, be noraka! Au auranai mai gabi tarimana bana vinia, ḡoi bavinimu ilailanai.

¹⁵ Be, au ma ḡegu maoro, mai ḡegu moni tu ḡegu ura ilailani bana vini. Ba ḡoi obaruni, korana au tu nuḡagu ma iakuna ḡesi avinini nai?’

¹⁶ Iesu ḡena guruḡa evaḡa-magoato nai ekirato, “Guine tarimari tu beḡe gabini, ma gabi tarimari tu beḡe guineni.”

Iesu ḡena mase ma ekiraḡi-foforiato

Mareko 10:32-34; Luka 18:31-33

¹⁷ Iesu Ierusalemata dabarana na evaraḡeto-ḡoi nai, ḡia na ḡena mero gabanana ruarua (12) eḡabi-ḡere-vaḡirito, veḡuni ai evaḡa-guruḡarito, ekirato,

¹⁸ “Ḡoseḡaḡi, ḡita tu Ierusalemata ḡana tavarāḡeni. Monai Tarimarima Natuna tu Rubu Veāḡa vereri baregori ema taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari ḡimari ai beḡe toreani. Ḡia na ḡena mase guruḡana beḡe vaḡa-moḡoniani,

¹⁹ benamo irau bese (o Roma) tarimari beḡe vinirini, ḡia na beḡe vaseva-vaseva iaḡiani, beḡe kwariani e beḡe vaḡa-satauroani; senaḡi ḡaro vaḡa-toitoinai vau ma bevaisiraḡe-ḡenoḡoini.”

Sina ta ḡena noḡinoḡi

Mareko 10:35-45

²⁰ Benamo Sebedaio ḡaraḡona ma natuna ruarua Iakobo (o Iames) ema Ioane ḡesi Iesu ḡenai ḡeiaḡoto, ḡoiranai ea vetui-tarito, dagara ta nenōḡia ḡana.

21 Benamo Iesu na vavine edanaġiato, ekirato, “Ġoi kara ourani?” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Nokira-varagu, au natugu tauri ruarua iniġeri, ġoi ġesi beġeneasi tanu, ta aroribamu ai, ma ta kaurimu ai ġemu Basileia nuġanai.”

22 A Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi tu asi ribami kara ġonoġiani. Au na midigu bedina banuani ġomi maki boġo niuni riba?” Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Oi, baġa niuani.”

23 Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Moġoni, au ġegu bedi na ġomi maki boġo niuni, senaġi au aroribagu rekenai o kaurigu ai boġono tanu ġotoni tu, dia au na bavaġa-moġoniani; a mai tu au Tamagu na eġabi-torerito tarimari ġeri.”

24 Mero gabanana (10) na maiġa ġeseġaġiato nai, tarikaka ruarua Iakobo (o Iames) ema Ioane ġebaru-vinirito.

25 Benamo Iesu na mabarari ekea-vegogorito, benamo evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġomi ribami, irau bese tarimari ġeri vere na tarimarima ġedori-naġinaġirini, ema ġeri veguine-iaġi tarimari baregori na tu ġeri maoro seġukari na ġelaunaġi-naġirini.

26 Senaġi ġomi fakami ai moġesina tu asi boġono vei. Bema ta ġomi fakami ai bene barego etoni nai, ġia tu ġomi mabarami vetuġunaġimi bene iaġovini,

27 ema dei bene guine etoni tarimana, ġia tu ġemi vetuġunaġi tarimanai bene iaġo.

28 Tarimarima Natuna kavana, ġia eiaġomato tu, dia tarimarima na ġia vetuġunaġina beġene iaġovini ġana, senaġina ġia eiaġomato tu, tari-

marima vetuḡunaḡiri bene iaḡovini, ema ḡena maḡuri bene tore-taria, tarimarima ḡutuma bene voi-ḡenoḡoiri e bene vaḡa-maḡuriri ḡana.”

Iesu na mata-bubu tarimari ruarua evaḡa-namorito

Mareko 10:46-52; Luka 18:35-43

²⁹ Iesu ma ḡena mero ḡesi Ieriko ḡeraga-kwaneato, tarimarima ḡutuma-bara ḡia murina na ḡeiaḡoto.

³⁰ Mata-bubu tarimari ruarua dabara rikinai ḡetanu-taḡoto-ḡoi, ḡeseḡaḡito Iesu eraka-vanaḡito, benamo ḡekea-fouto, ḡekirato, “Vereḡauka o, Davida natuna, ḡai novetuḡama!”

³¹ Tarimarima na ḡekira-ḡoirito, asi beḡene guruḡa ḡetato, senaḡi ḡia ḡekea-ḡiḡiraḡe ḡiḡiraḡeto-ḡoi, “Vereḡauka, Davida Natuna o, ḡai novetuḡama!”

³² Iesu eruḡa-tarito, benamo ekea-iaḡomarito, ekirato, “Kara ḡemi naveia ḡotoni?”

³³ Ḗia na ḡekiraiato, ḡekirato, “Vereḡauka, ḡai ḡaurani tu, matama noma keo-fakari!”

³⁴ Benamo Iesu na evetuḡa-ḡwarito, matari eḡabi-kararito, ma asikauna matari ḡenamoto e ḡeboḡeboḡe-ginikauto, benamo Iesu murina na ḡeiaḡoto.

21

Iesu ḡena rakatoḡa Ierusalemāi ḡevonevone-raḡe viniato

Ioane 12:12-19

¹ Iesu ma ḡena mero ḡesi ḡeraka-iaḡoto-ḡoi, Ieruselema ḡekavinaḡiato-ḡoi, ma Betefage ai

gēraḡasito Olive Ġorona rekenai, benamo Iesu na ḡena mero ruarua etuḡu-guinerito,

² ekirarito, ekirato, “Ġoiāḡo, ḡoira vanuḡana ḡana. Monai doniki ta barutari ma natuna ḡesi boḡo doḡaririni, boḡono ruḡari, benamo au ḡegu ai boḡono ḡori-iaḡomari.

³ Bema tarima ta na bedanaḡimini nai, boḡono kiraia, ‘Vereḡauka na eura-vinirini, vau ma be-tuḡu-iaḡomarini, asi bekwaiboni.’ ”

⁴ Maiḡa eḡorato ḡenana, peroveta tauna ḡena guruḡatore guruḡana evaḡa-moḡoniani, ekirani,

⁵ “Siona natuna, (Ierusalema tarimari), noki-rari,

‘Noḡitaia, ḡemu Vere

mani eiaḡomani,

manau tarimana, doniki tuḡunai eraḡeni,

mai tu doniki natuna doḡenai betanukau.’ ”

⁶ Mai mero ruarua ḡeiaḡoto, Iesu na ekirarito veiḡana ilailanai ḡeveiato.

⁷ Ġia na doniki ma natuna ḡesi Iesu ḡenai ḡeḡori-iaḡorito, ḡeri dabuḡa barari doniki doḡeri ai ḡeiaiva-kaurito, benamo Iesu etanu-kauto.

⁸ Tarimarima ḡutuma-bara ḡeri dabuḡa barari dabarai ḡeiavarito, kotari tu ḡau legari ma lauri ḡesi ḡebasito, benamo dabarai ḡeiavato.

⁹ Tarimarima ḡutuma-bara ḡia ḡoiranai ḡerakato e murinai ḡerakato, maiḡesina ḡevone-raḡeto-ḡoi, ḡekirato,

“Hosana, Davida natuna ḡena!

Vereḡauka aranai eiaḡomani tarimana sivaḡa-namoa!

Hosana guba tuḡuna vanigerenai!”

10 Iesu Ierusalemmai eraka-toġato nai, vanuġa tarimarimari mabarari ġeveraga veragato-ġoi ema ġevedanaġi-vedanaġito-ġoi, ġekirato, “Mai tu deikara?”

11 Iesu ġesi ġeraka-sebonato tarimari ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mai tu Iesu, peroveta tauna, Galilea vanuġana Nasareta na eiaġomani.”

Iesu na Rubu Veaġa eiarevaiato

Mareko 11:15-19; Luka 19:45-48; Ioane 2:13-22

12 Iesu Rubu Veaġa nuġanai eraka-toġato, benamo voivoi tarimari mabarari elai-rosirito. Moni ġesenisito-ġoi tarimari ġeri fata e pune ġevoivoi iaġirito-ġoi tarimari ġeri diġoka eġuke-vebuburito,

13 ema ekirarito, ekirato, “Buka Veaġa nuġanai tu maiġesi etoreato, Barau ekirato, ‘Au ġegu numa tu bese irauirau ġeri ġurigiuri numanai beġe kiragiiani,’ senaġi ġomi na tu lema tarimari ġeri gumu gabunai boġo vaġa-iaġoa.”

14 Mata-bubu e kwaku rakava tarimari Iesu ġenai ġeiaġomato Rubu Veaġa nuġanai, benamo ġia na evaġa-namorito.

15 Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari na ġena nuġa-farevaġi veigari ġeġitarito, ema mero misiri garori ġeseġaġirito, Rubu Veaġa nuġanai ġevone-raġeto-ġoi, ġekirato, “Hosana, Davida natuna ġena,” benamo ġia tu ġebaru-rakavato,

16 benamo Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Ġia na ini kara ġekiraġirini ne oseġaġirini ba?” Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Oi aseġaġini, senaġi ġomi na Buka Veaġa nuġanai asi ġoiaviani, ‘Mero

misiri ema sinari ratari roĝo ĝeniurini merori na maki ĝoi ĝevaĝa-raĝemuni!?”

¹⁷ Benamo Iesu na eraga-kwanerito, vanuĝa barana na eraka-rosito, Betania ĝana eiaĝoto, monai ea genato.

Iesu na figi ĝauna etovoĝaiato

Mareko 11:12-14; 11:20-24

¹⁸ Boĝiboĝi, Iesu vanuĝa barana ĝana ma eĝenoĝoito, eraka-iaĝoto-ĝoi nuĝanai, ĝia evitoato.

¹⁹ Ĝia na figi ĝauna ta dabara rikinaĵi eĝitaiato, benamo eiaĝo-viniato, senaĝi asi ĝwaĝwana, a launa korina moĝo. Benamo Iesu na figi ĝauna ekiraiato, ekirato, “Ĝoi ĝemuna ĝwaĝwamu asi ma befofori-ĝenoĝoini!” Asikauna moĝo figi ĝauna emarai-ĝosito.

²⁰ Ĝena mero na figi ĝauna emarai-ĝosito ĝeĝitaiato nai, ĝeĝaba-rakavato, ĝekirato, “Figi ĝauna tu kamasi se beraga-mase moĝo?”

²¹ Iesu evaĝa-veseto, ekirato, “Moĝoni aki-ramini, bema ĝomi boĝo veĝabidadamani, ma asi boĝo daradarani nai, ĝomi na maki mai figi ĝauna ĝenai haveia kavana boĝo veiani riba; a dia moĝa moĝo, senaĝi mai ĝoro boĝo kiraiani, ‘Noveĝabivaisi, be davarai noa vefiu-rei,’ benamo mo veĝa tu beĝorani.

²² Dagara mabarari ĝauĝau ai boĝo kiraĝirini ma veĝabidadamami ĝesi nai tu, boĝo doĝaririni.”

Iesu ĝena seĝuka korana ĝevedanaĝi-iaĝiato

Mareko 11:27-33; Luka 20:1-8

²³ Iesu Rubu Veaĝa nuĝanai eraka-toĝato, evevaĝa-ribato-ĝoi nai, Rubu Veaĝa vereri baregori

ema Iuda vereri ġia ġenai ġeiaġomato, benamo ġedanāġiato, ġekirato, “Kamara seġukai ġoi na mai veiġa oveirini? Dei na maoro evinimuto?”

²⁴ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na maki vedanaġi sebona avinimini; bema boġo vaġa-veseani nai, au na kamara maoro ai mai veiġa aveirini bakira-varamini.

²⁵ Ioane ġena babatiso veiġana tu ainana eiaġomato? Guba na eiaġomato, ba tarimarima ġerina?” Ġia fakari ai ġeverorito, ġekirato, “Bema ġita bita kirani, ‘Barau ġenana’ bita toni nai, ġia bekirani ‘Karase nai Ioane asi ġovaġa-moġoniato?’ betoni.

²⁶ Senaġi bema ġita bita kirani, ‘Tarimarima ġerina’ bita toni nai, tarimarima gariri bitana vei, korana ġia ribari, Ioane tu peroveta tarimana korikori.”

²⁷ Moġa lorinai ġia na Iesu ġevaġa-veaseato, ġekirato, “Ġai asi ribama.” Benamo Iesu na ġia ekirarito, “Au na maki kamara maoro ai mai veiġa aveirini tu, asi bakira-varamini.”

Barabore - Mero ruarua

²⁸ “Mai barabore tu kamasi ġotuġa-maġiani? Tarima ta ma natuna ruarua. Tau-guinena ġenai eiaġoto, ekiraiato, ekirato, ‘Natugu, toma noiaġo, vine tavoġanai noa ġauvei!’

²⁹ Natuna na evaġa-veaseato, ekirato, ‘Asi aurani,’ senaġina gabivau evetuġa-maġi-kureto, benamo eiaġoto.

³⁰ Ġia ma eiaġoto natuna vaġa-ruaruana ġenai, tau-guinena evaġa-guruġaiato ilailanai ekiraiato.

Mero evaḡa-veseto, ekirato, ‘Aiaḡoni,’ senaḡi asi eiaḡoto.

³¹ Ġia tauri ruarua vekarayari ai dei na tu tamarī ḡena ura eveiato?” Ġia ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Tau-guinena.” Iesu na ekirarito, “Moḡoni veḡata akiramini, takesi gogo tarimari e mata-boraḡa vavineri na ḡeguine-iaḡimini Barau ḡena Basileia rakatoḡanai.

³² Ioane Babatiso ḡomi ḡemi ai eiaḡomato tu, vei-iobukaiobuka dabarana ḡemi ai evaḡa-foforiato, senaḡi asi ḡoseḡaḡi-viniato. A takesi gogo tarimari e mata-boraḡa vavineri na ḡevaḡa-moḡoniato. Ġomi na maki ḡoḡitarito, senaḡi asi ḡovetuḡamaḡi-kureto, asi ḡovaḡa-moḡoniato.”

Barabore - Tavoḡa narinarina tarimari rakavari

Mareko 12:1-12; Luka 20:9-19

³³ Iesu ekirato, “Barabore ta ma ḡoseḡaḡia: Tano biaguna ta na vine tavoḡana evaroato, maḡuna eḡabiato, tano ai vine gigi-gigina gurina ekwaiato, tavoḡa narinarina numana maki evaḡa-ruḡaiato. Moḡa murinai tavoḡa ḡitaḡauna tarimari ḡeri ai ḡena tavoḡa eraga-kwaneato, benamo erakato gabu ta ḡana.

³⁴ Vine ḡwari (o grapes) ḡemaḡeto, benamo ḡia na ḡena vetuḡunaḡi tauri etuḡurito tavoḡa narinarina tarimari ḡeri ai, ḡena vine ḡwaḡwari kota beḡenea ḡabi ḡana.

³⁵ Senaḡi tavoḡa ḡitaḡauna tarimari na vetuḡunaḡi tauri ḡeḡabi-taririto, benamo ta ḡekwariato, ma ta ḡevaḡiato, ema ta fore na ḡetakiato.

36 Tavoġa biaguna na ġena vetuġunaġi tauri vovoka kotari ma etuġurito, senaġi moġesina ma ġevei-vinirito.

37 Dokonai ġia na natuna korikori ġeri ai etuġuiaġoato, ekirato, 'Natugu na-tuġua, ġia na beġene gubakaua.'

38 Senaġi tavoġa ġitaġauna tarimari natuna ġeġitaiato nai, tauġeri ġeveguruġa-vevinito, ġekirato, 'Mani tu tavoġa beġaunaiani merona, be siġabia, sivaġi-masea, be ġena tavoġa bitana ġaunaia!'

39 Benamo ġeġabi-tariato, vine tavoġana murikanai ġeinu-iaġoato, ġevaġi-maseato."

40 Iesu evedanaġito, ekirato, "Tavoġa biaguna beiaġomani nai, mo tavoġa ġitaġauna tarimari kamasi beveirini?"

41 Ġia ġevaġa-veseto, ġekirato, "Mo veġa rakava tarimari ġia na bevaġirini veġata, ma vine tavoġana tu narinarina tarima boruri tari ma bevinirini, benamo ġeri ġwaġwa negari ai, ġwaġwari ġia ġenai beġene ġwa-iaġori."

42 Iesu na ma ekirarito, ekirato, "Ġomi na mai toretore Buka Veġai asi ġoiaviani, iniġesi ekirani, 'Fore numari ġeragarini tarimari na asi ġeura-viniato ma ġefitoġaiato forena tu duġu forenai eiaġoto. Mai veġa maiġa tu Vereġauka na eveiato, matara na taġitaiani, ġitaġitana irau veġata.'

⁴³ Moġesi naima akiramini, Barau ġena Basileia tu ġemina beġabi-vaġiani, ema ġwaġwa evaġa-ġorani besena beviniani. [⁴⁴ Deikara mo fore iatanai beketokauni tarimana tu, beġwa-kirakiraiani; ema mai fore tarima ta iatanai beketokauni nai, bevare-fatafataiani.]”

⁴⁵ Rubu Veaġa vereri baregori e Farisea tarimari na Iesu ġena barabore ġeseġaġirito nai, ġeribato, Iesu na tu ġia ekiraġirini,

⁴⁶ naima ġia ġeri ura tu beġene ġabi-taria. Senaġi tarimarima ġutuma ġevegogo taġoto-ġoi gariri ġeveito, korana ġia na ġetuġamaġiato-ġoi, Iesu tu peroveta tauna ta.

22

Barabore - Veġaraġo verekona

¹ Iesu na Iuda vereri ġeri barabore ta ma eki-raġiato:

² “Guba Basileia tu noġa moġo vere ta, natuna ġena veġaraġo verekona evei-toreato kavana.

³ Benamo ġena vetuġunaġi tarimari etuġurito, ekea-kaurito tarimari keakeari, senaġi asi ġeurato nai, asi ġeiaġomato.

⁴ Moġa lorinaġi ġia na vetuġunaġi tarimari tari ma etuġurito, ekirarito, ‘Akea-kaurito tarimari ġoa kirari, “Au ġegu vereko tu badabara-ġosia, ġegu boromakau tauri ema boromakau naturi mona mase tu bavaġiri, dagara mabarari haveitoreri, be ġoi-aġoma vereko ġana.” ’

⁵ Senaġi ġia tu ġeġoi-aġito, ġeri ura ġauveiri moġo ġeveito. Ta vamoka ġana eiaġoto, ma ta tu ġena sitoa ġana eiaġoto.

6 O tari tu vetuḡunaḡi tarimari ḡeḡabi-taririto, ḡekwaririto, ema ḡevaḡi-maserito.

7 Vere tu ebaru-rakavato, ḡena vetari doḡorori etuḡurito, mo vaḡivaḡi tarimari ḡevaḡi-maserito, ma ḡeri vanuḡa barana ḡegabu-kauato.

8 Benamo ḡia na ḡena vetuḡunaḡi tarimari evaḡa-guruḡarito, ekirato, 'Au ḡegu veḡaraḡo verekona tu havei-torea, senaḡi au na akea-kaurito tarimari tu asi ilaila beḡe iaḡomani.

9 Moḡa lorinai mai moḡo ḡoiḡo, ḡatama baregori rakaḡutu dabarari ai boḡo doḡaririni tarimari mabarari boḡono kirari, beḡene iaḡoma vereko ḡana.'

10 Benamo vetuḡunaḡi tarimari ḡeiaḡoto, ḡatamai ema dabarai ḡedoḡaririto tarimari mabarari, namori, rakavari, ḡegogo-iaḡorito, veḡaraḡo numana maki ḡevaḡa-vonuato.

11 Benamo vere eraka-toḡato, ḡeiaḡomato tarimari ḡitaḡitari nuḡanai, ḡia na tarima ta monai eḡitaiato, asi ḡena veḡaraḡo dabuḡana.

12 Benamo edanaḡiato, ekirato, 'Ḡata, ḡoi tu ainana boraka-toḡa, asi ḡemu veḡaraḡo dabuḡana?' Senaḡi mo tarima asi eguruḡato.

13 Benamo vere na ḡena vetuḡunaḡi tarimari evaḡa-guruḡarito, ekirato, 'Ḡimana ema kwakuna ḡobarubaruri, benamo ḡofiu-rosia murika mukunanai. Monai bene taḡi, gadikana maki bene vaḡa-ḡaratariri.'

14 Korana tarima ḡutuma Barau na ekearito, senaḡi viravira moḡo eḡabi-torerito maḡuri beḡe ḡabiani."

*Kaisara, Roma ġeri vere, ġena takesi moniri
Mareko 12:13-17; Luka 20:20-26*

¹⁵ Farisea tarimari ġeraka-veġitato, ġeboioġa-vegogoto, Iesu beġene vaġa-vedaġa-raġea vedanaġiri ġea veito.

¹⁶ Benamo ġia na ġeri mero tari ema Heroda murinai ġerakato-ġoi tarimari tari ġetuġu-iaġorito, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, ġai ribama ġoi tu moġoni vei-iobukaiobuka tarimamu. Ġoi na moġoni ai Barau ġena dabara ovevaġa-riba iaġi-ġitakauani. Tarimarima gariri asi oveini, tarima ġeri dagi maki asi otuġamaġirini.

¹⁷ Moġa lorinai nokira-varama, kamasi otuġa-maġini: Kaisara, Roma ġeri vere, ġenai takesi baġana vini ba asiġi?”

¹⁸ Senaġi Iesu ma ribana ġeri boioġa rakavari nai, ekirarito, “Ġomi ġofaġofa tarimami! Karase nai au ġoribaġaniguni?”

¹⁹ Takesi monina ta ġovinigu, nama ġitaia!” Benamo silva monina ta ġeviniato.

²⁰ Benamo ġia na edanaġirito, ekirato, “Mai tu dei laulauna ema dei arana?”

²¹ Ġia ġevaġa-veseto, “Kaisara ġena.” Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Be, Kaisara ġena dagara Kaisara boġono vinia, Barau ġena dagara Barau boġono vinia.”

²² Mo guruġa ġeseġaġiato nai, ġeġaba-rakavato, benamo ġeraga-kwaneato, ġerakato.

*Variġisi-ġenoġoi guruġari
Mareko 12:18-27; Luka 20:27-40*

23 Mo ġaro sebonai Sadukea tarimari kota Iesu ġenai ġeiaġoto. Ġia ġeri tuġamaġi tu mase tarimari asi ma beġe variġisi-ġenoġoini. Benamo Iesu ġedanaġiato, ġekirato,

24 “Vevaġa-riba tarimamu, Mose ma iġesi ekirato, ‘Bema tau ta asi natuna bemaseni nai, ivana vabuna kakana o tarina ta na bene ġaraġoa, naturi beġene maġuri mase tauna ġena.’

25 Mero mabarari tu imaima ruarua (7) mainai ġetanuto-ġoi. Mero guinena na eġaraġoato, ma emaseto asi natuna, benamo tarina na ma eġaraġoato.

26 Mo ve iġa sebona tarina vaġa-ruaruana ġenai eġorato, mero vaġa-toitoina maki moġesina moġo mo vaġa-imaima ruaruana (7).

27 Dokonai mo vavine maki emaseto.

28 Variġisi-ġenoġoi ġaronai mo vavine tu dei ġaraġona? Korana ġia tu tauri 7 na ġeġaraġoato.”

29 Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi tu ġokerereni, korana Buka Vevaġa anina ema Barau ġena seġuka asi ribami.

30 Mase na ma beġe variġisi-ġenoġoini tarimari tu asi ma beġe veġaraġoni. Ġia tu aneru kavana gubai.

31 A mase na ma beġe variġisi-ġenoġoini gurugari Barau ġena bukai asi ġoiaviani? Ġia ekirato,

32 ‘Au tu Aberahamo ġena Barau, Isako ġena Barau, ema Iakobo ġena Barau.’ Ġia tu maġuri tarimari ġeri Barau, dia mase tarimari ġeri Barau!”

33 Tarimarima ġutuma na mo guruġa ġeseġaġiato nai, nuġari ġefarevaġito ġena vevaġa-

riba guruḡari na.

*Veuravini tu taravatu mabarari evanaḡirito
Mareko 12:28-31; Luka 10:25-28*

³⁴ Farisea tarimari ḡeseḡaḡito, Iesu na Sadukea tarimari ḡeri guruḡa ekou-ḡaurito, benamo ḡeraka-vegogoto.

³⁵ Ĝia fakari ai ta tu taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimana. Ĝia na Iesu edanaḡi-veribaḡaniato, ekirato,

³⁶ “Vevaḡa-riba tarimamu, taravatu nuḡanai kamara taravatu tu barego vedaurea?”

³⁷ Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “‘Vereḡauka ḡoi ḡemu Barau bono ura-vinia ma nuḡamu mabarana, ma iaukamu mabarana, ma ḡemu tuḡamaḡi mabarana ḡesi.’

³⁸ Maḡa tu taravatu giniguinena ema barego vedaureana.

³⁹ Taravatu barego vedaureari vaḡa-ruaruana ḡia ilailana tu maḡa: ‘Sevimu tarimana bono ura-vinia, ḡoi tauḡemu oveura-vinini kavana!’

⁴⁰ Maḡeri taravatu ruarua na taravatu mabarari ema peroveta tarimari ḡeri guruḡa mabarari eḡabi-vegogorini.”

*Keriso tu Davida natuna ba Barau Natuna?
Mareko 12:35-37; Luka 20:41-44*

⁴¹ Farisea tarimari ḡevegogoto-ḡoi nai, Iesu na edanaḡirito, ekirato,

⁴² “Ĝomi na Keriso tu aiḡesi ḡotuḡa-maḡiani? Ĝia tu deikara natuna ḡotoni?” Ĝia ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Ĝia tu Davida natuna.”

⁴³ Iesu na ma edanaġirito, ekirato, “Davida tu kamasi nai Keriso tu ‘Vereġauka’ etoni? Korana Davida Iauka Veaġa na tuġamaġi-faka e riba eviniato, benamo ekirato,

⁴⁴ ‘Barau na au ġegu Vereġauka ekiraiato:

Au ġimaġu aroribana rekenai noma tanu,

bene iaġo mo, ġoi ġebaru-vinimuni tarimari ġoi kwakumu gaburenai batorerini.’

⁴⁵ Bema Davida na Keriso tu ‘Vereġaukana’ eki-raġito, kamasi nai Keriso tu Davida natuna?”

⁴⁶ Ġia mabarari ta na maki asi evaġa-veaseato, ema mo nega na eiaġoto mo, tarima ta na maki asi ma edanaġiato, korana ġegarito nai.

23

Iesu na taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ema Farisea tarimari evanerito

Mareko 12:38-39; Luka 11:43; 11:46; 20:45-46

¹ Iesu na tarimarima ġutuma-bara e ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato,

² “Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari e Farisea tarimari na Mose ġena taravatu ġevevaġa-riba iaġirini.

³ Moġa lorinai ġomi ġevaġa-ribamini guruġari mabarari boġono korana-iaġiri e boġono veiri. A ġeri veiġa asi boġono tovotovori, korana kara ġeġobata-iaġirini, tarimarima na beġene veiri veiġari tu, tauġeri na asi ġekorana-iaġirini.

⁴ Ġia na maruna metori tarimarima ġevaġa-faġarini, senaġina ġimari didiri na ta maki ġeri marunai asi ġeveġabikauni, asi ġevaġa-kavarini, maruna beġene ġwari ġana.

⁵ Ġeri veiġa mabarari ġeveirini tu, tarimarima na beġene ġitari ġana. Ġia bakuri e ġimari ai tu dagara veaġari ġebarubarurini, nuġari ai Buka Veaġa siriri ġeġurarini, moġeri dagara ġevaġa-baregorini, ema ġeri dabuġa geveri maki ġevaġa-maukarini.

⁶ Ġanivegogo gaburi ai e rubu nuġari ai ġeri ura tanutanu namori ai beġene tanu.

⁷ Ġia ġeurani maketi gaburi ai beġene rakao-rakao, tarimarima na beġene vaġa-namori urari ai, ema tarimarima na ‘Vevaġa-riba Tarimari’ beġene kiraġiri.

⁸ A ġomi tu ‘Vevaġa-riba Tarimami’ ai asi beġene kiraġimi, korana Barau ġereġana moġo ġemi Vevaġa-riba Tauna, ema ġomi mabarami tu tarikaka.

⁹ Ema tanobarai tarima ta ‘Tama’ asi boġono kiraġia, korana ġomi Tamami tu sebona moġo, ġia tu gubai etanuni.

¹⁰ Ġomi maki ‘Veġori-kau Tarimami’ asi beġene kiraġimi, korana ġemi Veġorikau Tauna tu sebona moġo, Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).

¹¹ Deikara barego vedaurea ġomi fakami ai, ġia tu ġomi vetuġunaġimi beiaġo-vinini.

¹² Tauġena eveġabi-vaisini tarimana tu Barau na bevaġa-manauani, a tauġena evevaġa-manauani tarimana tu beġabi-vaisiani.”

Iesu na Farisea tarimari e taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġeri ġofaġofa ekiraġirito

Mareko 12:40; Luka 11:39-52; 20:47

13 “Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡami kika! Korana Guba Basileia ḡatama bokana tu tarimarima ḡoirari ai ḡokou-ḡauani. Ḣomi tauḡemi asi boḡo raka-toḡani, ema ḡeraka-toḡa ḡetoni tarimari ḡeri dabara maki ḡomi na ḡokourini. [14 Taravatu ḡovevaḡa-riba iaḡiani tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡami kika! Ḣomi na vabu ḡeri numa e ḡeri farefare ḡovaḡa-koririni. Ḣemi ḡauḡau tu mauka kenene, ḡoḡofaḡofani. Moḡesi nai ḡomi tu meto barego vedaurea boḡo ḡabiani.]

15 Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofa-ḡofa tarimami! Ḣomi gabu mabarari ḡana ḡoiḡoni, davarai e tanobarai, tarima sebona kwariḡutu ḡemi doḡoro ai bene raka-toḡa uranai. Ḣoḡabiani, benamo karava eḡara-vanaḡi vanaḡini gabuna natunai ḡovaḡa-iaḡoani, ḡemi kira-sirivaḡi e seḡafore maki be-vanaḡi-lelevaḡirini.

16 Veḡorikau taumi, matami bubuḡau, vetuḡami kika! Ḣemi vevaḡa-ribai ḡokirani, Rubu Veḡa aranai bekiraḡi-toreni tarimana ḡena kiraḡitore tu asi anina ḡotoni, a Rubu Veḡa golona (o gold-na) aranai bekiraḡi-toreni tauna tu, ḡena kiraḡitore roḡo bekorana-iaḡiani.

17 Babo e mata-bubu tarimami! Aiḡa tu barego, golo ba golo evaḡa-veaḡaiani Rubu Veḡana?

18 Ma ḡokirani, fata veaḡana aranai beki-raḡi-toreni tarimana ḡena kiraḡitore tu asi anina, a varevare dagarana fata veaḡana iatanai

ġetoreato dagarana aranai bekiraġi-toreni tarimana tu ġena kiraġitore roġo bekorana-iaġiani.

19 Mata-bubu taumi. Aiġa tu barego, varevare dagarana ba varevare dagarana evaġa-veaġaiani fata veaġana?

20 Moġa lorinai fata veaġa aranai ekiraġi-toreni tarimana na fata veaġa e fata veaġa iatanai ġetorerito dagarari mabarari arari ai ekiraġi-toreni.

21 Ema Rubu Veaġa aranai ekiraġi-toreni tarimana na Rubu Veaġa ema nuġanai etanuni Barauna arari ai ekiraġi-toreni.

22 Ema guba aranai ekiraġi-toreni tarimana na Barau ġena terona e iatanai etanuni Barauna arari ai ekiraġi-toreni.

23 Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġami kika! Korana ġomi na Barau ġovarevare-viniani dagarari, ġemi ġaniġani ġailauri misimisiri maki, karava gabanana (10) ġoveirini, karava sebna boubou dagarana ġovaġa-iaġoani, senaġina taravatu ġena dagara baregori, vei-iobukaiobuka, vevetuġaġwa ema vetuġamaġikau tu ġolearini. Ġomi na tu maġeri veiġa baregori ġoro veiri ema mo veiġa keiri maki asi boġoro iaġuiri.

24 Veġorikau tarimami, matami bubu! Ġami nanu na nagama ġovei-vaġiani, senaġina kamela tu ġolauboġerini.

25 Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġamai kika! Ġomi ġemi kapusi e mereki muriri moġo ġoġuriġirini, senaġi nuġari tu lema e mata-

ḡaniḡani ḡoveini dagarari na beḡe vonuvonu-raḡe.

²⁶ Farisea tarimami, matami bubu! Kapusi e mereki nuḡari ai ḡotorerini dagarari boḡono iareva-guineri, benamo murina rekena maki bene veiareva.

²⁷ Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡami kika! Ḡomi tu gara gaburi ḡefeni-kuro-kurorito kavana, murikari ḡitaḡitari tu namo vedaurea, senaḡina nuḡari tu mase tarimari turiḡari ema miro mabarari na ḡevonuto.

²⁸ Ḡomi maki moḡesina, tarimarima na ḡeḡitamini veiḡa iobukaiobuka tarimari noḡa, senaḡina nuḡami tu ḡofaḡofa e vei-rakava na ḡevonuvonu-raḡeto.”

Iesu na taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari e Farisea tarimari ḡeri kerere voiri ekiraḡirito

²⁹ “Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡami kika! Ḡomi na peroveta tarimari ḡeri gara gaburi ḡovei-ginikaurini, tuḡamaḡi-iaḡina foreri ḡovaḡa-ruḡarini, ema vei-iobukaiobuka tarimari ḡeri gara gaburi ḡovaḡa-vera verarini.

³⁰ Ḡokirani, ‘Tubuma ḡatama ḡeri negai ḡara maḡuri nai, peroveta tarimari vaḡivaḡiri ai asi ḡara vaḡa-kavari.’

³¹ Moḡesi ḡokirani nai, tauḡemi ḡovekiraḡini, ḡomi tu peroveta ḡevaḡirito tarimari naturi.

³² Oba, ḡomi maki tubumi ḡatami ḡeveito-ḡoi kavana ma ḡovei-iaḡoni, ḡeri rakava ḡomi na ḡovaḡa-ḡuḡururini.

³³ Ġomi mota! Mota naturi! Barau ġena Kota baregona ġarona beraġasini nai, karava eġaravanagaġi vanaġini gabuna na kamasi boġo raga-maġurini?

³⁴ Moġa lorinai akiramini, au na peroveta tarimari e iaunega tarimari ema vevaġa-riba tarimari batuġu-iaġorini. Benamo kota tu boġo vaġi-maserini, aba, boġo vaġa-sataurorini; ma kotari tu rubu nuġari ai boġo kwaririni, rarari maki beġe riġoni, ema vanuġa ta na boġo lairini ma vanuġa ta.

³⁵ Moġesina nai vei-iobukaiobuka tarimari ġevaġirito metori tu ġomi iatami ai, Abela ġevaġi-maseato, monana eiaġomato mo Sakaria, Barakia natuna, ġia tu fata veaġana ema numa veaġana fakari ai ġovaġi-maseato.

³⁶ Akira-korikorimini, mabarari metori tu toma ġuru tarimami iatami ai beġe ketokauni.”

Iesu Ierusalemata ġina eveito

Luka 13:34-35; 19:41-44

³⁷ “Ierusalemata, Ierusalemata o, ġoi na peroveta tarimari ovaġirini ema Barau na etuġu-iaġosirini tarimari fore na otaki-maserini. Nega ġutuma aurato, natumi bana gana-ġeġeraġiri, kokoroku vavinena na natuna egoru-taririni kavana, senaġi ġomi tu asi ġourato!

³⁸ Moġa lorinai ġemi vanuġa ema Rubu Veaġa tu korina betanuni.

³⁹ Korana au na akiramini, ġomi roġo au asi boġo ġitaguni, beiaġoni mo, ġaro ta beraġasini, monai vau boġo kirani, ‘Barau aranai eiaġomani tauna sivaġa-namoa.’ ”

24

Iesu na vau beġea ġorani dagarari ekiraġirito

¹ Iesu Rubu Veaġa na eraka-rosito, eraka-veġitato nuġanai, ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto, ġeri ura Rubu Veaġa numari baregori beġene vaġa-ġitaia.

² Senaġi Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Mai dagara mabarari ġoġitarini? Au na moġoni aki-ramini: Mai fore ta fore ta iatanai asi beġe tanuni, mabarari beġe vare-bubu riġorini.”

³ Iesu Olive Ġoronai etanu-taġoto-ġoi, benamo ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto, ġedanaġi-ġairiato, ġekirato, “Nokira-varama, mai dagara tu aitoma beġe ġorani? E ġoi boġenoġoi-iaġomani ema tano-bara dokona beġabiani maki kamara vetoġa na bevaġa-foforiani?”

⁴ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Ġomi lorimi boġono vetore, tarima ta na asi bene ġofami.

⁵ Korana tarima ġutuma au aragu ai beġe iaġomani, beġe kirani, ‘Keriso tu au maġegu!’ Tarima vovoka beġe ġofarini.

⁶ Ġomi na vetari gururi e tuari variri boġo seġaġirini nai, nuġami asi beġene raġe. Maniġeri dagara tu beġe ġorani, senaġi dokona tu asi roġo.

⁷ Tanobara ta tanobara ta ġesi beġe vevaġini, gavamani ta gavamani ta ġesi beġe vetarini. Gabu ġutuma nuġari ai doġe beġe ġorani, tano maki beġe iagani.

⁸ Mai tu midigu moġo besinaiani, noġa moġo mero keina emaġurini midiguna kavana.

⁹ Mo negai beġe ġabi-tarimini, beġe vaġa-midigu midigumini, beġe vaġi-masemini. Bese

mabarari na beḡe baru-vinimini, korana au ḡovaḡa-moḡoniguni dainai.

¹⁰ Benamo tarima ḡutuma ḡeri veḡabidadama beḡe raga-kwanerini, tata beḡe verevani e beḡe vebaru-vevinini.

¹¹ Peroveta ḡofaḡofa tarimari beḡe variḡisini, tarima ḡutuma beḡe ḡofarini.

¹² Vei-rakava maki beḡora-rovorovoni, benamo ḡutuma ḡeri veuravini maki beḡe farakani.

¹³ Senaḡina deikara bevevaḡa-gwaḡiḡini mo magona tu bemaḡurini.

¹⁴ Barau ḡena Basileia Varina Namona tu tanobara mabarana beḡe ḡobata-iaḡiani, bese mabarari na beḡene seḡaḡia ḡana, moḡa murinai vau magona beraḡasini.”

Vevaḡa-gari dagarana beforini

Mareko 13:14-23; Luka 21:20-24

¹⁵ “Ḡomi na dagara rakava vedaureana, vevaḡa-gari dagarana, peroveta tarimana Daniela na ekiraḡiato dagarana, boḡo ḡitaiani gabu veaḡanai beruḡani.” Mai guruḡa beiaviani tarimana bene riba maoro anina tu kara.

¹⁶ “Benamo deidei Iudeai ḡetanuni tarimari ḡoro ḡana beḡene raga-iaḡo.

¹⁷ Deikara numa tuḡunai etanu-taḡoni tu, asi ma bene raka-toḡa numa nuḡana ḡana ḡena farefare ḡabiḡabiri.

¹⁸ Deikara vamoka nuḡanai maki asi ma bene ḡenoḡoi ḡena koudi ḡabiḡabina.

¹⁹ Mo negai vavine ma baniri e ḡabi-variḡu vavineri kika ma vetuḡari!

20 Boḡono ḡauḡau Barau ḡenai, be ḡura e nagure negari ai o Sabadi ai asi boḡono raga-kwareḡa!

21 Korana mo negai midigumidigu tu asi keikeiri beḡe ḡorani, Barau na tanobara eveiato beiaḡoma maitoma, midigu moḡesina asi ḡeḡorani. Ma maiḡa murinai moḡesina kavana ta asi ma beḡora-ḡenoḡoini.

22 Bema Barau na mo ḡaro rakavari asi bere vaḡa-kubiri, tarimarima ta asi bere maḡuri riba, senaḡi eḡabi-hidirito tarimari dairi ai, ḡia na ḡarori bevaḡa-kubirini.

23 Mo negai, bema tarima ta na bekiramini, ‘Ḡoḡitaia, Keriso tu maiḡa!’ o ‘Ḡia tu iomoḡa!’ betoni nai, asi boḡono vaḡa-moḡonia.

24 Korana tu Keriso ḡofaḡofari e peroveta tarimari ḡofaḡofari beḡe foforini, vetoḡa boruri e nuḡa-farevaḡi veḡari baregori beḡe veirini, Barau na eḡabi-viriḡirito tarimari beḡene ḡofaveḡonuri ḡana.

25 Boḡono tuḡamaḡi-taḡoa, maiḡeri dagara tu akiravara-guinemini, hora roḡosi bene raḡasi nai.

26 Bema tarima ta na bekiramini, ‘Ḡoḡitaia, ḡia tu tano fakanai moḡa,’ moḡana asi boḡono iaḡo; o bekirani, ‘Ḡoḡitaia, ḡia tu mo numa nuḡanai etanuni,’ asi boḡono vaḡa-moḡonia.

27 Korana Tarimarima Natuna beiaḡomani tu fofori-taḡo, noḡa moḡo kiriku ekimoreani gubai ḡaro raḡeraḡena na mo ḡaro riḡoriḡona kavana;

28 ma mase tauḡanina etanuni gabunai gaio maki monai beḡe vegogoni, (be ḡia na beḡe vaḡa-foforiani).”

Tarimarima Natuna ġena iaġoma
Mareko 13:24-27; Luka 21:25-28

²⁹ “Mo rakava beġe ġorani murinai, ġaro bemukunani e ġue maki asi bemamani, visiġu guba na beġe ketoni e guba seġukari beġe iaġaiagani.

³⁰ Benamo Tarimarima Natuna vetoġana gubai befoforini. Mo ġaro ai tanobara beseri mabarari beġe taġi-vanoro vanoroni, korana Tarimarima Natuna beġe ġitaiani, magube iatana na beiaġomani ma seġuka barana e ma marevana ġesi.

³¹ Benamo ġia na ġena aneru betuġurini ma kibi gururi baregori ġesi, eġabi-viriġirito tarimari beġe vaġa-vegogorini tanobara mabarari na.”

Barabore - Vevaġa-riba figi ġauna ġenana
Mareko 13:28-31; Luka 21:29-33

³² “Figi ġauna ġenana mai barabore boġono ribaia: Kabona ġefori-raġeni e launa ġefafani nai, ġoribani, ġaro ġena tora taimina tu bekavinaġi ġotoni.

³³ Moġa ilailanai, ġomi maki bema mai dagara mabarari beġe ġorani boġo ġitarini nai, boġono riba, Tarimarima Natuna tu bekavinaġi ġatama bokai.

³⁴ Moġoni akiramini, mai ġuru asi bekorini, beiaġoni mo, mai dagara mabarari beġe ġorani.

³⁵ Guba e tanobara beġe rekwa-rekwani, senaġi au ġegu guruġa tu asi beġe rekwa-rekwani, beġe tanu-vanaġi vanaġini.”

Ġaro e hora tarima ta asi ribana
Mareko 13:32-37; Luka 17:26-30; 17:34-36

36 “Senaġi mo ġaro e hora tu tarima ta asi ribana, aneru gubai asi ribari e Natuna maki asi ribana, senaġi Tamana ġereġana moġo ma ribana.

37 Tarimarima Natuna ġena iaġoma tu noġa moġo Noa ġena negai kara ġeġorato kavana.

38 Ġutuġutu roġosi bere raga nai, tarimarima tu ġeveini kavana ġeġaniġanito-ġoi, ġeniuniuto-ġoi, ema tau e vavine ġeveġaraġoto-ġoi, eiaġomato mo, Noa ġena lagatoi ai eraka-toġato ġaronai.

39 Senaġi matari asi ġekanito, asi ġeribato kara beġorani mo, ġutuġutu eraġasito, benamo mabarari eġutu-masemaserito. Tarimarima Natuna beiaġomani maki moġesina beġorani.

40 Mo ġaro ai tau ruarua vamokai beġe ġauveini, ta tu Barau na beġabi-vaġiani, a ta tu betanuni.

41 Vavine ruarua widi giro dagarana beġe giro-vegogoani, ta tu beġabi-vaġiani, a ta tu betanuni.

42 Moġesi nai tataġa-taġo boġono tanu, korana ġomi asi ribami ġemi Vereġauka tu aitoma beiaġomani.

43 Boġono riba-maoro: Bema numa tarimana ma ribana kamara aoanai lema tarimana beiaġomani nai, ġia tu tataġa-taġo betanuni, benamo lema tauna na numa asi bedareani.

44 Moġa lorinai ġomi maki boġono verovinatore, korana Tarimarima Natuna aitoma be-raġasini aoanai ġomi asi boġo ribani.”

Vetuġunaġi tarimana namona

Luka 12:42-46

45 “Deikara tu mo farefare nari tarimari na guruġa eseġaġini ema veiġa roroġotori eveini, ġena vere na eġabi-hidiato numa ema vetuġunaġi

tarimari bene ġita-ġauri, ema ġani-ġani maki nega korikori ai bene viniri?

⁴⁶ Mo vetuġunaġi tarimana, ġena vere na ekira-iato ilailanai eġauveini, bema-ġoitaġoani tu namo.

⁴⁷ Moġoni akiramini, ġia tu ġena vere ġena farefare mabarari ġitaġauri tarimanai betoreani.

⁴⁸ Senaġina bema ġia vetuġunaġi tarimana rakavana, tauġena nuġana bekirani, ‘Au ġegu vere ġena ġenoġoi tu bekwaibo-rakava,’

⁴⁹ benamo ġia na karonu bekwaririni, ma ġia tu niuniu tarimari ġesi beġe ġaniġani-vegogoni e beġe niuniu-vegogoni.

⁵⁰ Vetuġu-naġi tarimana ġena vere ġena ġenoġoi ġaronu tu asi etuġamaġiani ġaronai, ma asi eribanai aonai beraġasini.

⁵¹ Benamo ġena vere na bea basi-ġutuġutuani, ma ġofaġofa tarimari ġesi bea toreani. Monai beġe taġini, gadikari maki beġe veġara-tarini.”

25

Barabore - Ġuiato gabanana (10)

¹ “Mo ġaro ai Guba Basileia tu noġa moġo ġuiato gabanana (10) kavana, ġeri lamefa ġeġabirito, ġeraka-rosito, veġaraġo variġu tauna ġesi beġene vedoġari ġetato.

² Ġuiato imaima (5) tu ma iaunegari, a imaima (5) tu babori.

³ Korana ġuiato babori ġeri lamefa moġo ġeġabito, senaġi keresini kota ma asi ġeġabikauto.

⁴ A iaunega ġuiatori ġeri lamefa ġeġabito nai, keresini maki kavabu ai ġeġabikauto.

⁵ Veğaraḡo variḡu tauna ekwaiboto dainai, gena na matari eḡararito, benamo mabarari ḡegenato.

⁶ Boḡi nuḡanai ta ekoḡoto, ekirato, ‘Veğaraḡo variḡu tauna mani eiaḡomani, be ḡoiāḡo, ḡia ḡesi boḡono vedoḡari!’

⁷ Benamo ḡuiato 10 ḡetataḡato, ḡeri lamefa ḡeiarevarito.

⁸ Ḣuiato babori na iaunega ḡuiatori ḡevaḡa-guruḡarito, ḡekirato, ‘Ḣemi keresini kota ḡovinima, korana ḡai ḡema lamefa mai ḡebuseni.’

⁹ Senaḡi iaunega ḡuiatori ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, ‘Asiḡina, ḡomi ema ḡai tu asi beilailani. Namona tu sitoa ḡana ḡoiāḡo, tauḡemi ḡemi ḡoa voi.’

¹⁰ Keresini voi ḡeiaḡoto-ḡoi nai, veḡaraḡo variḡu tauna eraḡasito. Benamo ḡerovina-toreto ḡuiatori tu ḡia ḡesi veḡaraḡo verekonai ḡeraka-toḡato. Benamo ḡatama-boka ḡekou-ḡauato.

¹¹ Gabivau ḡuiato tari maki ma ḡevotuto, ḡekirato, ‘Vereḡauka, Vereḡauka o, ḡema ḡatama-boka noma keoa!’

¹² Senaḡi veḡaraḡo variḡu tauna evaḡa-veseto, ekirato, ‘Moḡoni akiramini, au tu asi ribagu ḡomi.’

¹³ Moḡa lorinai, boḡono venari-taḡo, korana ḡemi Vereḡauka beiaḡomani ḡarona e horana asi ribami.”

Barabore - Vetuḡunaḡi tarimari moni ḡenarito

Luka 19:11-27

¹⁴ “Guba Basileia tu noḡa moḡo tarimana ta, gabu manaḡana ḡana bene iaḡo etato. Roḡosi bere raka nai, ḡena vetuḡunaḡi tarimari ekea-iaḡomarito, ḡena farefare evinirito, beḡene ḡauvei-iaḡiri ḡana.

15 Ĝia na golo moniri ĝia tata sebori sebori ĝeri riba e kokore ilailari ai evinirito. (Golo monina ta tu tarima ta davana laĝani toitoi nuĝanai beĝabini kavana). Ta tu golo moniri imaima (5) eviniato, ma ta tu golo moniri ruarua (2), ma ta tu golo monina sebona eviniato. Benamo eragakwanerito, ĝena iaĝoiaĝo eiaĝoto.

16 Golo moniri imaima eĝabirito tarimana maoromaoro eiaĝoto, ĝena moni eĝauvei-iaĝirito, golo moniri boruri imaima ma edoĝaririto.

17 Moĝesina kavana golo moniri ruarua eĝabirito tarimana na maki moni boruri ruarua ma edoĝaririto.

18 Senaĝi golo monina sebona eĝabiato tarimana eiaĝoto, tano ai guri ekwaiato, biaguna ĝena moni ekure-toĝaiato.

19 Nega varau emanaĝato nuĝanai, mo vetuĝunaĝi tarimari ĝeri vere ma eĝenoĝoi-iaĝomato, ĝena moni kamasi ĝeĝauvei-iaĝirito beĝene vevarifiu-iaĝiri etato.

20 Benamo golo moniri imaima eĝabirito tarimana ema raka-toĝato, moni boruri imaima eĝabi-kaurito, ekirato, 'Verebara, ĝoi na golo moniri imaima oviniguto nuĝanai, au na tu moni boruri imaima ma badoĝariri maiĝeri.'

21 Ĝia na evaĝa-namoato, ekirato, 'Namo baregona! Ĝoi tu vetuĝunaĝi taumu namona, ma vetuĝamaĝikaumu! Dagara misiri oĝau-vei-iaĝi ginikaurini nai, au na dagara ĝutuma avinimuni, ĝoi na boĝita-ĝaurini. Noma raka-toĝa, au ĝesi sima iaku-vegogo!'

22 Benamo golo moniri ruarua eviniato tari-

mana ma ema raka-toġato, ekirato, ‘Verebara, ġoi na golo moniri ruarua oviniguto nuġanai, au na tu moni boruri ruarua ma badoġariri, maġgeri.’

²³ Ġena vere na evaġa-namoato, ekirato, ‘Namo vedaurea! Ġoi tu vetuġunaġi taumu namomu, ma vetuġamaġikaumu! Dagara misiri oġauvei-iaġi ginikaurini nai, au na dagara ġutuma avinimuni, ġoi na boġita-ġaurini. Noma raka-toġa, au ġesi sima iaku-vegogo!’

²⁴ Benamo golo monina sebona eġabiato tarimana ema raka-toġato, ekirato, ‘Verebara, au ribagu ġoi tu asi vegubakau taumu, dia ġoi na ovarorito dagarari okwarini, ema dia ġoi na ġue-ġuturi ofiu-rovorovorito dagarari ovaġa-vegogorini.

²⁵ Moġesi naima agarito, aiaġoto, ġemu moni tano nuġanai akure-toġaiato. Noġitaia, dagarana iniġa, ġemu noġabia.’

²⁶ Ġena vere na ekiraiato, ekirato, ‘Ġoi vetuġunaġi taumu rakavamu ma ġubulefimu. Ġoi ribamu, dia au na avarorito dagarari akwarini, ema dia au na afiu-rovorovorito dagarari avaġa-vegogorini.

²⁷ Kamuto, bere namo ġegu moni tu banikai boro torea, benamo au bara ġenoġoi-iaġoma nai tu, ma torekauna ġesi bara doġaria.

²⁸ Bevaitovo, ġia na vetuġunaġi tarimari tari ekirarito, ekirato, ‘Mani moni sebona ġenai maniġa ġoġabia, moni gabanana (10) tarimana ġovinia.

²⁹ Korana ma ġena-ġana tarimana tu ġutumari ma baviniiani, be barego lelevaġi beġabini, a asi

ġena-ġana tarimana tu ġenai misina maki baġabi-vaġiani.

³⁰ Ma mai vetuġunaġi tarimana rakavana ġofiu-rosia murika mukunana ġana. Monai bene taġi, gadikana maki bene vaġa-ġaratariri.’ ”

Kota baregona ġarona

³¹ “Tarimarima Natuna tu ma mamana marevana e seġuka baregona, ema ma ġena aneru mabarari ġesi beġe iaġomani, ġena teronai betanu-kauni.

³² Bese mabarari ġia ġoiranai beġe vaġa-vegogorini, benamo ġia na bevaġa-farararini, noġa moġo mamoe narinariri tarimana na mamoe nanigosi ġerina etore-ġerevaġirini kavana.

³³ Mamoe tu aroribana rekenai, ma nanigosi tu kaurina rekenai betorerini.

³⁴ Benamo Vere na aroribana tarimari bevaġa-guruġarini, bekirani, ‘Ġoiaġoma! Tamagu na evaġa-namomini tarimami, ġoiaġoma! Barau ġena Basileia ġoma ġabia, guba tanobara eveirito neganai varau erovina-toreato ġomi ġemi.

³⁵ Korana au evitoguto nai, ġoġubuguto; bokagu ekoketo nai, nanu ġoviniguto; au vanuġa boru tarimagu ġomi fakami ai atanuto, senaġi ġoġabi-raġeguto;

³⁶ au asi ġegu dabuġa, ġovaġa-dabuġaguto; akeveto nai, ġonariguto; dibura numai atanuto nai, ġoraka-ġitaguto.’

³⁷ Benamo vei-iobukaiobuka tarimari na beġe vaġa-veseani, beġe kirani, ‘Vereġauka, aitoma ġaġitamuto ovitoto, ġaġubumuto? O onanumaseto, nanu ġavinimuto?’

38 Aitoma ġoi vanuġa boru tarimamu ai ġaġitamuto, ġaġabi-raġemuto ġai ġema numai, o asi ġemu dabuġa, ġavaġa-dabuġamuto?

39 Kamara ġaro ai ġaġitamuto ġoi okeveto, o diburai otanuto, ġaraka-ġitamuto?’

40 Benamo Vere na bevaġa-veserini, bekirani, ‘Moġoni akiramini, tarikakagu asi ġeiavirini tarimari maiġeri ta ġovei-viniato ilailanai, au maki moġesi ġovei-viniguto.’

41 Benamo kaurina rekena tarimari bevaġa-guruġarini, bekirani, ‘Au ġegu na ġoraka-veġita, meto barego lele-vaġina iatami ai etanuni tarimami, ġoiaġo, eġara-vanaġi vanaġini karavana ġana, Satani ma ġena aneru ġeri Barau na varau evei-toreato.

42 Korana evitoguto, senaġi asi ġoġubuguto; nanu na emaseguto, senaġi nanu asi ġoviniguto;

43 au tu vanuġa boru tarimagu ġomi fakami ai atanuto, senaġi asi ġoġabi-raġeguto ġemi numai; asi ġegu dabuġa, senaġi asi ġovaġa-dabuġaguto; akeveto ema dibura numai atanuto, senaġi asi ġoraka-ġitaguto.’

44 Benamo ġia maki beġe vaġa-veseani, beġe kirani, ‘Vereġauka, kamara ġaro ai ġaġitamuto, ovi-toto o onanu-maseto, o vanuġa boru tarimamu, o asi ġemu dabuġa, o okeveto, o diburai otanuto, ġai na asi ġavaġa-kavamuto?’

45 Benamo Vere na bevaġa-veserini, bekirani, ‘Moġoni akiramini, ġomi na mai tarikaka asi ġeiavirini tarimari maiġeri, ta asi ġovaġa-kavaiato nai, au maki moġesi ġovei-viniguto, asi ġovaġa-kavaguto.’

46 Tauna moġa, ġia tu midigu vanaġivanaġi gabuna ġana beġe iaġoni, a vei-iobukaiobuka tari-mari tu maġuri vanaġivanaġi gabuna ġana beġe iaġoni.”

26

*Iesu beġene vaġi-masea dabarana ġevetauato
Ioane 11:45-53*

¹ Iesu na maġeri dagara mabarari evevaġa-riba iaġi-ġosirito nai, ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato,

² “Ġomi ma ribami, ġaro ruarua moġo, benamo Pasova beġe veiani. (Moġa tu Iuda tarimari mase aneruna na evanaġirito moġo, asi evaġirito verekona). Mo ġaro ai Tarimarima Natuna tarima tari ġimari ai beġe toreani, beġene vaġa-satauroa ġana.”

³ Benamo Rubu Veaġa vereri baregori ema Iuda ġeri vere baregori ġesi ġevegogoto, Kaiafas, Rubu Veaġa verena barana, ġena numai.

⁴ Ġeboioġato, Iesu beġene ġabi-lemaia, benamo beġene vaġi-masea.

⁵ Senaġi ġekirato, “Dia vereko nuġanai bene ġora, korana vereko beġe iaġomani tarimari ġia iatana na beġe burini garina.”

*Vavine ta na Iesu ediġaiato Betania ai
Mareko 14:3-9; Ioane 12:1-8*

⁶ Iesu tu Betania ai, Simona, lepera tarimana, ġena numai.

⁷ Ġeġaniġanito-ġoi nuġanai, vavine ta ġia ġenai eiaġoto; kavabu namona ta, alabasta forena na ġeveiato kavabuna, eġabi-kauato, nuġanai tu

muramura ma bonana namona, voina barego vedaurea; Iesu ġaniġani gabunai etanu-taġoto-ġoi nai, mo vavine na Iesu debanai ebubuato.

⁸ Ġena mero na ġeġitaiato, benamo ġebaruto, ġekirato, “Karase nai mai muramura efitoġa-kavaiani?”

⁹ Mai muramura bere voivoi-iaġia, be moni baregona bere ġabia, benamo asi ġeri-ġari tarimari bere viniri!

¹⁰ Iesu ribana ġia tu kara ġekiraġiato, moġesina nai evaġa-guruġa-rito, ekirato, “Karase nai mai vavine ġomugumuġu-iaġiani? Mai vavine na veiġa namona au ġegu ai beveia.

¹¹ Asi ġeri-ġari tarimari tu ġomi ġesi boġo tanu-vanaġi vanaġini. Senaġi au tu dia ġaro mabarari ġomi ġesi batanuni.

¹² Mai vavine na muramura au tauġanigu ai bebubu-guinea, gurigurigu ġana.

¹³ Moġoni akiramini, Vari Namona beġe ġobata-iaġiani tanobara mabarari nuġari ai, mai vavine na veiġa beveia veiġana maki beġea kiraġiani, ġia tuġamaġi-iaġina.”

Iudas na Iesu erevaiato

Mareko 14:10-11; Luka 22:3-6

¹⁴ Benamo gabanana ruarua (12) tarimari ta, arana Iudas Isakariota, Rubu Veaġa vereri baregori ġeri ai eiaġoto,

¹⁵ edanaġirito, ekirato, “Kara boġo viniguni, bema Iesu ġimami ai batore-kauani nai? Ġia na silva moniri gabana toitoi (30) ġeiavirito, benamo ġeviniato.

¹⁶ Mo nega monana Iudas na ġimari ai betore-kauani dabarana evetauato-ġoi.

Iesu ma ġena mero ġesi ginitaġo mamoea ġeġaniato

Mareko 14:12-21; Luka 22:7-14; 22:21-23; Ioane 13:21-30

¹⁷ Asi etubuni faraona verekona ġarona giniguenai ġena mero Iesu ġenai ġeiaġoto, ġedanaġiato, ġekirato, “Ġai tu ainai Rubu Veaġa verekona baġana vei-torea, bono ġania?”

¹⁸ Benamo Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġoiġo vanuġa barana nuġanai, mo bakiraġia tarimana ġenai, boġono vaġa-guruġaia, boġono kira, ‘Vevaġa-riba tauna ekirani: Ġegu hora varau beraġasi. Ġegu mero ġesi ġoi ġemu numai ginitaġo mamoea baġa ġaniani.’ ”

¹⁹ Benamo mero Iesu na ekirarito ilailanai vereko ġevei-toreato.

²⁰ Lavilavi ai Iesu ma ġena mero gabanana ruarua (12) ġesi ġetanu-tarito, vereko ġeġania ġana.

²¹ Benamo ġeġaniġanito-ġoi nai, ekirarito, ekirato, “Moġoni akiramini, ġomi ta na au boreva-guni.”

²² Ġia mabarari nuġari ma metori ġesi irau sebori irau sebori na ġedanaġiato, ġekirato, “Vereġauka, moġoni dia au, ene?”

²³ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Au ġesi diġu sebonai ġanaba-riġoni tarimana na au berevaguni.

²⁴ Tarimarima Natuna bemaseni Buka Veaġai ġetoreato ilailanai. Senaġi Tarimarima Natuna berevaiani tarimana ġenai tu vetuġana kekei; asi bere maġuri tu namo.”

²⁵ Benamo Iudas, reva tarimana, ekirato, “Vevaġa-riba taumu, moġoni dia au, ene?” Iesu

evaġa-veseto, ekirato, “Dagarana maniġa, mani okiraġiani.”

Vereġauka ġena ġanivegogo veaġana

Mareko 14:22-26; Luka 22:15-20; 1Korinto 11:23-25

²⁶ Ġeġaniġanito-ġoi nuġanai, Iesu na beredi eġabiato, Barau evaġa-namoato, etaviato, evinirito, benamo ekirato, “Ġoġabia, ġoġania, mai tu au tauġanigu.”

²⁷ Ġia na kapusi ma eġabiato, evaġa-namoato murinai, evinirito, ekirato, “Ġoniuu, ġomi mabarami.

²⁸ Korana mai tu au raragu, Ginitaġo Variġuna evaġa-moġoniani, bevebubuni, tarimarima ġutuma ġeri rakava tuġamaġi-fitoġari ġana.

²⁹ Akiramini, mai vine nanuna asi ma baniiu-ġenoġoiani, beiaġoni mo, ġaro beraġasini vau, au ġomi ġesi ma bita niu-vegogoani au Tamagu ġena Basileia nuġanai.”

³⁰ Benamo mari ta ġemariato murinai, ġerakarosito, Olive Ġorona ġana ġeiaġoto.

Iesu na Petero ġena vekira-ġuniġau ekiraġi-toreato

Mareko 14:27-31; Luka 22:31-34; Ioane 13:36-38

³¹ Benamo Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Toma boġi ġomi mabarami ġemi veġabidadama au ġegu ai boġo raga-kwaneani, korana Buka Veaġai maiġesi ekirani, ‘Au na mamoe ġitaġauri tarimana bavaġiani, benamo mamoe mabarari beġe raga-lausini.’

32 Senaḡi au mase na ma bavariḡisi-ḡenoḡoini murinai, baraka-guineni Galilea ḡana. Monai vau bitana vedoḡari.”

33 Petero eguruḡa-fouto, Iesu ekiraiato, ekirato, “Bema mabarari na ḡeri veḡabidadama ḡoi ḡemu ai beḡe raga-kwaneani, senaḡi au na tu asiḡina.”

34 Iesu na Petero evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Moḡoni akiramuni, toma boḡi kokoroku roḡosi bene goḡi nuḡanai, ḡoi na au vaḡa-toittoi bokira-ḡuniḡauguni.”

35 Senaḡi Petero eguruḡa-ḡiḡiraḡeto, ekirato, “Bema ḡoi ḡesi bita mase-vegogoni maki, au na ḡoi tu asi veḡata bakira-ḡuniḡaumuni.” Ġena mero mabarari maki moḡesi ḡekirato.

Iesu eḡauḡauto Getesemane ai

Mareko 14:32-42; Luka 22:39-46

36 Iesu ma ḡena mero ḡesi ḡeiaḡoto gabu ta arana Getesemane, benamo ḡia na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Mainai ḡotanutaḡo, au tu iomo ḡana aiaḡoni, naḡauḡau.”

37 Benamo Petero ema Sebedaio natuna ruarua moḡo eḡoririto, ḡia ḡesi ḡeiaḡoto. Moḡa nuḡanai Iesu tau-ḡanina efarakaiato, egarito, nuḡana maki evekwararito-ḡoi.

38 Benamo ekirarito, ekirato, “Au nuḡagu na meto asikei eḡwaiani, dori evaḡiguni. Mainai ḡotanu, boḡono vevaḡa-gwaḡiḡi au ḡesi.”

39 Iesu kota ma eraka-naḡito, ḡoirana tano ai ekokofa-tarito, benamo eḡurigurito, ekirato, “Tamagu o, bema ma dabara ta, mai midigu bedina ḡeguna noma ḡabi-vaḡia. Senaḡi dia au ḡegu ura, ḡoi ḡemu ura moḡo.”

40 Ĝena mero toitoi ĝeri ai eĝenoĝoito nuĝanai, ĝia tu gena-maseri ai eĝoitaĝorito, benamo Petero ekiraiato, ekirato, “Kamasi nai ĝomi taumi toitoi au ĝesi aoa sebona ta kavana maki asi boĝo vevaĝa-gwaĝiĝini?”

41 Boĝono vevaĝa-gwaĝiĝi, boĝono ĝauĝau, be veribaĝani beiaĝomani nai tu, asi boĝono moira. Iauka tu moĝoni eurani, senaĝi tau-ĝani tu emoirani.”

42 Iesu nega vaĝa-ruarua eraka-veĝitato, ea ĝuriguĝorito, ekirato, “Tamagu o, bema asi dabara ta mai midigu bedina ĝeguna boĝabi-vaĝiani nai, ĝoi ĝemu ura bono veia moĝo.”

43 Ma eĝenoĝoi-iaĝomato nuĝanai tu, ĝia asi ĝeri vevaĝa-gwaĝiĝi nai, genamaseri ai ma edoĝaririto, korana matari tu gena na eĝabi-rakavarito.

44 Iesu na ma eiaĝuirito, ma eiaĝoto, vaĝa-toitoi ma eĝauĝauto, ĝena ĝuriguĝorito guruĝari guineri ma ekiraĝi-ĝenoĝorito.

45 Benamo ĝena mero ĝeri ai ma eĝenoĝoi-iaĝomato, ekirarito, “Ĝomi tu roĝo ĝogenani e ĝoiaĝaraĝini? Ĝoĝitaia! Aoana varau beraĝasi! Tarimarima Natuna tu beĝe revaia, rakava tarimari ĝimari ai beĝe torea.

46 Ĝovariguĝi, be si-iaĝosi! Ĝoĝitaia, au revare-vagu tarimana mai beraĝasi!”

Iesu tuari tarimari na ĝeĝabiato

Mareko 14:43-50; Luka 22:47-53; Ioane 18:3-12

47 Iesu roĝo eguruĝato-ĝoi nuĝanai, Iudas, mero gabanana ruarua (12) tauna ta, eraĝasito. Tarimarima ĝutuma maki ĝia ĝesi ma ĝeri vetari

bağari e vevaği kwariri. Ġia tu Rubu Veađa vereri baregori ema Iuda vereri na ġetuğurito.

⁴⁸ Reva tarimana na vetođa ta ekiravara-torerito, ekirato, “Baverauani tarimana tu mođa, boğono ġabi-taria.”

⁴⁹ Iudas erağasito nai, maoromaoro eiağoto Iesu ġenai, benamo ekirato, “Vevađa-riba tarimamu, boği namona!” benamo everauato.

⁵⁰ Iesu na evađa-veseato, ekirato, “Ġata, veiveina uranai boiağoma veiğana noraga-veia!” Benamo ġeiağomato, ġimari na Iesu ġeğabi-tariato, ġedegodegoato.

⁵¹ A Iesu ġena mero ta ġena vetari bağana einuvağiato, edaveato, benamo Rubu Veađa verena baregona ġena vetuğunaği tarimana seğana ebasi-vağiato.

⁵² Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Ġemu bađa tu ġurağurana gabunai noğura-ğenoğoa. Korana vetari bağari ġeğabini tarimari mabarari tu vetari bağari na beđe maseni.

⁵³ Ġoi asi ribamu, Tamagu ġena vevađa-kava banoğiani, benamo ġia na aneru vađa-sebo au ġegu ai betuğurini, aneru doğorori gabanana ru-aru (12) o 70,000 ema tari maki betuğurini au vađa-kavagu?

⁵⁴ Moğesi bere vei, senaği Buka Veađai varau ġetoreato guruğana tu kamasi bemoğonini? Be, maiğesi mođe beğene vetore!”

⁵⁵ Iesu na monai mo tarima ġutuma evađa-guruğarito, ekirato, “Au tu seğefore doğorona ta ağori-kauani, be ġomi bođe iağoma au ġabiğabigu tu ma ġemi vetari bağari e vevaği kwariri ġesi?”

Ĝaro mabarari ai au tu ĝomi sevimi ai, Rubu Veaĝa nuĝanai avevaĝa-ribato-ĝoi, senaĝi asi ĝoĝabi-tariguto.

⁵⁶ A mai dagara mabarari ĝeĝorani tu, peroveta tarimari na Buka Veaĝai ĝetore-guinerito guruĝari vaĝa-moĝoniri ĝana.” Benamo Iesu ĝena mero mabarari na ĝeraga-kwaneato, ĝeraga-rovorovoto.

Iesu kanisoro tarimari ĝoirari ai

Mareko 14:53-65; Luka 22:54-55; 22:63-71; Ioane 18:13-14; 18:19-24

⁵⁷ Mo ĝeĝabi-tariato tarimari na Iesu ĝeĝori-iaĝoato, Kaiafas, Rubu Veaĝa verena baregona, ĝena numa ĝana. Monai taravatu ĝevevaĝa-riba iaĝiato-ĝoi tarimari ema Iuda vereri varau ĝeraka-vegogoto.

⁵⁸ Petero na Iesu eraka-tuĝuato-ĝoi, ma fakana eiaĝoto mo, Rubu Veaĝa verena baregona ĝena numa ĝana. Eraka-toĝato maĝu nuĝanai, benamo veĝitaĝau tarimari fakari ai ea tanu-tarito, bene ĝita, mo veĝa magonai kara befoforini.

⁵⁹ Rubu Veaĝa vereri baregori e Iuda ĝeri kanisoro tarimari mabarari na vevaĝa-bade ĝofaĝofa tarimari ĝevetaurito, Iesu beĝene ĝofaĝofa-iaĝia, be beĝene vaĝia ĝana.

⁶⁰ Vevaĝa-bade ĝofaĝofa tarimari ĝutuma ĝevarigisito, ĝeĝofaĝofa-iaĝiato, senaĝi ĝeri guruĝa tu asi ĝesebonato-ĝoi. Magonai vau ĝofaĝofa tarimari ruarua ĝevaisi-raĝeto,

⁶¹ ĝekirato, “Mai tarima ekirato, ‘Au tu ma seĝukagu mai Barau ĝena Rubu Veaĝa barovoani,

ema ġaro toitoi nuġanai ma bavaġa-ruġa ġenoġoiani.’ ”

⁶² Benamo Rubu Veaġa verena baregona eruġa-vaesito, Iesu edanaġiato, ekirato, “Ġoi tu asi bo-vaġa-veseni? Maġeri na ġoi ġevarifiu-iaġimuni guruġari tu kamasi?”

⁶³ Senaġi Iesu asi eguruġato. Rubu Veaġa verena baregona na ma edanaġi-ġenoġoiato, ekirato, “Maġuri Barauna aranai au na ġoi akiramuni, nokira-varama: Ġoi tu Keriso, Barau Natuna?”

⁶⁴ Iesu na evaġa-veurato, ekirato, “Dagarana okiraġiani maniġa! Ma au na ġomi mabarami akiramini: Mai ġaro maġa, mo beiaġoni ġoirai, ġomi na Tarimarima Natuna roġo boġo ġitaiani, seġuka Barauna ġimana aroribanai betanuni, e guba maguberi iatari na beiaġomani!”

⁶⁵ Benamo Rubu Veaġa verena baregona tauġena ġena dabuġa edareato, ekirato, “Barau vaġa-rakavana guruġana tu ekiraġi-ġosiatu! Karase vevaġa-ġita tarimari roġo tavetaurini? Barau vaġa-rakavana guruġana bekiraġia, varau boġo seġaġia.

⁶⁶ Kara mani ġotoni?” Ġia mabarari ġekirato, “Bene mase moġo.”

⁶⁷ Benamo ġoirana ġekanunuato, ġefaisiato. Kotari na ġeforoato,

⁶⁸ ġekirato, “Keriso, ġoi tu peroveta tarimana, be nokira-varama, deikara na bebotamu?”

Petero na Iesu ekira-ġuniġauato

⁶⁹ Petero roġo numa maġuna nuġanai etanutaġoto-ġoi, benamo vetuġunaġi ġuiatona ta ġia

ġenai eiaġomato, ekirato, “Ġoi maki Iesu, Galilea tauna, ġesi orakaoto-ġoi, okavaiato-ġoi.”

⁷⁰ Senaġi Petero evekira-ġuniġauto mabarari ġoirari ai, ekirato, “Au asi ribagu ġoi kara okiraġiani.”

⁷¹ Benamo eraka-rosito, maġu ġatama bokana sevina ġana eiaġoto. Ma vetuġunaġi ġuiatona ta na eġitaiato, benamo sevina tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, “Ġia maki Iesu, Nasareta tarimana, ekavaiato tarimana.”

⁷² Petero ma evekira-ġuniġauto, eguruġa-gwaġiġito, ekirato, “Au asi ribagu mani tarima.”

⁷³ Nega kotuna evanaġito nuġanai, monai ġeruġa-taġoto-ġoi tarimari Petero ġenai ġeiaġomato, ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Moġoni, ġoi maki ġia ġesi tarimamu ta, korana garomu na evaġa-foforimuni.”

⁷⁴ Benamo Petero na ekirarito, “Asiġina ġinavaġi, akira-korikorimini, mani tarima au asi ribagu!”

Asikauna kokoroku egoġito.

⁷⁵ Benamo Petero na Iesu ġena guruġa etuġamaġi-doġariato, ekiraiato, “Kokoroku roġosi bene goġi nai, ġoi na au vaġa-toittoi bokira-ġuniġauguni.” Benamo eraka-rosito murikai, etaġi-rakava rakavato.

27

Iesu ġeġori-iaġoato Pilato ġenai

¹ Boġiboġi ekini-mama mamaiato-ġoi, Rubu Veaġa vereri baregori mabarari ema Iuda vereri ġeboioġa-vegogoto, Iesu beġene vaġia ġana.

² Seini na ġebarubaruato, ġeġori-iaġoato, Pilato, Roma gavana, ġimanai ġetore-kauato.

Iudas Isakariota emaseto
Apostolo 1:18-19

³ Iudas, reva tauna, na Iesu eġitaiato, vaġa-masena guruġana varau ġeveiato, benamo eve-tuġamaġi-kureto. Benamo silva moniri gabana toitoi (30) eġwa-ġenoġoirito Rubu Veaġa vereri barari e Iuda vereri ġeri ai.

⁴ Ekirato, “Au tu havei-rakava, korana asi ġena rakava tarimana barevaia, bemaseni.” Ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mani tu dia ġai ġema nuġa-vekwarāġi, mani tu ġoi tauġemu ġemu ġauvei moġo.”

⁵ Iudas na silva moniri Rubu Veaġa nuġanai efiu-toġarito, eraka-veġitato. Benamo eiaġoto, tauġena ea veborato.

⁶ Benamo Rubu Veaġa vereri baregori na mo silva moniri ġeġabirito, ġekirato, “Mai tu rara voina monina, be boubou mauġanai asi veġata bita ġuraiani, taravatu.”

⁷ Ġegurūa-iaġiato, ġevaġa-moġoniato murinai, mo moni ġeġabiato, ġuro eveini tarimana ġena tano ġevoiato, tanobara boru tarimari ġeri gara gabunai ġevaġa-iaġoato.

⁸ Moġesina nai mo tano arana ġevatoani “Rara Tanona” beiaġoma mo maitoma.

⁹ Monana Ieremia peroveta tarimana ġena guruġa ema moġonito, ekirato, “Mo silva moniri gabanana toitoi (30) ġeġabirito, mo tu Isaraela tarimari na ġevaġa-moġoniato voina misina, mo tau beġene voia ġana.

10 Ma mo moni na ġuro eveini tarimana ġena tano ġevoiato, Vereġauka ekirato ilailanai.”

Iesu Pilato ġoiranai

Mareko 15:2-5; Luka 23:3-5; Ioane 18:33-38

11 Iesu Roma gavanana ġoiranai eruġato, ġia na edanaġiato, ekirato, “Goi tu Iuda tarimari ġeri kini ba?” Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Oi, okiraġiani maniġa.”

12 Benamo Rubu Veaġa vereri baregori ema Iuda vereri na Iesu ġeġofaġofa-iaġiato, senaġi guruġa ta asi ekiraġiato.

13 Moġa lorinai Pilato na evaġa-guruġaiato, ekirato, “Ġoi asi oseġaġini, iatamu ai tu meto ġutuma ġekiraġirini?”

14 Senaġi Iesu asi eġoiaġito, guruġa sebona tai maki asi evaġa-veserito. Monana gavana nuġana efarevaġi-rakavato.

Pilato na Iesu ġena mase ekiraġiato

Mareko 15:6-15; Luka 23:13-25; Ioane 18:38-19:16

15 Vanaġivanaġi Pasova verekona ġaronai tu gavana na ġia ġeri dibura numai etanuni beġe kiraġiani tarimana ta etuġu-rosiato-ġoi.

16 Mo laġani ai tarima rakava kwaikwaina ta dibura numai etanuto, arana tu Barabas.

17 Moġa lorinai tarima ġutuma ġevegogoto nuġanai, Pilato na edanaġirito, ekirato, “Deikara ġoura-viniani natuġu-rosia: Barabas ba Iesu, ġekiraġiani Keriso?”

18 Korana Pilato ribana ginikau, Iuda tarimari baregori ġeri mama dainai, Iesu ġia ġimanai ġetoreato.

19 Pilato na Kota eḡorikauato-ḡoi nuḡanai, Pilato ḡaraḡona na ḡena keakau ta etuḡu-raḡasiato, ekirato, “Mani vei-iobukaiobuka tarimana ḡenai dagara ta asi bono veia, korana au tu boḡi ai banuvi, ḡegu nuvi ai midigumidigu baregona na beḡabigu ḡia dainai.”

20 Senaḡi Rubu Veaḡa vereri baregori ema Iuda vereri na vegogo tarimari nuḡari ḡeḡanirito, Pilato beḡene kiraia, Barabas bene tuḡu-rosia, a Iesu bene mase.

21 Senaḡi gavana na vegogo tarimari ma edanaḡirito, ekirato, “Ḣia tauri ruarua dei tu ḡomi ḡemi natuḡu-rosia?” Vegogo tarimari ḡefararato, ḡekirato, “Barabas!”

22 Benamo Pilato na edanaḡirito, ekirato, “O mai Iesu, ḡekiraḡiani Keriso, tu kamasi bana veia?” Ḣia mabarari ḡevaḡa-vese vegogoto, ḡekirato, “Novaḡa-satauroa!”

23 Senaḡi Pilato na ma edanaḡirito, ekirato, “Kara dainai? Kamara veḡa rakavana eveiatonai?” Senaḡi mabarari ḡefarara-gigitarito, ḡekirato, “Novaḡa-satauroa!”

24 Pilato etuḡamaḡi-fakato, ḡia ḡena riba gu-ruḡari tu asi beḡe ḡabi-raḡerini, ma tarimarima ḡia iatana na beḡe burini garina, benamo ḡia tu nanu eḡabito, ḡimana eḡuriḡiato mo tarimarima ḡutuma ḡoirari ai, ema maiḡesi ekirato: “Au tu asi ḡegu kerere mai vei-iobukaiobuka tarimana rarana ḡenai; mai tu ḡomi ḡemi ḡauvei moḡo!”

25 Vegogo tarimari mabarari ḡevaḡa-veseto, ḡekirato, “Mai tarima rarana o ḡena mase metona tu ḡai iatamai bene tanu ema ḡai natuma iatari

ai.”

²⁶ Benamo Pilato na Barabas etuġu-rosiato ġia ġeri, a Iesu tu ġekwaria etato vau soldia evinirito, beġene vaġa-satauroa ġana.

Iesu ġevaseva-vaseva iaġiato

Mareko 15:16-20; Ioane 19:2-3

²⁷ Benamo Pilato ġena vetari tarimari na Iesu ġeġori-iaġoato gavana ġena numa nuġanai, benamo karori mabarari ġekea-vegogorito, bena ġeruġa-ġeġeraġiato.

²⁸ Ġena dabuġa ġeruġa-vaġirito, dabuġa kakakakana ġevaġa-veiato,

²⁹ debana dagarana ġau ma giniginina na ġevatoato, korona noġa ġeveiato, benamo Iesu debanai ġetore-kauato. Oro ta maki ġimana aroribanai ġevaġa-ġabiato, benamo ġoiranai ġevetui-tarito, ġevaseva-vaseva iaġiato, ġekirato, “Iuda ġeri Kini o, ġaro namona!”

³⁰ Benamo ġekanunu-kanunuato, mo oro ġeġabi-rariato, debana ġekwari-ġenoġoi ġenoġoiato-ġoi.

³¹ Ġevaseva-vaseva iaġi-ġosiato murinai, dabuġa kakakakana ġeġabi-vaġiato, ġena dabuġa korikorina ma ġevaġa-veiato. Benamo ġeġori-rosiato, beġenea vaġa-satauroa ġana.

Iesu ġevaġa-satauroato

Mareko 15:21-32; Luka 23:26-43; Ioane 19:17-

²⁷

³² Ġeraka-rosito-ġoi nai, Kurene tarimana ta ġeġoitaġoato arana Simona. Vetari tarimari o soldia na ġelaunaġi-naġiato, Iesu ġena satauro neġwaia.

33 Benamo vanuġa na ġeraka-rosito, gabu tai ġeraġasito arana tu Golgota, anina tu ‘Deba Ġavana Gabuna’.

34 Monai vine nanuna midigu vaġa-keina muramurana arana gal ġesi ġebubu-vegogoato dargarana, Iesu ġeviniato; eiamuse-tovoato, senaġi asi eniuato.

35 Ġevaġa-satauroato murinai, ġena dabuġa ġia fakarai ai ġevarerito kasi ai.

36 Moġa murinai ġetanutanu-tarito, benamo ġenariato.

37 Ġia debana iatanai kara koranai ġevaġa-satauroato guruġana ġekafa-kauato, maiġesi ġetoreato, “MAI TU IESU, IUDA ĠERI VERE.”

38 Seġafore tarimari ruarua maki Iesu ġesi ġevaġa-sataurorito, ta aroribana rekenai, ma ta kaurina rekenai.

39 Ġeraka-vanaġito-ġoi tarimari debari ġekorakorarito-ġoi, guruġa rakavari Iesu ġeviniato-ġoi,

40 ġekirato-ġoi, “O ġoi okirato, Rubu Veaġa borovoani, ġaro toitoi nuġanai ma bovaġaruġa ġenoġoiani otato, tauġemu novevaġa-maġuri! Bema ġoi Barau Natuna, satauro tuġuna na noraka-riġo.”

41 Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ema Iuda vereri na maki maiġesi ġevaseva-vaseva iaġiato-ġoi, ġekirato,

42 “Ġia na tarima boruri evaġa-maġuririto-ġoi, kamuto ġia tauġena tu asi evevaġa-maġurini! Bema ġia moġoni Isaraela tarimari ġeri vere nai,

satauro na inimoḡo neraka-riḡo, be baḡana vaḡa-moḡonia.

⁴³ Ġia na Barau eḡabidadama viniato-ḡoi, be siḡitaia, Barau na maki betuḡamaḡi-kauani, be-vaḡa-maḡuriani ba? Evekiraḡito-ḡoi, ‘Au tu Barau Natuna,’ nene?”

⁴⁴ Iesu ḡesi ḡevaḡa-satauro vegogorito seḡafore tarimari ruarua na maki moḡesi ḡeguruḡa-rakava viniato.

Iesu ḡena mase

Mareko 15:33-41; Luka 23:44-49; Ioane 19:28-30

⁴⁵ Horaḡauna 12 koloko ea ḡabiato nai, tanobara mabarana mukuna na eḡabi-ḡauato, mukuna etanuto eiaḡoto mo horaḡauna 3 koloko.

⁴⁶ Horaḡauna 3 koloko rekenai Iesu eḡabato, ekirato, “Eloi, eloi, lama sabaktani?” anina tu, “Au ḡegu Barau, au ḡegu Barau, kara dainai au boraga-kwanegu?”

⁴⁷ Tarimarima tari monai ḡeruḡa-taḡoto-ḡoi nai, ḡeseḡaḡiato, benamo ḡekirato, “Ġia tu Elia ekeaiani.”

⁴⁸ Benamo ḡeri tarima ta eraga-iaḡoto, nanu erimaiani dagarana ta eḡabiato, vine nanuna mamakina nuḡanai eduḡi-fereiato, gobu lefai egwanu-kauato, benamo eduḡi-raḡeato, Iesu na neniua ḡana.

⁴⁹ Senaḡi kotari ḡekirato, “Sivaḡa-noga roḡo, siḡitaia, Elia beiaḡomani, bevaḡa-maḡuriani ba asiḡina.”

⁵⁰ Iesu ma eḡaba-fouto murinai emaseto.

⁵¹ Benamo mo negai moḡo Rubu Veaḡa nuḡanai veaḡa lelevaḡi daiḡutunai, kouḡau dabuḡana o

ketin evedare-kikimato, eruaruato, tuḡuna na mo gabigabina. Tano eiagaiagato, fore barari ḡeḡwakirarito.

⁵² Mase guriri ḡevekeo-fakato, ma tarima ḡutuma, Barau ḡena ura ḡeveirito-ḡoi tarimari, mase na ma ḡevaisiraḡe-ḡenoḡoito,

⁵³ ḡeri guri gaburi ḡeiaḡuirito. Iesu ḡena variḡisi-ḡenoḡoi murinai, Siti Veaḡana ḡana ḡeiaḡoto, monai tarimarima ḡutuma ḡoirari ai ḡefoforito.

⁵⁴ Vetari verena ma ḡena vetari tarimari ḡesi, Iesu ḡenariḡauato-ḡoi tarimari, na tano-iaga ema ḡeḡorato dagarari mabarari ḡeḡitarito nai, ḡegari-rakavato, ḡekirato, “Mai tarima tu moḡoni Barau Natuna!”

⁵⁵ Vavine ḡutuma maki monai, kotuna manaḡai ḡeruḡato, ḡemarere-to-ḡoi. Moḡeri vavine Iesu murinai ḡerakato Galilea na eiagoto mo Ieruselema ḡana, ema ḡia vetuḡu-naḡina ḡeiaḡo-vinito-ḡoi.

⁵⁶ ḡia fakari ai tu Maria, Magadala vavinena; Maria, Iakobo (o Iames) e Ioane sinari; ema Iakobo e Ioane Sebedaio sinari.

Iesu ḡeguriato

Mareko 15:42-47; Luka 23:50-55; Ioane 19:38-42

⁵⁷ Mo lavilavi ai farefare ḡutuma tarimana Arimatea vanuḡa na eraḡasito, arana tu Iosefa; ḡia maki Iesu ḡena mero ta.

⁵⁸ ḡia tu Pilato ḡenai eiagoto, benamo enoḡiato, Iesu tauḡanina bene ḡabia etato. Benamo Pilato na ḡena vetari tarimari ekirarito, Iesu tauḡanina Iosefa beḡene vinia.

⁵⁹ Moġa lorinai Iesu tauġanina eġabiato, dabuġa kurokuroa namona na ekumuato,

⁶⁰ gara gabuna fore kouġanai ea tore-toġaiato. Mo gara tu fore gwaġiġinai kouġa ta ġekoroato, ġia tauġena ġena guri gabuna variġuna ta. Fore baregona na ġatama-boka ekure-ġauato, benamo eraga-kwaneato.

⁶¹ Maria, Magadala vavinena, ema Maria ta tu monai ġetanu-taġoto-ġoi, guri ġetanu-ġoiraiato.

Vetari tarimari na gara gabuna ġenari-ġauato

⁶² Vereko ġevei-toreani ġarona ekorito vau, Sabadi varau beġabia, Rubu Veaġa vereri baregori e Farisea tarimari Pilato ġenai ġeiaġoto,

⁶³ ġekirato, “Verebara, ġai ġatuġa-maġini, mo ġofaġofa tarimana roġo maġuri nai, ekirato, ‘Ġaro toitoi murinai au tu mase na ma bavariġisi-ġenoġoini.’

⁶⁴ Moġa lorinai gadi tauri bono kirari, be guri gabuna beġene nari-ginikaua, bene iaġo mo, ġaro toitoi murinai. Irau ġena mero beġe iaġoni, ma tauġanina beġe lemaiani, benamo tarimarima beġe ġofarini, beġe kirani, ‘Ġia tu mase na bevariġisi-ġenoġoi,’ beġe toni garina. Mai ġofaġofa maġa na ġofaġofa guinena bevanaġiani.”

⁶⁵ Pilato na ekirarito, ekirato, “Gadi tarimari ġoġabiri, ġeiaġo, be guri gabuna beġene ruġaġau-ginikaua.”

⁶⁶ Benamo gara ġana ġeiaġoto, guri kouġana ekou-ġauato forena ġekada-ġauato, tabu vetoġana ta ġeveiato, benamo gadi tarimari ġetorerito, beġene riviġaua.

28

Iesu evariġisi-ġenoġoito Ioane 20:1-18

¹ Sabadi ekorito murinai, fura ġarona giniginenai, boġiboġi iamoiamo, Maria, Magadala vavinena, Maria ta ġesi ġeiaġoto, gara gabuna ġea ġitaiato.

² Asikauna tu tano-iaga baregona eġorato, korana Vereġauka ġena aneru ta guba na emariġoto, fore ekure-veġitaiato, benamo iatanai etanukauto.

³ Ġia vetoġana tu noġa moġo kiriku ekimoreani kavana, ema ġena dabuġa tu kuro-ġaroġaro kaufa o snou noġa.

⁴ Guri gabuna ġeġitaġauto tarimari tu ġegari-rakavato nai ġeġoġo-ġoġorito, benamo tano ai ġeketo-tarito mase tarimari kavana.

⁵ Aneru na mo vavine evaġa-guruġarito, ekirato, “Asi ġogari, au ribagu ġomi tu Iesu, ġevaġa-satauroato tauna, ġovetauani.

⁶ Ġia mainai tu asiġina; ġia tu bevariġisi-ġenoġoi, evaġa-guruġamito ilailanai. Ġetoreato gabuna ġoma ġitaia.

⁷ Be ġoiāo-ġariġari, ġena mero boġonoa kiravarari, boġono kira, ‘Iesu tu mase na bevariġisi-ġenoġoi, ema beguineni Galilea ġana. Monai vau boġoa ġitaiani.’ Mai guruġa nakira-varami ġana baiāoma.”

⁸ Benamo mo vavine na guri gabuna ġeragakwane-ġariġariato, ma gariri e ma verereri ġesi ġeragato ġena mero ġeri ai, mo aneru ġena guruġa ġea vaġa-ribari ġana.

⁹ Ĝeragato-ĝoi nai, asikauna Iesu tu ĝia ĝoirari ai eruĝato, ekirato, “Maino ĝomi ĝesi bene tanu!” Benamo ĝoiranai ĝevetui-tarito, kwakuna ĝeregorigo, ĝetoma-rakariĝo viniato.

¹⁰ Iesu na evaĝa-guruĝarito, ekirato, “Asi ĝogari, ĝoiĝo, au tarikakagu ĝoa kirari, Galilea ĝana beĝene iaĝo; monai vau au beĝene ĝitagu.”

Guri gabuna ĝenari-ĝauato vetari tarimari ĝeri ĝofaĝofa guruĝana

¹¹ Vavine ruarua dabara na ĝeiaĝoto-ĝoi nuĝanai, tuari tarimari tari, guri gabuna ĝenari-ĝauato tarimari, ĝeĝenoĝoito vanuĝa barana ĝana, karakara ĝeĝorato dagarari mabarari Rubu Veaĝa vereri baregori ĝekira-vararito.

¹² Benamo mo Rubu Veaĝa vereri barari tu Iuda vereri ĝesi ĝeboioĝa-vegogoto, gadi tarimari moni baregona ĝevinirito.

¹³ Maiĝesi ĝekirarito, ĝekirato, “Ĝomi tu boĝono kira, ‘Ĝena mero boĝi nuĝanai beĝe iaĝoma, ĝai tu genamai beĝe lemaia.’

¹⁴ Bema mai vari gavana na beseĝaĝiani nai tu, ĝai na ĝia nuĝana baĝa vei-magomagoani, be ĝomi veĝa rakavana ta asi bevei-vinimini.”

¹⁵ Gadi tarimari na moni ĝeĝabiato, ĝevaĝa-guruĝarito ilailanai ĝeguruĝato. Mai vari tu Iuda tarimari fakari ai ĝekiraĝi-rakaorakaoato, ma maitoma maki roĝo ĝekiraĝiani.

Iesu ĝena mero ĝeri ai eforito

Mareko 16:14-18; Luka 24:36-49; Ioane 20:19-

¹⁶ Ĝena mero gabanana sebona (11) tu Galilea ĝana ĝeiaĝoto, Iesu na ekiraĝi-guineato ĝorona ĝana.

¹⁷ Monai ĝeĝitaiato nai, ĝetoma-rakariĝo viniato; senaĝi tari tu ĝedaradarato: ‘Mai tu moĝoni Iesu ba?’

¹⁸ Benamo Iesu eraka-kavito, evaĝa-guruĝarito, ekirato, “Barau na seĝuka mabarana gubai ema tanobarai au varau bevinigu.

¹⁹ Moĝa lorinai ĝoiago tanobara mabarari ĝana, bese mabarari ĝegu mero ai boĝono vaĝa-iaĝori. Ema Tamana, Natuna, Iauka Veaĝa aranai boĝono babatisori.

²⁰ Boĝono vaĝa-ribari maki, avinimito vevaĝa-naĝiri mabarari beĝene korana-iaĝiri. Boĝono riba, au tu ĝaro mabarari ai ĝomi ĝesi bita tanuni, beiaĝoni mo, tanobara magona!”

GINITAŌ VARIŪUNA
The New Testament in the Sinaugoro Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sinaugoro long Niugini
Copyright © 1995 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sinaugoro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

a998e4ce-f2f7-5577-968e-5d2feef358f1